

Dossier

Drets humans 2010

- 8 El nuevo desorden global
Carlos Enrique Bayo
- 16 **SUSAN GEORGE**
Alterglobalisation /
Àlex Vicente
- 24 Terror y justicia /
Esteban Beltrán
- 30 La nueva izquierda
latinoamericana /
Javier Otazu
- 40 **BRUCE BIMBER** /
E-democracy /
Jordi Rovira
- 46 Objectius del mil·leni /
Víctor M. Sánchez
- 52 Drets emergents /
Jaume Saura
- 58 Reproductive health /
Thoraya Ahmed Obaid
- 64 **SATISH KUMAR**
Ecocentrism /
Gloria Zorrilla

LA SEGONA GUERRA FREDA

Carlos Enrique Bayo

Carlos Enrique Bayo (Barcelona, 1956) és cap d'Internacional del diari *Público*, càrrec que ha ocupat a quatre diaris espanyols més. Va ser corresponsal a Moscou entre el 1987 i el 1992, i a Washington del 1992 al 1996. Com a enviat especial, va cobrir la matança de Tiananmen, la caiguda del mur de Berlín, la retirada soviètica de l'Afganistan i els conflictes bèl·lics de Cambodja, Armènia i el Pròxim Orient, així com nombroses cimeres de les superpotències. Ha publicat el llibre *Así no se puede vivir* (Plaza & Janés, 1992), sobre l'enfonsament de la URSS, i escriu el blog *El tablero global*, blogs.publico.es/eltableroglobal

Carlos Enrique Bayo (Barcelona, 1956) es redactor-jefe de Internacional del periódico *Público*, puesto que ha desempeñado en otros cuatro periódicos españoles. Fue corresponsal en Moscú entre 1987 y 1992 y en Washington, de 1992 a 1996. Como enviado especial, cubrió la matanza de Tiananmen, la caída del muro de Berlín, la retirada soviética de Afganistán y los conflictos bélicos de Camboya, Armenia y Oriente Medio, así como numerosas cumbres de las superpotencias. Ha publicado el libro *Así no se puede vivir* (Plaza&Janés, 1992), sobre el hundimiento de la URSS, y escribe el blog *El tablero global*.

Carlos Enrique Bayo (Barcelona, 1956) is the International News Editor of the newspaper *Público*, a position he has held in four other Spanish newspapers. He was a correspondent in Moscow (1987-1992) and in Washington (1992-1996). As a special envoy, he has covered the massacre in Tiananmen Square, the Soviet withdrawal from Afghanistan, the wars in Cambodia, Armenia and the Middle East, and countless superpower summits. He has published the book entitled *Así no se puede vivir* (That's No Way to Live, Plaza&Janés, 1992) on the fall of the USSR, and he writes the blog *El tablero global*.

Des del primer any del segle XXI el món viu una segona guerra freda, tan despietada i destructiva com la primera, però aquest cop multilateral, ja que no enfronta dues superpotències sinó una miriada de potències menors que es disputen les restes del planeta. De la confrontació bilateral entre els blocs capitalista i comunista s'ha passat a un panorama de conflictes múltiples i aliances amb geometries variables que depenen en cada cas dels interessos econòmics i territorials específics que hi hagi en disputa.

A aquesta situació de desordre global –quan s'esperava assolir un “nou ordre mundial”– s'hi ha arribat com a conseqüència de la nova amenaça islamista d'Al-Qaida, que va dur Bush a declarar una “guerra contra el terror” il·limitada i impossible de guanyar; de la redistribució geoestratègica planetària sorgida de la desintegració de la URSS i del gran auge de la Xina; de l'enlairament de les nombroses

LA SEGUNDA GUERRA FRÍA

Desde el primer año del siglo XXI el mundo vive una segunda guerra fría, tan despiadada y destructiva como la primera pero esta vez multilateral, pues no enfrenta a dos superpotencias sino a una miriada de potencias menores que se disputan los restos del planeta. De la confrontación bilateral entre los bloques capitalista y comunista se ha pasado a un panorama de conflictos múltiples y alianzas con geometrías variables que dependen en cada caso de los intereses económicos y territoriales específicos en disputa.

A esta situación de desorden global –cuando se esperaba alcanzar un “nuevo orden mundial”– se ha llegado como consecuencia de la nueva amenaza islamista de Al Qaeda, que llevó a Bush a declarar una “guerra contra el terror” ilimitada e imposible de ganar; de la

THE SECOND COLD WAR

The world has been enmeshed in a second Cold War since the first year of the 21st century. This one is as merciless and destructive as the first one, but now it is multilateral. It does not pit two superpowers against each other, rather a myriad of minor powers are vying for the remains of the planet. Instead of a bilateral clash between the capitalist and communist blocs, we are now witnessing multiple conflicts and alliances with variable geometries, each of which depends on the specific economic and territorial interests in dispute.

We have arrived at this situation of global chaos – when we expected to achieve a “new world order” – as a result of the new Islamist threat from Al Qaeda, which led Bush to declare a “war against terror” that was both boundless and impossible to win. Other cat-

potències emergents, encapçalades per l'Índia i el Brasil; del catàstrofic col·lapse financer internacional provocat pel neoliberalisme descontrolat, i dels primers efectes del canvi climàtic a què ens porta el desenvolupament industrial desmesurat amb què s'intenta compensar una globalització fallida per la cobdícia de les corporacions multinacionals.

Les conseqüències del primer d'aquests fenòmens han perjudicat greument les llibertats i els drets humans: des de la tortura en presons secretes i la detenció indefinida sense dret a defensa ni procés judicial (comeses per l'estat que sempre va presumir de guiar-se pels principis democràtics originals), fins a les nombroses retallades de les proteccions legals dels individus (violació de la intimitat, suspensió de les garanties judicials, espionatge massiu dels ciutadans, etc.) que han adoptat tots els països –començant pels que s'havien distingit per

redistribución geoestratégica planetaria surgida de la desintegración de la URSS y del tremendo auge de China; del despegue de las numerosas potencias emergentes, encabezadas por India y Brasil; del catastrófico colapso financiero internacional provocado por el neoliberalismo descontrolado, y de los primeros efectos del cambio climático al que nos conduce el desmedido desarrollo industrial con el que se intenta compensar una globalización fallida por la codicia de las corporaciones multinacionales.

Las consecuencias del primero de esos fenómenos han sido gravemente lesivas para las libertades y los derechos humanos: desde la tortura en cárceles secretas y la detención indefinida sin derecho a defensa ni proceso judicial (cometidas por el Estado que siempre presumió de guiarse por los principios democráticos originales), hasta los numerosos recortes de las protecciones legales de los indi-

alysts include the planetary geostrategic reshuffling resulting from the disintegration of the USSR and the powerful upsurge of China; the rise of numerous emerging powers, led by India and Brazil; the catastrophic international financial collapse triggered by unbridled neo-liberalism; and the earliest effects of climate change brought about by disproportionate industrial development which is attempting to offset a globalisation that has failed due to the avarice of the multinational corporations.

The consequences of the first of these phenomena seriously thwarted freedoms and human rights: from torture in secret prisons and indefinite arrest with the right to neither defence nor trial (committed by the state that has always prided itself on being guided by the original democratic principles) to the numerous encroachments into individuals' legal protections (violation of privacy, suspension

respectar-les durant el segle passat–, amb la finalitat proclamada de fer front a un enemic terrorista que no té líder visible, ni amagatall conegut, ni front de batalla previsible.

La “guerra contra el terror” ha donat a més carta blanca als règims autoritaris per emprendre la seva pròpia guerra bruta sota la coartada de lluitar contra l'integrisme, cosa que ha multiplicat els abusos més terribles per tot el món. Abu Ghraib, Bagram i Guantánamo no són més que la punta de l'iceberg d'un gegantí *gulag* planetari, ja que el mateix govern nord-americà ha entregat sospitosos (les *renditions* que van efectuar els vols secrets de la CIA) a països coneguts pels brutals interrogatoris a què sotmeten els reus... amb la clara intenció de fomentar aquestes pràctiques.

Barack Obama s'ha distingit per una retòrica abundant en defensa de la restauració de l'imperi de la llei, però ha actuat molt menys

>>

viduos (violación de la intimidad, suspensión de las garantías judiciales, espionaje masivo de los ciudadanos, etc.) que han adoptado todos los países –empezando por los que se habían distinguido por respetarlas durante el siglo pasado–, con la proclamada finalidad de hacer frente a un enemigo terrorista que no tiene líder visible, ni guarida conocida, ni frente de batalla previsible.

La “guerra contra el terror” ha dado además carta blanca a los regímenes autoritarios para emprender, bajo la coartada de luchar contra el integrismo, su propia guerra sucia, en la que los abusos más terribles se han multiplicado por todo el mundo. Abu Ghraib, Bagram y Guantánamo no son más que la punta del iceberg de un gigantesco gulag planetario, pues el propio gobierno estadounidense ha estado entregando a sospechosos (las *renditions* que efectuaron los vuelos secretos de la CIA) a países conocidos por los brutales

>>

of judicial guarantees, massive spying on citizens, etc.) that all countries have adopted – beginning with those that had stood out for respecting them for the past century – with the proclaimed purpose of dealing with a terrorist enemy that has no visible leader, or known lair, or predictable battle front.

The “war against terror” has also given authoritarian regimes carte blanche to embark on their own dirty war with the alibi of combating fanaticism, in which the most horrible abuses have multiplied all over the world. Abu Ghraib, Bagram and Guantanamo are nothing more than the tip of the iceberg of a gigantic planet-wide gulag, as the US government itself has been turning suspects (the so-called renditions conducted by the CIA's secret flights) over to countries known for their brutal interrogations of the accused... with the clear intention of fostering these practices.

>>

Quan s'esperava assolir un “nou ordre mundial” s’ha arribat a una situació de desordre global

Quando se esperaba alcanzar un “nuevo orden mundial” se ha llegado a una situación de desorden global

We have arrived at this situation of global chaos precisely when we expected to achieve a “new world order”

<<

del que ha parlat: no només Guantánamo segueix en peu passada la data en què havia promès tancar-lo, sinó que els presoners continuen sotmesos a comissions militars i la Casa Blanca ha anunciat que desenes continuaran tancats indefinidament, sense acusació, procés ni judici, a causa de la seva (indemostrable) “perillositat”. A més a més, el president nord-americà va deixar clar des del principi del seu mandat que les *renditions* continuaran i que cap dels responsables de les pràctiques de tortures anteriors –com el *waterboarding*– haurà de respondre davant la justícia, per més que un fiscal especial investigui formalment aquesta ignomínia. Així s’estableix un execrable precedent d’impunitat oficial absoluta per als que van cometre crims de lesa humanitat seguint ordres de l’executiu d’un país democràtic.

És lògic, doncs, que l’altra gran superpotència actual consideri que té les mans lliures de fer oficialment barbaritats semblants. A Pequín

>>

<<

interrogatorios a que someten a los reos... con la clara intención de fomentar dichas prácticas.

Barack Obama se ha distinguido por una abundante retórica en defensa de la restauración del imperio de la ley, pero sus actos se han quedado muy atrás de sus palabras: Guantánamo no sólo sigue en pie pasada la fecha prometida de cierre, sino que los prisioneros continúan sometidos a comisiones militares y la Casa Blanca ha anunciado que decenas de ellos permanecerán presos indefinidamente, sin acusación, proceso ni juicio, a causa de su (indemostrable) “peligrosidad”. Además, el presidente norteamericano dejó claro desde el principio de su mandato que las *renditions* continuarán y que ninguno de los responsables de las anteriores prácticas de tortura –como el *waterboarding*– tendrán que responder ante la justicia, por mucho que esa ignominia sea investigada formalmente por un

>>

<<

Barack Obama has stood out for his gush of rhetoric defending the restoration of the empire of law, but his deeds lag far behind his words: not only is Guantanamo still operating after the promised closure date, but the prisoners are still being subjected to military commissions and the White House has announced that dozens of them will remain imprisoned indefinitely, with no accusation, trial or ruling, because of their (undemonstrable) “dangerousness”. Furthermore, the American president made it clear from the start of his mandate that the renditions will continue and that none of the perpetrators of the aforementioned torture practices – like waterboarding – will be accountable before the justice system, even if this ignominy is formally investigated by a special prosecutor. This sets an abominable precedent of wholesale official impunity for those who commit crimes against humanity under orders from the executive of a democratic country.

>>

A la Xina proliferen 'presons negres' que operen en secret

<<

i en altres grans ciutats de la Xina proliferen les anomenades *presons negres*, que operen en secret i on es reclou milers de ciutadans –segregats en ple carrer per agents de paisà– per haver gosat denunciar públicament abusos com la corrupció política o els maltractaments policials. Igualment, el govern xinès reprimeix amb duresa les revoltes populars de tibetans i uigurs, i ho justifica amb arguments calcats

<<

fiscal especial. Así se establece un execrable precedente de impunidad oficial absoluta para los que cometieron crímenes de lesa humanidad siguiendo órdenes del ejecutivo de un país democrático.

Es lógico, pues, que la otra gran superpotencia actual considere que tiene las manos libres para oficializar barbaridades similares. En Pekín y otras grandes ciudades de China proliferan las llamadas *cárceles negras*, que operan en secreto y en las que son reclusos miles de ciudadanos –secuestrados en plena calle por agentes de paisano– por haberse atrevido a denunciar públicamente abusos como corrupción política o malos tratos policiales. Asimismo, el gobierno chino reprime duramente las revueltas populares de tibetanos y uigurs, justificándolo con argumentos calcados de los que esgrimieron los teóricos *neocon* para quebrantar garantías constitucionales en aras de la defensa de la seguridad nacional. Para los gobernantes chi-

<<

So it is logical that the other major superpower today has free rein to confer official status on similar barbarities. In Beijing and other large cities in China, there is a proliferation of what are called 'black jails' operating secretly. They harbour thousands of citizens – kidnapped right off the streets by their countrymen-cum-agents – for having dared to publicly denounce abuses like political corruption or police brutality. Likewise, the Chinese government is harshly repressing the popular uprisings by Tibetans and Uighurs, justifying its acts with arguments that are the carbon copy of those wielded by neo-con theoreticians when violating constitutional guarantees for the sake of upholding national security. It is incomprehensible to Chinese government leaders that they are reproached for censoring the Internet, persecuting dissidents and curtailing individual rights when the West is using harsh police measures and similar restrictions

als que van esgrimir els teòrics *neocon* per violar garanties constitucionals en nom de la defensa de la seguretat nacional. Els governants xinesos no entenen que se'ls retregui la censura d'internet, la persecució dels dissidents i les limitacions dels drets individuals quan Occident pren dures mesures policials i restriccions semblants per fer front als fonamentalistes, i fins i tot per frenar l'allau d'immigrants que fugen de la misèria.

No es podria entendre tampoc la ferocitat com l'exèrcit d'Israel va atacar Gaza fa poc més d'un any –fent servir fòsfor blanc contra objectius civils, bombardejant massivament zones densament poblades i fins i tot disparant contra els que enarboraven banderes blanques, segons diversos informes d'organitzacions humanitàries i de l'ONU–, sense emmarcar aquesta implacable operació Plom Fos en un clima de solució bèl·lica a qualsevol conflicte. Una doctrina que

nos es incomprendible que se les reproche su censura de internet, la persecución de los disidentes y las limitaciones de los derechos individuales, cuando Occidente está tomando duras medidas policiales y restricciones similares para hacer frente a los fundamentalistas, y hasta para frenar la avalancha de inmigrantes que huyen de la miseria.

Tampoco podría entenderse la ferocidad con la que el ejército de Israel atacó Gaza hace poco más de un año –empleando fósforo blanco contra objetivos civiles, bombardeando masivamente zonas densamente pobladas y hasta disparando contra los que enarbolaban banderas blancas, según diversos informes de organizaciones humanitarias y de la ONU–, sin enmarcar esa implacable operación Plomo Fundido en un clima de solución bélica a cualquier conflicto. Doctrina que impuso la administración Bush en la invasión de Irak, con la activa complicidad de gobernantes como Blair. Sólo en ese

to deal with fundamentalists, and even to stop the avalanche of immigrants fleeing from misery.

Nor can we grasp the ferocity with which the Israeli army attacked Gaza a little over a year ago – using white phosphorus against civilian targets, massively bombarding densely populated areas and even shooting people waving white flags, according to numerous reports from humanitarian organisations and the UN – unless we frame the implacable Operation Cast Lead within a climate of warlike solutions to any conflict. This doctrine was imposed by the Bush administration during its invasion of Iraq with the active complicity of other political leaders like Blair. Only in this atmosphere of the militarisation of international relations can we comprehend that the Israeli government feels that it can legitimately impose a horrifying collective punishment against the people of Gaza.

En China proliferan 'cárceles negras' que operan en secreto

va imposar l'administració Bush en la invasió de l'Iraq, amb l'activa complicitat de governants com Blair. Només en aquest escenari de militarització de les relacions internacionals es pot comprendre que el govern israelià se sentís legitimat per executar un terrorífic càstig col·lectiu contra la població de Gaza.

És simptomàtic que encara avui dia la majoria de la població israeliana sigui incapaç d'assumir que la infernal situació a què està sotmès el poble palestí no tan sols revolta l'opinió pública mundial, sinó que constitueix l'amenaça més gran per al mateix Estat jueu... a més de ser l'excusa perfecta d'Ossama bin Laden per mantenir l'activitat assassina. És notable que els líders d'Al-Qaida hagin obviat des de fa temps les seves crides originàries contra els règims tirànics dels països musulmans i centrin les seves arengues en "el suport dels EUA a Israel". Són (potser) al remot Waziristan del Nord, però sembla que

escenario de militarización de las relaciones internacionales puede comprenderse que el gobierno israelí se sintiese legitimado para ejecutar un terrorífico castigo colectivo contra la población de Gaza.

Es sintomático que aún hoy la mayoría de la población israelí sea incapaz de asumir que la infernal situación a la que está sometido el pueblo palestino no sólo subleva a la opinión pública mundial, sino que constituye la mayor amenaza para el propio Estado judío... además de ser la perfecta excusa de Osama bin Laden para mantener su actividad asesina. Es notable que los líderes de Al Qaeda hayan obviado desde hace tiempo sus primigenios llamamientos contra los tiránicos regímenes de los países musulmanes para centrar sus arengas en "el apoyo de EEUU a Israel". Están (quizá) en el remoto Waziristán del Norte, pero parecen recibir con mucha más claridad que los gobernantes israelíes el clamor de la indignación de los

It is symptomatic that even today the majority of Israeli citizens are unable to accept that the infernal situation to which the Palestinian people are subjected not only stirs up public opinion worldwide but also poses the greatest threat to the Jewish State itself... in addition to serving as the perfect excuse for Osama bin Laden to keep up his murderous activities. It is noteworthy that the leaders of Al Qaeda long ago abandoned their early calls against the tyrannical regimes of the Muslim countries to focus their harangues on "the US support of Israel". They are (or might be) in remote Northern Waziristan, but they seem to see the outpouring of indignation from the 1.8 million Muslims over what is happening in the occupied territories and the Gaza Strip much more clearly than the Israeli leaders do.

The complexity of this second Cold War often conceals terrible phenomena that seem to be collateral to the widespread world

In China there is a proliferation of 'black jails' operating in secret

sentin amb molta més claredat que els governants israelians el clamor de la indignació dels 1.800 milions de musulmans pel que passa als territoris ocupats i Gaza.

La complexitat d'aquesta segona guerra freda sovint amaga fenòmens espantosos que semblen col·laterals a les grans convulsions mundials, però que estan transformant l'equilibri geopolític global. Una de les zones calentes és l'Amèrica Llatina, on donàvem per fet que regnava la normalitat democràtica fins que el cop d'Hondures ens va fer sortir del somni i ens va demostrar que Washington continua disposat, digui el que digui Obama, a prioritzar les seves ambicions geoestratègiques sobre qualsevol principi ètic o interès popular.

L'alineament d'alguns països llatinoamericans amb els EUA és tan descarat en aquest camp de batalla entre uribistes i chavistes que els mitjans de comunicació sovint perden la mesura. Mentre tota la

>>

1.800 millones de musulmanes por lo que ocurre en los territorios ocupados y Gaza.

La complejidad de esta segunda guerra fría a menudo oculta espantosos fenómenos que parecen colaterales a las grandes convulsiones mundiales, pero que están transformando el equilibrio geopolítico global. Una de las zonas calientes es América Latina, donde dábamos por supuesto que reinaba la normalidad democrática hasta que el golpe de Honduras nos sacó del ensueño y nos demostró que Washington sigue dispuesto, diga lo que diga Obama, a primar sus ambiciones geoestratégicas sobre cualquier principio ético o interés popular.

El alineamiento de unos pocos países latinoamericanos con EEUU es tan descarado en este campo de batalla entre uribistas y chavistas que a menudo los medios de comunicación pierden la proporción.

>>

upheaval, but that in fact are transforming the world geopolitical balance. One of the hotspots is Latin America, where we took for granted that democratic normality would reign until the coup d'état in Honduras shook us out of our reverie and showed that regardless of what Obama says, Washington is still willing to place its geostrategic ambitions before any ethical principle or popular interest.

A handful of Latin American countries' alignment with the USA is so blatant on this battlefield between Uribe and Chavez supporters that the media often miss the proportions. While the entire international press was all abuzz because 1,900 shops in Venezuela had been "shuttered" (almost all of them within 24 hours as an administrative sanction for multiplying prices after the devaluation of the Bolivar) by the "enlightened" president of Venezuela, not a single media mentioned the discovery of a mass grave with 2,000

>>

Ara els governs repressors es dediquen a perseguir els que denuncien els seus abusos

≤≤

premsa internacional clamava al cel perquè l'“il·luminat” president veneçolà havia “tancat” 1.900 comerços a Veneçuela (gairebé tots durant 24 hores, com a sanció administrativa per multiplicar preus després de la devaluació del bolívar), ni un sol mitjà de comunicació es va fer ressò del descobriment d'una fossa comuna amb 2.000 cadàvers sense identificar al poble colombià de La Macarena, persones assassinades que l'exèrcit i les forces de seguretat de Colòmbia hi van posar durant la campanya de “falsos positius” que van emprendre militars i paramilitars per tal d'obtenir ascensos i recompenses matant civils en massa per fer-los passar per guerrillers caiguts en combat. Aquest crim contra la humanitat, un pogrom de pagesos

≤≤

Mientras toda la prensa internacional clamaba al cielo porque 1.900 comercios de Venezuela habían sido “cerrados” (casi todos durante 24 horas, como sanción administrativa por multiplicar precios tras la devaluación del bolívar) por el “iluminado” presidente venezolano, ni un solo medio de comunicación se hizo eco del descubrimiento de una fosa común con 2.000 cadáveres sin identificar en el pueblo colombiano de La Macarena; personas asesinadas que fueron depositadas allí por el ejército y las fuerzas de seguridad de Colombia durante la campaña de “falsos positivos” que acometieron militares y paramilitares con el objetivo de obtener ascensos y recompensas matando a civiles en masa para hacerlos pasar por guerrilleros caídos en combate. Este crimen contra la humanidad, un pogromo de campesinos en el que fueron seleccionados para el exterminio líderes obreros, sindicalistas y personalidades ciudadanas locales, no figura

prominent local citizens were singled out for extermination, does not appear to be among the priorities of any Western government because it is yet another nuisance on the global scene, which is already messy enough. To Washington, it is much more important to set up seven strategic military bases on Colombian soil than to concern itself over what seems to be the largest genocide ever perpetrated by government armed forces since what happened in Cambodia with Pol Pot. The number of corpses found in this one grave in La Macarena exceeds all the people who vanished during Pinochet's dictatorship in Chile... and in Colombia there are hundreds of mass graves – hopefully smaller than this one – yet to be unearthed.

Another iniquitous case is that of the Sudanese president, Omar al-Bashir, whom many African leaders decided to protect in response to the arrest warrant issued by the International Criminal Court

≤≤

unidentified corpses in the Colombian town of La Macarena. The grave contained the corpses of the people who had been murdered and deposited there by the Colombian army and the security forces during the campaign of “false positives” committed by the military and paramilitary forces with the purpose of securing promotions and rewards by murdering masses of civilians and pretending that they were guerrillas killed in combat. This crime against humanity, a pogrom of peasants in which working-class leaders, unionists and

Ahora los gobiernos represores se dedican a perseguir a los que denuncian sus abusos

Now repressive governments are busying themselves pursuing those who condemn their abuses

en què es van seleccionar per a l'extermini líders obrers, sindicalistes i personalitats ciutadanes locals, no figura entre les prioritats de cap govern occidental perquè representa una molèstia més en un panorama global ja prou embolicat. Per a Washington és molt més important establir set bases militars estratègiques en territori colombià que ocupar-se del que sembla que és el genocidi més gran mai perpetrat per unes forces armades governamentals des del que va passar a Cambodja amb Pol Pot. El nombre de cadàvers trobats en aquesta única fossa de La Macarena és superior al de tots els desapareguts durant la dictadura de Pinochet a Xile..., i a Colòmbia hi ha centenars de fosses comunes –esperem que més petites– encara per desenterrar.

Un altre cas inic és el del president sudanès, Omar al Bashir, que molts líders africans van decidir protegir en resposta a l'ordre de

captura emesa pel Tribunal Penal Internacional sota l'acusació de crims de guerra i crims contra la humanitat a Darfur. Tant la Unió Africana com molts governs democràtics del continent negre han pres partit a favor del responsable d'una catàstrofe humana descomunal, en lloc d'ajudar el tribunal a posar fi a aquests assassinats en massa que han provocat milions de desplaçats.

Les perspectives són desoladores. L'informe de Human Rights Watch per al 2010 ens alerta que ara els governs repressors es dediquen a perseguir els que denuncien els seus abusos i violacions, per matar els missatgers d'aquestes notícies esgarrifoses. És estremidor comprovar que a països que tenim com a aliats, subministradors de recursos imprescindibles (com els energètics) i socis comercials, s'estan produint crims de lesa humanitat que fa gairebé 70 anys vam jurar que mai no tornaríem a tolerar. ■

entre las prioridades de ningún gobierno occidental porque supone una molestia más en un panorama global ya demasiado enmarañado. Para Washington es mucho más importante establecer siete bases militares estratégicas en territorio colombiano que ocuparse de lo que aparenta ser el mayor genocidio perpetrado por unas fuerzas armadas gubernamentales desde lo que ocurrió en Camboya con Pol Pot. El número de cadáveres hallados en esa sola fosa de La Macarena es superior al de todos los desaparecidos durante la dictadura de Pinochet en Chile..., y en Colombia hay cientos de fosas comunes –esperemos que más pequeñas– aún por desenterrar.

Otro caso inicuo es el del presidente sudanés, Omar al Bashir, al que muchos líderes africanos decidieron proteger como respuesta a la orden de captura emitida por la Corte Penal Internacional bajo la acusación de crímenes de guerra y crímenes contra la humanidad

en Darfur. Tanto la Unión Africana como numerosos gobiernos democráticos del continente negro han tomado partido a favor del responsable de una catàstrofe humana descomunal, en vez de ayudar al tribunal a poner fin a esos asesinatos en masa que han provocado millones de desplazados.

Las perspectivas son desoladoras. El informe de Human Rights Watch para 2010 nos advierte de que ahora los gobiernos represores se dedican a perseguir a los que denuncian sus abusos y violaciones, para matar a los mensajeros de esas pavorosas noticias. Es estremecedor comprobar que en países con los que contamos como aliados, suministradores de recursos imprescindibles (como los energéticos) y socios comerciales, se están produciendo crímenes de lesa humanidad que hace casi 70 años juramos que jamás volveríamos a tolerar. ■

under the accusation of war crimes and crimes against humanity in Darfur. Both the African Union and numerous democratic governments in Africa have chosen to stand behind the mastermind of a staggering human catastrophe instead of helping the court to put an end to these mass murders that have led to millions of displaced persons.

The prospects are dim. The 2010 Human Rights Watch report warns that repressive governments are now busying themselves pursuing those who condemn their abuses and violations, to kill the bearers of this dreadful news. It is shocking to see how in countries we regard as allies, suppliers of indispensable resources (such as energy) and trade partners, crimes against humanity are being perpetrated that we swore almost 70 years ago never again to tolerate. ■

SUSAN GEORGE

PER ÀLEX VICENTE

Fa més de quatre dècades que Susan George (Ohio, 1934) advoca per un altre món, tan globalitzat com el d'avui però més solidari i sostenible. Fundadora i presidenta d'honor de l'organització altermundista ATTAC, sosté que encara no hem vist el pitjor de la crisi. "El daltabaix actual és l'avantsala d'un fenomen més greu", assegura George, extremament crítica amb la gestió que n'han fet els governs i les organitzacions internacionals. Instal·lada a París des dels anys seixanta, avui presideix el Transnational Institute, amb seu a Amsterdam. George és llicenciada en Ciències Polítiques i en Filosofia, i és doctora en Ciències Polítiques per la prestigiosa École des Hauts Études en Sciences Sociales (EHESS) de París. Alguns dels seus llibres, com *Informe Lugano* (Icaria, 2007) i *Otro mundo es posible si...* (Icaria, 2007), han resultat fonamentals per al moviment altermundista. Ara ultima un nou volum sobre la crisi.

Hace más de cuatro décadas que Susan George (Ohio, 1934) aboga por otro mundo, tan globalizado como el actual pero más solidario y sostenible. Fundadora y presidenta de honor de la organización altermundista ATTAC, sostiene que aún no hemos visto lo peor de la crisis. "El descalabro actual es la antesala de un fenómeno más grave", asegura George, extremadamente crítica con la gestión que han llevado a cabo los gobiernos y las organizaciones internacionales. Instalada en París desde los años sesenta, hoy preside el Transnational Institute, con sede en Amsterdam. George es licenciada en Ciencias Políticas y en Filosofía, y es doctora en Ciencias Políticas por la prestigiosa École des Hauts Études en Sciences Sociales (EHESS) de París. Algunos de sus libros, como *Informe Lugano* (Icaria, 2007) y *Otro mundo es posible si...* (Icaria, 2007), han resultado fundamentales para el movimiento altermundista. Ahora ultima un nuevo volumen sobre la crisis.

For over four decades, Susan George (Ohio, 1934) has been advocating on behalf of another world, one as globalised as today's yet more socially conscious and sustainable. The founder and honorary president of the alterglobalist organisation ATTAC, she holds that we have not yet seen the worst of the crisis. "Today's slump is the harbinger of a more serious phenomenon," claims George, who is fiercely critical of how the governments and international organisations have managed the crisis. A resident of Paris since the 1960s, she is the president of the Amsterdam-based Transnational Institute. George holds a degree in Political Science and in Philosophy. She has a PhD in Political Science from the prestigious École des Hauts Études en Sciences Sociales (EHESS) in Paris. Several of her books, such as *The Lugano Report* (1999) and *Another World is Possible If* (2004) have been seminal in the alterglobalist movement. She is now putting the finishing touches on a new book about the crisis.

¿Cuál es su diagnóstico de la situación actual, más de un año y medio después de la quiebra de Lehman Brothers? Antes que nada, que es preciso que abramos bien los ojos. Parece que sólo asistamos a una crisis financiera, porque es la única que ocupa las portadas de los periódicos. En realidad, esta crisis eclipsa otras igualmente graves. Por ejemplo, una crisis social provocada por las crecientes desigualdades. Y una crisis ecológica que habría que resolver con urgencia. No nos dejemos engañar: que la bolsa se estabilice no significa que se hayan acabado todos los problemas.

¿Cómo valora las medidas adoptadas por los gobiernos de todo el mundo? Los que nos gobiernan no han entendido nada. Las ayudas gubernamentales han favorecido a una ínfima minoría. El G20 ha intentado volver a la situación anterior a la crisis lo más rápidamente posible. Lo más escandaloso es que los bancos han recibido cientos

>>

“

Es recompensa els culpables i es fa patir els innocents”

What's your take on the situation today, more than a year and a half after the Lehman Brothers tanked? First of all, we need to really open our eyes. This seems to be merely a financial crisis, because that's all the newspaper headlines are talking about. But actually this crisis is eclipsing others which are equally serious, such as a social crisis triggered by rising inequalities, and an ecological crisis that urgently needs to be solved. We shouldn't let ourselves be fooled: just because the stock market stabilises doesn't mean that all our problems are solved. **How would you rate the measures adopted by governments around the world?** The people governing us haven't understood a thing. Government aid has helped a tiny minority. The G-20 has tried to go back to the pre-crisis situation as quickly as possible. The worst part is that the banks have received hundreds of billions of euros with nothing in exchange, no strings attached.

>>

“Se recompensa a los culpables y se hace sufrir a los inocentes”

“The guilty are rewarded and the innocent are made to suffer”

Quin diagnòstic fa de la situació actual, més d'un any i mig després de la fallida de Lehman Brothers? Primer de tot, que cal que obrim bé els ulls. Sembla que només assistim a una crisi financera, perquè és l'única que ocupa les portades dels diaris. En realitat, aquesta crisi n'eclipsa d'altres d'igual de greus. Per exemple, una crisi social provocada per les desigualtats creixents. I una crisi ecològica que caldria resoldre amb urgència. No ens hem de deixar enganyar: que la borsa s'estabilitzi no vol dir que tots els problemes hagin acabat.

Com valora les mesures adoptades pels governs arreu del món? Els que ens governen no han entès res. Els ajuts governamentals han afavorit una ínfima minoria. El G20 ha intentat tornar a la situació anterior a la crisi el més ràpidament possible. El més escandalós és que els bancs han rebut centenars de milers de milions d'euros sense cap contrapartida, sense cap obligació a canvi.

<<

de miles de millones de euros sin ninguna contrapartida, sin ninguna obligación a cambio.

¿Qué se debería haber hecho? Hoy estamos ante un sistema estructurado en cuatro círculos concéntricos. Por este orden, las finanzas –que lo engloban y lo determinan todo–, seguidas de la economía, la sociedad y el medio ambiente. Yo creo que habría que invertir esta jerarquía. El medio ambiente ha de ocupar el primer lugar, porque es imposible luchar contra la naturaleza. La economía y las finanzas deben estar al servicio de la sociedad, y no al revés. Habría que empezar nacionalizando los bancos. No se trata sólo de hacer que el ejecutivo los gestione, sino de obligarlos a conceder créditos, que deberían ser un bien público, en especial a las empresas o los particulares con un proyecto ecológico. En los años cincuenta, la mitad del crédito iba destinado a las finanzas y la otra mitad a la

<<

What should have been done? What we have today is a system organised into four concentric circles in this order: finances, which encompass and determine everything, followed by the economy, society and the environment. I think we should invert this hierarchy. The environment should come first, because it is impossible to fight against nature. Then the economy and finances should serve society, not the opposite. We should begin by nationalising the banks. The goal is not just to get the executive branch to manage them, but to require them to grant loans, which should be a public good, especially to companies or private individuals with environmentally-friendly projects. In the 1950s, half the credit was earmarked for finances and the other half for the real economy. Today the proportion is 80% for finances and 20% for the real economy. How can we turn the world around with these figures?

Què s'hauria d'haver fet? Avui som davant d'un sistema estructurat en quatre cercles concèntrics. Per aquest ordre, les finances –que ho engloben i ho determinen tot–, seguides de l'economia, la societat i el medi ambient. Jo penso que s'hauria d'invertir aquesta jerarquia. El medi ambient ha de passar al davant de tot, perquè és impossible lluitar contra la natura. L'economia i les finances han d'estar al servei de la societat, i no a l'inrevés. Caldria començar nacionalitzant els bancs. No es tracta només de fer que l'executiu els gestioni, sinó d'obligar-los a concedir crèdits, que haurien de ser un bé públic, en especial a les empreses o els particulars amb un projecte ecològic. Als anys cinquanta, la meitat del crèdit anava destinat a les finances i l'altra meitat a l'economia real. Avui la proporció és d'un 80% per a les finances i un 20% per a l'economia real. Com podem fer girar el món amb aquests valors?

economía real. Hoy la proporción es de un 80% para las finanzas y un 20% para la economía real. ¿Cómo vamos a hacer girar el mundo con estos valores?

¿Diría que se ha producido un retorno al proteccionismo y a la reglamentación, después de muchos años de libre cambio sin freno? En absoluto. Considero que el proteccionismo ha sido mínimo. Incluso el director general de la OMC [Organización Mundial del Comercio], Pascal Lamy, lo ha reconocido. Las medidas que se han adoptado no han tenido ninguna influencia sobre el libre cambio a escala global. De acuerdo, el comercio se ha reducido, pero sólo porque el consumo ha descendido: la gente no tiene dinero y, por consiguiente, tiende a comprar menos. El estado ha adoptado iniciativas, pero esto no es sinónimo de proteccionismo. Lo que han hecho los estados es encontrar el dinero, pero endeudándonos a

Would you say that there has been a return to protectionism and regulation after many years of unbridled free trade? On the contrary, I think that there has been minimal protectionism. Even the General Manager of the WTO [World Trade Organisation], Pascal Lamy, has acknowledged this. The measures adopted have had absolutely no influence on free trade on a global scale. Yes, trade has slumped, but only because consumption has dropped: people don't have money so they tend to buy less. The states have adopted initiatives, but that's not synonymous with protectionism. What the states have done is find the money, but only by getting us all in debt, especially young people. Sometimes we seem to forget that this money has not fallen from the sky... **In the past, times of crisis have served to make inroads on social matters. Will the current crisis allow this to happen as well?** I don't think that's very likely. It did happen during the Great Depression in the

“Obama no és un nou Roosevelt, perquè l'impressionen els poderosos”

Diria que s'ha produït un retorn al proteccionisme i a la reglamentació, després de molts anys de lliurecanvi sense fre? En absolut. Considero que el proteccionisme ha sigut mínim. Fins i tot el director general de l'OMC [Organització Mundial del Comerç], Pascal Lamy, ho ha reconegut. Les mesures que s'han adoptat no han tingut cap influència sobre el lliurecanvi a escala global. D'acord, el comerç s'ha reduït, però només perquè el consum ha baixat: la gent no té diners i, per tant, tendeix a comprar menys. L'estat ha adoptat iniciatives, però això no és sinònim de proteccionisme. El que han fet els estats és trobar els diners, però endeutant-nos a tots, especialment els joves. De vegades sembla que oblidem que aquests diners no han caigut del cel...

Històricament, els moments de crisi han servit per fer avanços socials. Aquesta crisi també ho permetrà? No em sembla gaire proba-

ble. Durant la Gran Depressió dels anys trenta sí que va passar, però només perquè els Estats Units tenien un home com F. D. Roosevelt de president. Malauradament, Obama no és un nou Roosevelt. L'impressionen els poderosos, mentre que Roosevelt no es deixava intimidar, potser perquè procedia de la mateixa classe social que ells. Sabia que eren depredadors. Roosevelt va pronunciar una frase que em va marcar: “Aquesta classe social m'odia. I joestic orgullós del seu odi”. Obama mai podria dir una cosa així. No sap imposar-se i es limita a fer discursos bonics. La meua teoria és que no hi haurà cap progrés social, que l'atur seguirà pujant i que els plans d'estímul no tindran cap impacte a llarg termini.

Obama ha donat un suport implícit al “New Deal verd” que vostè havia proposat el 2007. Sí, molta gent ha fet servir aquesta expressió darrerament, entre ells Obama. Tot i així, per desgràcia, ningú

>>

todos, especialmente a los jóvenes. A veces parece que olvidemos que ese dinero no ha caído del cielo...
Històricament, els moments de crisi han servit per fer avanços socials. ¿Esta crisis también lo permitirá? No me parece muy probable. Durante la Gran Depresión de los años treinta sí que ocurrió, pero sólo porque en Estados Unidos tenían a un hombre como F. D. Roosevelt de presidente. Por desgracia, Obama no es un nuevo Roosevelt. Le impresionan los poderosos, mientras que Roosevelt no se dejaba intimidar, tal vez porque procedía de la misma clase social que ellos. Sabía que eran depredadores. Roosevelt pronunció una frase que me marcó: “Esta clase social me odia. Y yo estoy orgulloso de su odio”. Obama jamás podría decir algo así. No sabe imponerse y se limita a hacer discursos bonitos. Mi teoría es que no habrá ningún progreso social, que el paro seguirá aumentando y

que los planes de estímulo no tendrán ningún impacto a largo plazo.
Obama ha brindado un apoyo implícito al “New Deal verde” que usted había propuesto en 2007. Sí, mucha gente ha utilizado esta expresión últimamente, entre ellos Obama. Aun así, por desgracia, nadie se atreve a pasar a la acción. Tenemos que invertir de forma masiva en una economía verde, empezando por la industria del automóvil, los transportes públicos y el desarrollo de energías sostenibles. No sólo por respeto al medio ambiente, sino también porque sería una fuente de ocupación no deslocalizable a Asia.

¿Este giro verde será suficiente para frenar la deriva del capitalismo financiero? Sería un primer paso importante, que debería ir acompañado de la instauración de una tasa sobre las transacciones financieras –la llamada tasa Tobin–, el aumento de la presión fiscal sobre las multinacionales y la reforestación en los estados del sur, a

>>

1930s, but only because the United States had a man like F.D. Roosevelt as President. Unfortunately, Obama is not a new Roosevelt. He is impressed by powerful people, whereas Roosevelt did not let himself be intimidated, perhaps because he came from the same social class they did. He knew that they were predators. Roosevelt said something that has always stuck with me: “This social class hates me. And I’m proud of their hatred”. Obama would never say anything like that. He does not know how to impose himself, and he limits himself to delivering eloquent speeches. My theory is that there will be no social progress, that unemployment will keep rising and that the stimulus plans will have no long-term impact.

Obama gave his implicit support to the “Green New Deal” that you proposed back in 2007. Yes, a lot of people have been using this expression lately, including Obama. Still, unfortunately no one dares to

put it into action. We have to make massive investments in a green economy, beginning with the automobile industry, public transport and the development of sustainable energies. Not just out of respect for the environment, but also because it would be a source of jobs that could not be offshored to Asia.

Would this shift towards green be enough to stop financial capitalism from spinning out of control? It would be an important first step which would have to come hand in hand with a tax on financial transactions – the so-called Tobin tax –, increased fiscal pressure on multinationals and the reforestation of the Southern states in exchange for debt cancellation. And the most important part: closing tax havens once and for all. As of today, eight million people hold 37.8 trillion dollars. The problem is not that there is no money in the world, but that the money is squirreled away.

>>

“Obama is not a new Roosevelt; he is impressed by powerful people”

<<

s’atreveix a passar a l’acció. Hem d’invertir de forma massiva en una economia verda, començant per la indústria de l’automòbil, els transports públics i el desenvolupament d’energies sostenibles. No només per respectar el medi ambient, sinó també perquè seria una font d’ocupació no deslocalitzable a Àsia.

Amb aquest gir verd, n’hi haurà prou per frenar la deriva del capitalisme financer? Seria un primer pas important, que hauria d’anar acompanyat de la instauració d’una taxa sobre les transaccions financeres –l’anomenada taxa Tobin–, l’augment de la pressió fiscal sobre les multinacionals i la reforestació als estats del sud, a canvi de l’anul·lació del deute. I el més important: el tancament definitiu dels paradisos fiscals. A dia d’avui, vuit milions de persones posseeixen 37,8 bilions de dòlars. El problema no és que no hi hagi diners al món, sinó que estan amagats.

“Obama no es un nuevo Roosevelt, le impresionan los poderosos”

<<

cambio de la anulación de la deuda. Y lo más importante: el cierre definitivo de los paraísos fiscales. En el día de hoy, ocho millones de personas poseen 37,8 billones de dólares. El problema no es que no haya dinero en el mundo, sino que está escondido.

¿Diría que la irrupción de esta crisis ha acelerado la tendencia hacia la llamada *desglobalización*, por utilizar el término de su colega Walden Bello? Han ocurrido cosas que pueden indicarlo. En América Latina han aparecido organizaciones como la ALBA [Alianza Boli-

<<

Would you say that the onset of this crisis has accelerated the trend towards what is called ‘deglobalisation’, to use your colleague Walden Bello’s term? Things have happened that point in that direction. In Latin America, organisations like ALBA [Bolivarian Alliance for the Americas] have appeared. And the Asian countries have drawn closer to each other and are beginning to negotiate the creation of a single currency for the entire continent. The crisis is pushing forward the recent trend towards regionalisation, but still I think it’s too early to talk about deglobalisation. When investment goes back to pre-crisis levels, everything will be exactly the same as before. The most reliable countries will be winning the game.

In 2001, right in the midst of the Social Forum in Porto Alegre, you stated that you did not want the so-called ‘global accident’ to arrive, using philosopher Paul Virilio’s expression, because it “would be

Diria que la irrupció d’aquesta crisi ha accelerat la tendència cap a l’anomenada *desglobalització*, per fer servir el terme del seu col·lega Walden Bello? Han passat coses que poden indicar-ho. A l’Amèrica Llatina han aparegut organitzacions com l’ALBA [Aliança Bolivariana per a les Amèriques]. I els països asiàtics s’han acostat els uns als altres i comencen a negociar la creació d’una moneda única per a tot el continent. La crisi fa avançar la tendència dels últims anys a una certa regionalització, però, en tot cas, em sembla molt d’hora per parlar de desglobalització. Quan la inversió torni als nivells anteriors a la crisi, tot serà exactament igual que abans. Els països més fiables seguiran guanyant la partida.

El 2001, en ple Fòrum Social de Porto Alegre, va sostenir que no desitjava l’arribada de l’anomenat *accident global*, fent servir l’expressió del filòsof Paul Virilio, perquè vindria “acompanyat d’un

variana para las Américas]. Y los países asiáticos se han acercado unos a otros y empiezan a negociar la creación de una moneda única para todo el continente. La crisis hace avanzar la tendencia de los últimos años a cierta regionalización, pero, en todo caso, me parece muy pronto para hablar de desglobalización. Cuando la inversión vuelva a los niveles anteriores a la crisis, todo será exactamente igual que antes. Los países más fiables seguirán ganando la partida.

En el año 2001, en pleno Foro Social de Porto Alegre, sostuvo que no deseaba la llegada del llamado *accidente global*, utilizando la expresión del filósofo Paul Virilio, porque vendría “acompañado de un enorme sufrimiento humano”. Paul Virilio cree que aún no estamos en esta situación, que llegará otro episodio aún más grave. Y yo estoy bastante de acuerdo con él: todavía no hemos visto lo peor. De todas maneras, no estamos muy lejos de lo que Hobbes llamaba “la guerra

accompanied by enormous human suffering”. Paul Virilio still believes we’re not there yet, that another more serious episode is yet to come. I pretty much agree with him: we haven’t seen the worst yet. In any case, we are not too far from what Hobbes called “the war of all against all”. The class struggle is still totally relevant. The rich are getting richer and the poor are getting poorer. The differences have become almost obscene, to such an extent that a debate should get underway on pay disparities. If the worker on the lowest rung of the hierarchy receives 1,000 euros per month, is it fair for the executive to earn 50,000? In the United States, a corporate executive earns between 400 and 500 times what a low-tier worker earns. Citizens are furious and indignant, and they’re right. To solve the crisis, the guilty have been rewarded and the innocents have been made to suffer.

enorme sofriment humà. Paul Virilio creu que encara no ens hi trobem, que arribarà un altre episodi encara més greu. I joestic força d'acord amb ell: encara no hem vist el pitjor. De tota manera, no ens trobem gaire lluny del que Hobbes anomenava “la guerra de tots contra tots”. La lluita de classes continua sent perfectament vigent. Els rics són cada vegada més rics i els pobres, cada cop més pobres. Les diferències s'han tornat gairebé obscenes, fins al punt que caldria engregar un debat sobre les diferències de remuneració. Si el treballador a l'últim graó de la jerarquia rep 1.000 euros mensuals, és just que un dirigent en rebí 50.000? Als Estats Units, un cap d'empresa guanya entre 400 i 500 vegades més que un obrer de base. Els ciutadans estan furiosos i indignats, i amb raó. Per solucionar la crisi, s'ha recompensat els culpables i s'ha fet patir els innocents.

de todos contra todos”. La lucha de clases sigue siendo perfectamente vigente. Los ricos son cada vez más ricos y los pobres, cada vez más pobres. Las diferencias se han vuelto casi obscenas, hasta el punto de que sería necesario poner en marcha un debate sobre las diferencias de remuneración. Si el trabajador del último escalón de la jerarquía recibe 1.000 euros mensuales, ¿es justo que un dirigente reciba 50.000? En Estados Unidos, un jefe de empresa gana entre 400 y 500 veces más que un obrero de base. Los ciudadanos están furiosos e indignados, y con razón. Para solucionar la crisis, se ha recompensado a los culpables y se ha hecho sufrir a los inocentes.

¿Asistimos al fracaso definitivo del estado del bienestar? Mi generación estaba convencida de que el Estado-providencia era una conquista de los países ricos que los países pobres irían copiando progresivamente. ¡Qué equivocados estábamos! Hoy vivimos una re-

Are we witnessing the definitive failure of the welfare state? My generation was convinced that the welfare state was an achievement by the wealthy countries that the poor countries would eventually copy. Boy, were we wrong! Today we are witnessing a reversion towards the brutal capitalism of the 19th century, and the leaders are doing nothing to stop it. We are governed by ostriches who bury their heads in the sand.

In recent years, your point of view has been labelled outdated. How did you feel when you saw that time revealed you to be right? It was not a time of intellectual satisfaction, if that's what you're asking me. I have been sure that I'm right for 30 or 40 years. Criticism doesn't faze me. I've always thought that when the majority is fully convinced about something, it must mean that they're wrong.

Assistim al fracàs definitiu de l'estat del benestar? La meva generació estava convençuda que l'estat providència era una conquesta dels països rics que els països pobres anirien copiant progressivament. Que equivocats que estàvem! Avui vivim una regressió cap al capitalisme brutal del segle XIX i les classes dirigents no fan res per evitar-ho. Estem governats per estruços que amaguen el cap en un forat sota terra.

En els últims anys, s'ha titllat el seu punt de vista d'anacrònic. Què va sentir en veure que el temps li donava la raó? No va ser un moment de satisfacció intel·lectual, si és el que em pregunta. Fa més de trenta o quaranta anys que estic convençuda de tenir raó. No en tenia cap dubte. Les crítiques no m'afecten. Sempre he pensat que quan la majoria està plenament convençuda d'una cosa, deu voler dir que s'equivoca.

>>

gresión hacia el capitalismo brutal del siglo XIX y las clases dirigentes no hacen nada para evitarlo. Estamos gobernados por avestruces que meten la cabeza en un agujero bajo tierra.

En los últimos años, se ha tildado su punto de vista de anacrónico. ¿Qué ha sentido al ver que el tiempo le daba la razón? No fue un momento de satisfacción intelectual, si es lo que me pregunta. Hace más de treinta o cuarenta años que estoy convencida de tener razón. No tenía ninguna duda al respecto. Las críticas no me afectan. Siempre he pensado que cuando la mayoría está plenamente convencida de algo, es porque seguramente se equivoca.

Nicolas Sarkozy dijo que había que “moralizar el capitalismo”. ¿Es una misión imposible? Es evidente que sí. Sería como querer moralizar a los tigres. Los tigres tienen una naturaleza particular y no los podemos domesticar. A nadie se le pasaría por la cabeza reprochar a

>>

Nicolas Sarkozy said that “capitalism must be moralised”. Is that an impossible mission? Obviously it is. It would be like moralising tigers. Tigers have their own particular nature and we cannot tame them. No one would dream of asking a tiger that eats any small children who get near it not to. The same holds true with capitalism. To moralise capitalists they'd have to be put in a cage. Sarkozy is an opportunist, but he has an amazing ability to capitalise on the political climate. For example, he has seen that ecology is no longer a banal issue for citizens and has taken measures that the Socialist Party, which is in the dark about the situation, hasn't even considered. I don't know if PSOE [Spanish Socialist party] is even worse than French socialism, but it's definitely a close race. The problem is that we can't wait any longer: somebody has to start this green revolution. And if it has to be the Right, so be it. The party that grasps this will win elections until eternity.

>>

“Vivim una regressió cap al capitalisme brutal del segle XIX”

“Vivimos una regresión hacia el capitalismo brutal del siglo XIX”

<<

Nicolas Sarkozy va dir que calia “moralitzar el capitalisme”. És una missió impossible? Evidentment que ho és. Seria com voler moralitzar els tigres. Els tigres tenen una naturalesa particular i no els podem domesticar. A ningú se li passaria pel cap retreure-li a un tigre que es mengi els nens petits que se li acosten. I amb el capital passa el mateix. Per moralitzar els capitalistes caldria posar-los en gàbies. Sarkozy és un oportunista, però té una gran capacitat de captar el clima polític del moment. Per exemple, ha vist que l'ecologia ja no és una qüestió banal per als ciutadans i ha emprès mesures que el Partit Socialista, que no ha entès res sobre el tema, ni es planteja. No sé si el PSOE és encara pitjor que el socialisme francès, però en tot cas la competència és molt ajustada. El que passa és que no podem esperar més: cal que algú enguï aquesta revolució verda. I, si ha de ser la dreta, doncs que ho sigui. El partit que ho entengui guanyarà les eleccions fins a l'eternitat.

<<

un tigre que se coma a los niños pequeños que se le acercan. Y con el capital ocurre lo mismo. Para moralizar a los capitalistas habría que meterlos en jaulas. Sarkozy es un oportunista, pero tiene una gran capacidad para captar el clima político del momento. Por ejemplo, ha visto que la ecología ya no es una cuestión banal para los ciudadanos y ha tomado medidas que el Partido Socialista, que no ha entendido nada sobre el tema, ni siquiera se plantea. No sé si el PSOE es peor aún que el socialismo francés, pero en todo caso la competencia es muy ajustada. Lo que ocurre es que no podemos esperar más: es necesario que alguien ponga en marcha esta revolución verde. Y si tiene que ser la derecha, pues que lo sea. El partido que lo entienda ganará las elecciones hasta la eternidad.

Crítica que se confunda antiglobalización y alterglobalización. ¿Cuál es el matiz? Los “alterglobalización” somos profundamente inter-

<<

You criticise the fact that ‘anti-globalisation’ is confused with ‘alterglobalisation’. What’s the difference? We alterglobalisation proponents are profound internationalists, so we have nothing to do with the anti-globalists. The problem is that the globalisation we have experienced is neoliberal by definition. In other words, the concepts are being confused. I think globalisation would be fantastic if the rules of the game were different. In fact, I’ve always said that I’m in favour of the market, but what we need to do is change the rules regulating it. The problem is when capital has all the rights and workers have very few, so they just resign themselves to becoming mindless consumers. **How would you take stock of ATTAC’s twelve years of existence? Is this kind of citizen coalition still the only way to change the world?** ATTAC has been a thrilling experience despite the countless internal problems we have had. There is always a small dose of disappointment

Crítica que es confongui antiglobalització i alterglobalització. Quin és el matís? Els alterglobalització som profundament internacionalistes, o sigui que no tenim res a veure amb els “anti”. El problema és que la globalització que hem viscut és neoliberal per definició, o sigui que es confonen els conceptes. La globalització em semblaria fantàstica si estigués regida per unes altres regles. De fet, jo sempre he dit que estic a favor del mercat. El que caldria és canviar les normes que el regulen. El problema és que el capital tingui tots els drets i els treballadors, que en tenen molt pocs, es resignin a convertir-se en simples consumidors.

Quin balanç fa dels dotze anys d’existència d’ATTAC? Aquest tipus de coalició ciutadana segueix sent l’única solució per canviar el món? ATTAC ha sigut una experiència apassionant, tot i els nombrosos problemes interns que vam viure. Sempre hi ha una petita part

nacionalistas, o sea que no tenemos nada que ver con los “anti”. El problema es que la globalización que hemos vivido es neoliberal por definición, o sea que se confunden los conceptos. La globalización me parecería fantástica si estuviera regida por otras reglas. De hecho, yo siempre he dicho que estoy a favor del mercado. Lo que haría falta sería cambiar las normas que lo regulan. El problema es que el capital tenga todos los derechos y los trabajadores, que tienen muy pocos, se resignen a convertirse en simples consumidores.

¿Cuál es su balance de los doce años de existencia de ATTAC? ¿Este tipo de coalición ciudadana sigue siendo la única solución para cambiar el mundo? ATTAC ha sido una experiencia apasionante, a pesar de los numerosos problemas internos que hemos vivido. Siempre hay una pequeña parte de decepción en todos los proyectos que abordamos, pero hemos conseguido cosas importantes. No nos

in all the projects we conduct, but we have achieved major strides. We do not subscribe to a utopian dynamic, as I sometimes hear. We are totally realistic, and this has been proven over time. Today the principle of the Tobin tax is supported by such important figures as Angela Merkel and Gordon Brown. In France, we managed to derail the European constitutional treaty. Obviously, the European Union did not accept that, because there is no true democracy in Europe.

What advice would you give students who are finishing their degrees in the next few years? The fact is that things will not be easy for them. The last thing I’d want is to be young again. Young people today will witness fairly unpleasant things, but you can fight to try to change things by joining a union or organisation. Alone you’ll accomplish nothing. I would also tell them to study what they are interested in and not what’s handy. We tend to be good at the things we love.

“We are witnessing a reversion towards the brutal capitalism of the 19th century”

de decepció en tots els projectes que engegarem, però hem aconseguit coses importants. No ens inscrivim en una dinàmica utopista, com sento de vegades. Som totalment realistes i això s'ha vist amb el temps. El principi de la taxa Tobin té el suport avui de personalitats com Angela Merkel o Gordon Brown. A França vam aconseguir tombar el tractat constitucional europeu. Evidentment, la Unió Europea no ho va acceptar, perquè a Europa no existeix una autèntica democràcia.

Quin consell donaria als estudiants que acabaran la carrera en els pròxims anys? La veritat és que ho tenen bastant negre. L'últim que voldria ara mateix és tornar a ser jove. Els joves d'avui assistireu a coses força desagradables, però podeu lluitar per intentar canviar-les adherint-vos a un sindicat o organització. Tots sols no us en sortireu. També els diria que estudiïn el que els agradi i no el que resulta convenient. Solem fer bé les coses que ens apassionen.

inscribimos en una dinámica utopista, como oigo a veces. Somos totalmente realistas y esto se ha visto con el tiempo. El principio de la tasa Tobin tiene hoy el apoyo de personalidades como Angela Merkel o Gordon Brown. En Francia conseguimos tumbar el tratado constitucional europeo. Evidentemente, la Unión Europea no lo aceptó, porque en Europa no existe una auténtica democracia.

¿Qué consejo daría a los estudiantes que acabarán la carrera durante los próximos años? La verdad es que lo tienen bastante negro. Lo último que quisiera ahora mismo es volver a ser joven. Los jóvenes de hoy asistiréis a situaciones bastante desagradables, pero podéis luchar para intentar cambiar las cosas adhiriéndoos a un sindicato o a una organización. Solos no saldréis adelante. También les diría que estudien lo que les guste y no lo que resulta conveniente. Solemos hacer bien las cosas que nos apasionan.

Why keep fighting if everything pushes us to be pessimistic? Because I don't think in terms of optimism and pessimism. What I have is hope. And I say that in a highly rational way. We have historical proof that things change. You never know which factor will change a system, so we have to keep fighting until we discover it.

Where does your activism come from? Are you from a working class family? Actually the opposite, I come from an upper-class American family, even though I was raised in a mainly working-class city in Ohio. When I was young, I realised that the leaders had no ideas, no conversation, no interests. And I understood that I didn't want to spend my life going to parties, cocktails and gala dinners. I thought it was excruciatingly boring. And I didn't want to spend my life bored; I wanted to do something useful for society. And that is what I hope I've done. ■

Per què continua lluitant, si tot ens empeny a ser pessimistes? Perquè jo no raono en termes d'optimisme i pessimisme. El que tinc és esperança. I ho dic d'una manera molt racional. Tenim proves històriques que demostren que les coses canvien. Mai no se sap quin serà el factor que farà tombar un sistema, o sigui que cal continuar lluitant fins que ho descobrim.

D'on sorgeix el seu activisme? Procedeix d'una família proletària? Tot al contrari, procedeix de l'alta societat nord-americana, tot i que vaig créixer en una ciutat majoritàriament obrera d'Ohio. Quan era jove em vaig adonar que la classe dirigent no tenia ni idees, ni conversa, ni interessos. I vaig entendre que no em volia passar la vida assistint a festes, còctels i sopars de gala. Em va semblar d'allò més avorrit. I jo no volia passar-me la vida avorrint-me, sinó fent alguna cosa útil per a la societat. I això és el que espero haver fet. ■

¿Por qué sigue luchando, si todo nos empuja a ser pesimistas? Porque yo no razono en términos de optimismo y pesimismo. Lo que tengo es esperanza. Y lo digo de una manera muy racional. Tenemos pruebas históricas que demuestran que las cosas cambian. Nunca se sabe cuál será el factor que derribará un sistema, o sea que hay que continuar luchando hasta que lo descubramos.

¿De dónde surge su activismo? ¿Procede de una familia proletaria? Al contrario, procedo de la alta sociedad norteamericana, aunque crecí en una ciudad mayoritariamente obrera de Ohio. Cuando era joven me di cuenta de que la clase dirigente no tenía ni ideas, ni conversación, ni intereses. Y entendí que no quería pasarme la vida asistiendo a fiestas, cócteles y cenas de gala. Me parecía de lo más aburrido. Y yo no quería pasarme la vida aburriéndome, sino haciendo algo útil para la sociedad. Y eso es lo que espero haber hecho. ■

International ATTAC Network
www.attac.org

Página oficial en TNI (Transnational Institute)
www.tni.org/es/users/susan-george

Video-entrevista en CedeCOM
www.cedecom.es/documental/ver_video.asp?idProducto=822&idnoticia=873v

elpais.com Los internautas preguntan
www.elpais.com/edigitales/entrevista.html?encuentro=2759

CONTRA EL TERROR, JUSTÍCIA

ESTEBAN BELTRÁN

CONTRA EL TERROR, JUSTICIA COUNTERING TERROR WITH JUSTICE

Esteban Beltrán fa més de 25 anys que treballa pels drets humans a tot el món. Des de 1997 dirigeix la secció espanyola d'Amnistia Internacional, que té més de 50.000 membres. Ha viscut al Regne Unit, l'Argentina i l'Equador, ha estat investigador de violacions de drets humans per a l'Amèrica Central, director de l'Oficina del Secretariat General d'Amnistia Internacional i ha format part de més de vint missions d'investigació en diferents països. És professor de Conflictologia de la UOC.

www.estabanbeltran.com

Esteban Beltrán lleva más de 25 años trabajando por los derechos humanos en todo el mundo. Dirige desde 1997 la sección española de Amnistía Internacional, que cuenta con más de 50.000 miembros. Ha vivido en Reino Unido, Argentina y Ecuador, ha sido investigador de violaciones de derechos humanos para América Central, director de la Oficina del Secretariado General de Amnistía Internacional y ha formado parte de más de veinte misiones de investigación en distintos países. Es profesor de Conflictología de la UOC.

Esteban Beltrán has been working for human rights around the world for more than 25 years. Since 1997, he has been director of the Spanish section of Amnesty International, which has more than 50,000 members. He has lived in the United Kingdom, Argentina and Ecuador, and has been a researcher into human rights violations for Central America, director of the Amnesty International Secretariat Office and participated in over 20 research missions in several countries. He is professor of Conflictology at the UOC.

L'anomenada "guerra contra el terror" ha suposat un retrocés en la lluita pels drets humans. Els estats han recorregut i recorren a pràctiques prohibides en nom de la seguretat nacional. El pitjor és que pràctiques com les desaparicions forçades, la tortura i els maltractaments s'han reinstal·lat entre nosaltres.

Khaled el-Masri és alemany d'origen libanès. El desembre de 2003 va ser segrestat a Macedònia, interrogat, torturat, traslladat a l'Afganistan i lliurat a les forces nord-americanes, que van continuar interrogant-lo i maltractant-lo. Així durant cinc mesos, després dels quals el van abandonar en una

La llamada "guerra contra el terror" ha supuesto un retroceso en la lucha por los derechos humanos. Los estados han recurrido y recurren a prácticas prohibidas en nombre de la seguridad nacional. Lo peor es que prácticas como las desapariciones forzadas, la tortura y los malos tratos se han reinstalado entre nosotros.

Khaled al Masri es alemán de origen libanés. En diciembre de 2003 fue secuestrado en Macedonia, interrogado, torturado, trasladado a Afganistán y entregado a las fuerzas estadounidenses, que siguieron interrogándole y maltratándole. Así durante cinco meses, tras

The so-called 'war on terror' has represented a setback in the struggle for human rights. States have resorted to, and continue to resort to, prohibited practices in the name of national security. The worst thing is that practices such as forced disappearances, torture and abuse have re-established themselves among us.

Khaled al Masri is a German of Libyan descent. In December 2003, he was kidnapped in Macedonia, interrogated, tortured, and taken to Afghanistan where he was handed over to the US forces who continued to interrogate and mistreat him. This went

carretera d'Albània sense haver estat acusat de cap crim ni portat davant de cap tribunal. Khaled el-Masri és un dels pocs casos coneguts de detinguts en llocs secrets de la CIA. El seu calvari ja ha acabat, però moltes altres víctimes d'entregues extraordinàries, no se sap quantes, necessiten que activistes de tot el món es mobilitzin per elles.

Després dels atemptats de l'11 de setembre de 2001, Europa ha acollit presons secretes de la CIA, on els detinguts han estat víctimes de desaparició forçada, reclousos en condicions constitutives de tortura i sotmesos a tècniques d'interrogatori abusives.

>>

los cuales le abandonaron en una carretera de Albania sin haber sido acusado de crimen alguno ni llevado ante un tribunal. Khaled al Masri es uno de los pocos casos conocidos de detenidos en lugares secretos de la CIA. El calvario ha terminado para él, pero otras muchas víctimas de entregas extraordinarias, no se sabe cuántas, necesitan que activistas de todo el mundo se movilicen por ellas.

Tras los atentados del 11 de septiembre de 2001, Europa ha albergado cárceles secretas de la CIA donde los detenidos han sido víctimas de desaparición forzada, reclusas en condiciones constitutivas de tor-

>>

on for five months, after which they abandoned him on a roadside in Albania without accusing him of any crime or taking him to court. Khaled al Masri is one of the few known cases of prisoners being held captive in the CIA's secret locations. His terrible ordeal is over, but many other victims of extraordinary rendition – we don't know how many – need activists from around the world to mobilise on their behalf.

Following the attacks of 11th September 2001, Europe has been home to secret prisons run by the CIA where detainees have been the victims of forced disappearance, kept

>>

Europa ha acollit presons secretes de la CIA després de l'11-S

<<

L'agost de 2009 van sortir a la llum revelacions que van motivar Amnistia Internacional a cridar les autoritats de Polònia i Lituània perquè investiguessin les denúncies a la CIA de recloure i d'interrogar en secret detinguts d'"alt valor" en instal·lacions dins dels seus territoris fins a finals de 2005.

Guantánamo és encara avui un dels símbols més visibles d'injustícia i abús, i s'ha de tancar immediatament. Vuit anys després de l'arribada dels primers presos, malgrat la indignació internacional i el desig de les mateixes autoritats nord-americanes de

tancar-lo, unes 198 persones hi continuen detingudes, la majoria sense càrrecs i sense esperances d'un judici just. Recloses il·legalment, es consumeixen en condicions inhumanes i degradants, fins i tot les que ja s'ha autoritzat que surtin en llibertat. "Estic en una gàbia com un animal. Ningú m'ha preguntat si sóc humà o no", va declarar Wazir Mohammed, taxista afganès reclòs a Bagram i Guantánamo, quan va ser alliberat el 2003.

La tortura. Com a resultat d'anys de "guerra contra el terror", centenars de milers de persones continuen recloses arbitràriament, sigui en presons, centres de detenció

o arrest domiciliari. El govern nord-americà ha admès que ha practicat la tortura i que es reserva el dret de tornar a fer-ho.

La Unió Europea té la responsabilitat de qüestionar les reclusions contràries al dret internacional. En els últims anys, institucions internacionals com el Parlament Europeu han demanat que Europa s'oposi a la creixent acceptació de pràctiques il·legítimes en nom de la "guerra contra el terror" i que doni suport al tancament de Guantánamo. Mesures com la protecció internacional dels detinguts apàtrides o dels que no poden ser repatriats per perill

<<

tura y sometidas a técnicas de interrogatorio abusivas.

En 2009 salieron a la luz revelaciones que han motivado llamamientos de Amnistía Internacional a las autoridades de Polonia y Lituania para que investiguen las denuncias de que la CIA recluyó e interrogó en secreto a detenidos de "alto valor" en instalaciones de sus territorios hasta finales de 2005.

Guantánamo es aún hoy uno de los símbolos más visibles de injusticia y abuso, y debe cerrarse inmediatamente. Ocho años después de la llegada de los primeros presos, a pesar de la indignación internacional y del deseo de las

propias autoridades estadounidenses de cerrarlo, unas 198 personas siguen detenidas, la mayoría sin cargos y sin esperanzas de un juicio justo. Recluidas ilegalmente, languidecen en condiciones inhumanas y degradantes, incluso aquellas cuya liberación ya ha sido autorizada. "Estoy en una jaula como un animal. Nadie me ha preguntado si soy humano o no", declaró Wazir Mohammed, taxista afgano recluido en Bagram y Guantánamo, cuando fue puesto en libertad en 2003.

La tortura. Como resultado de años de "guerra contra el terror", cientos de miles de personas continúan recluidas arbitrariamente,

ya sea en prisiones, centros de detención o arresto domiciliario. El gobierno estadounidense ha admitido que ha practicado la tortura y que se reserva el derecho de volver a hacerlo.

La Unión Europea tiene la responsabilidad de cuestionar las recluciones contrarias al derecho internacional. En los últimos años, instituciones internacionales como el Parlamento Europeo han pedido que Europa se oponga a la creciente aceptación de prácticas ilegítimas en nombre de la "guerra contra el terror" y que apoye el cierre de Guantánamo. Medidas como la protección internacional a los detenidos apátridas o a aquellos que no pueden ser re-

<<

in conditions amounting to torture and subjected to abusive interrogation techniques.

In August 2009, revelations came to light that led Amnesty International to call for the Polish and Lithuanian authorities to investigate reports that the CIA had been secretly holding and interrogating "high-value" detainees at facilities within their territory until late 2005.

Today, Guantanamo remains one of the most visible symbols of torture and abuse, and must be closed down immediately. Eight years after the first prisoners arrived, and in spite of worldwide outrage and the US

authorities' desire to close the camp, some 198 people are still being held in Guantanamo, most of them without charge and with no hope of a fair trial. Detained illegally, they languish in inhuman and degrading conditions, even those whose release has now been authorised. "I am being kept in a cage like an animal. Nobody has asked me if I am human or not", declared Wazir Mohammed, an Afghan taxi driver who had been held at Bagram and Guantanamo when he was released in 2003.

Torture. As a result of years of "war on terror", hundreds of thousands of people

are still being arbitrarily detained, either in prisons, detention centres or under house arrest. The US government has admitted to carrying out torture and reserves the right to do so again.

The European Union has a responsibility to question detentions that are contrary to international law. In recent years, international institutions such as the European Parliament have requested that Europe opposes the growing acceptance of illegal practices in the name of the "war on terror" and supports the closure of Guantanamo. Measures such as the international protection of

Europa ha albergado cárceles secretas de la CIA tras el 11-S

Europe has been home to secret prisons run by the CIA since 9/11

de tortura o persecució en els seus països d'origen, serien un gest significatiu per banda de la UE. Quan la UE afirma que la guerra contra el terror no pot justificar les violacions de drets humans ha de demostrar que no està parlant en va.

Garanties diplomàtiques. Alguns estats han retornat els seus detinguts a llocs on corren el risc de ser torturats i maltractats, en certs casos acceptant “garanties diplomàtiques” que no patiran violacions dels drets humans. Aquestes garanties han demostrat no ser fiables i tenir greus conseqüències per a les persones afectades. Són paper mullat.

patriados por peligro de tortura o persecución en sus países de origen, constituiría un gesto significativo por parte de la UE. Cuando la UE afirma que la guerra contra el terror no puede justificar las violaciones de derechos humanos debe demostrar que no está hablando en vano.

Garantías diplomáticas. Algunos estados han devuelto a sus detenidos a lugares donde corren el riesgo de tortura y malos tratos, algunos aceptando “garantías diplomáticas” de que no sufrirán violaciones de derechos humanos. Dichas garantías han demostrado no ser fiables y tener graves consecuencias para las personas afectadas. Son papel mojado.

stateless detainees or those who can't be repatriated due to the risk of torture or persecution in their countries of origin, would constitute a significant gesture by the EU. When the EU states that the war on terror cannot justify human rights violations it must prove that this is not just empty talk.

Diplomatic guarantees. Some states have returned their detainees to places where they run the risk of enduring torture and abuse, and in certain case accept the “diplomatic guarantees” that they won't suffer human rights' violations. These guarantees have proven unreliable and had grave conse-

Estats com Espanya, Itàlia, Dinamarca, Alemanya i el Regne Unit es van prestar a utilitzar “garanties diplomàtiques” impossibles de complir, fent-les servir com a justificació per expulsar presumptes terroristes a països on corrien un perill real. A Turquia les condemnes dictades segons les lleis antiterroristes sovint es van basar en proves insubstancials o poc fidedignes. El secret que envoltava l'aplicació de les mesures antiterroristes al Regne Unit va donar lloc a processos judicials injustos. El mateix govern espanyol va extradir a Rússia el 2008 el ciutadà txetxè Murat Gasàiev.

Estados como España, Italia, Dinamarca, Alemania y Reino Unido se prestaron a utilizar “garantías diplomáticas” imposibles de cumplir, usándolas como justificación para expulsar a presuntos terroristas a países donde corrían peligro real. En Turquía las condenas dictadas según las leyes antiterroristas se basaron con frecuencia en pruebas insustanciales o poco fidedignas. El secreto que rodeaba la aplicación de las medidas antiterroristas en Reino Unido dio lugar a procesos judiciales injustos. El propio gobierno español extraditó a Rusia en 2008 al ciudadano checheno Murat Gasayev.

quences for the people affected. They are not worth the paper they are printed on.

States such as Spain, Italy, Denmark, Germany and the United Kingdom were willing to use “diplomatic guarantees” that were impossible to fulfil, and gave them as justification for deporting terrorist suspects to countries where they were in real danger. In Turkey, the sentences meted out according to antiterrorist laws were often based on insubstantial or unreliable evidence. The secrecy surrounding the application of antiterrorist measures in the United Kingdom led to unfair trials. The Spanish government

Amnistia Internacional s'oposa a l'ús de “garanties diplomàtiques”, ja que posen en perill la prohibició internacional de tortura i maltractaments, i en particular, insisteix en l'obligació absoluta i incondicional de no lliurar ningú a cap país en què corri aquest risc.

La impunitat. Les víctimes de les polítiques i pràctiques nord-americanes i d'altres països en la “guerra contra el terror” no s'han d'oblidar. Sense rendició de comptes no pot haver-hi justícia.

De la mateixa manera, les víctimes de tortura i altres maltractaments, sovint per motius racials o d'identitat, i utilitzats per obtenir

>>

Amnistía Internacional se opone al uso de “garantías diplomáticas”, pues ponen en peligro la prohibición internacional de tortura y malos tratos, y en particular, insiste en la obligación absoluta e incondicional de no entregar a nadie a un país en el que corra semejante riesgo.

La impunidad. Las víctimas de las políticas y prácticas estadounidenses y de otros países en la “guerra contra el terror” no deben ser olvidadas. Sin rendición de cuentas no puede haber justicia. De igual modo, las víctimas de tortura y otros malos tratos, con frecuencia por motivos raciales o de identidad, y utiliza-

>>

itself extradited the Chechen citizen Murat Gasayev to Russia in 2008.

Amnesty International opposes the use of “diplomatic guarantees” as they imperil the worldwide prohibition of torture and abuse, and, in particular, insists on the absolute and unconditional duty not to hand anyone over to a country where would run such risks.

Impunity. The victims of US policies and practices and those of other countries in the “war on terror” mustn't be forgotten. There can be no justice without accountability.

Likewise, the victims of torture and other abuses, often motivated by race or identity,

>>

 Caritas
Diocesana de Girona

Iniciació associada a la UOC des del 2008, col·labora amb els Establiments de Psicologia i Ciència de l'Educació accedint a molts dels psicòlegs de final de carrera. Els psicòlegs se sumen a través dels Serveis d'Orientació Laboral i d'Intervenció Educativa de l'aula.

Amnistia Internacional Espanya
www.es.amnesty.org/index.php

El País, entrevista a Esteban Beltran
tinyurl.com/yey2lgz

Podcast presentación del libro *Derechos torcidos* de Esteban Bertrán
tinyurl.com/yj5f34q

<<

confessions, s'han sentit defraudats per un sistema de justícia que no exigeix responsabilitats als encarregats de garantir la seguretat i l'estat de dret.

Entre els obstacles més habituals a la rendició de comptes hi ha la falta d'accés immediat a assistència lletrada; la falta d'investigació per part dels fiscals; la por de les víctimes a la represàlia; la imposició de penes lleus a agents de policia declarats culpables, i l'absència de sistemes independents i amb prou recursos per donar seguiment a les denúncies. En països com Bòsnia i Hercegovina, Espanya, Grècia, el Kazakhstan, Rússia, Turquia,

<<

dos para obtener confesiones, se han sentido defraudados ante un sistema de justicia que no exige responsabilidades a los encargados de garantizar la seguridad y el estado de derecho.

Entre los obstáculos más habituales a la rendición de cuentas está la falta de acceso inmediato a representación letrada; la falta de investigación por parte de los fiscales; el miedo de las víctimas a la represalia; la imposición de penas leves a agentes de policía declarados culpables, y la ausencia de sistemas independientes y con recursos necesarios para dar seguimiento a las denuncias. En países como Bosnia y Herzegovina, España, Grecia, Kazajstán,

<<

and used to obtain confessions, have been let down by a justice system which doesn't hold to account those responsible for guaranteeing security and the rule of law.

Among the most frequently encountered obstacles to accountability are the lack of immediate access to legal representation; the lack of investigation by public prosecutors; the victims' fears of reprisals; light sentences meted out to police officers found guilty, and an absence of independent systems with the necessary resources to follow up complaints. In countries such as Bosnia and Herzegovina, Spain, Greece,

Ucraïna i l'Uzbekistan, amb diferent intensitat i gravetat, aquests obstacles poden encoratjar una cultura d'impunitat per a les forces de seguretat.

La responsabilitat d'Espanya. La base de Guantánamo ha estat destinació o origen, entre d'altres, de vols de la CIA per a operacions de detenció secreta, entregues extraordinàries i vols militars dels EUA, amb uns 200 presos que han fet escala en territori espanyol o han creuat l'espai aeri espanyol, l'ús del qual també necessita autorització. A finals de 2008 es va saber que el govern espanyol va autoritzar el gener de 2002 l'ús

Rusia, Turquía, Ucrania y Uzbekistán, con distinta intensidad y gravedad, estos obstáculos pueden alentar una cultura de impunidad para las fuerzas de seguridad.

La responsabilidad de España. La base de Guantánamo ha sido destino u origen, entre otros, de vuelos de la CIA para operaciones de detención secreta, entregas extraordinarias y vuelos militares de EEUU, con unos 200 presos que han hecho escala en territorio español o han cruzado el espacio aéreo español, cuyo uso también necesita autorización. A finales de 2008 se supo que el gobierno español autorizó en enero de

Kazakhstan, Russia, Turkey, Ukraine and Uzbekistan, these obstacles may foster a culture of impunity for the security forces, with varying degrees of intensity and severity.

The responsibility of Spain. The base at Guantanamo has been the destination and origin of CIA flights carrying out secret detentions, extraordinary renditions and US military flights with some 200 prisoners who stopped off in Spanish territory and passed through Spanish air space, for which permission is required. At the end of 2008 it was known that the Spanish government autho-

de bases militars espanyoles per al trasllat d'aquests detinguts en una dotzena d'avions fins a l'any 2007.

El govern espanyol, com han fet d'altres europeus, ha fet ja les primeres passes a l'oferir protecció humanitària a alguns detinguts a Guantánamo que no poden ser retornats als seus països d'origen per risc a noves violacions de drets humans. L'arribada a Espanya d'un ciutadà d'origen palestí el passat mes de febrer és una bona notícia però hem de seguir alerta perquè sigui acollit amb totes les garanties i es respectin els seus drets humans. ■

2002 el uso de bases militares españolas para el traslado de estos detenidos en una docena de aviones hasta el 2007.

El gobierno español, como otros europeos, ya ha dado sus primeros pasos al ofrecer protección humanitaria a algunos detenidos en Guantánamo que no pueden ser devueltos a sus países de origen por riesgo a nuevas violaciones de derechos humanos. La llegada a España de un ciudadano de origen palestino el pasado febrero es una buena noticia pero debemos permanecer alerta para que sea acogido con todas las garantías y se respeten sus derechos humanos. ■

rised the use of Spanish military air bases to transfer these prisoners on a dozen planes from January 2002 until 2007.

Just like other European governments, the Spanish government has taken its first steps towards offering humanitarian protection to some of the Guantanamo detainees who cannot be returned to their home countries due to the risk of new human rights violations. The arrival of a Palestinian citizen to Spain last February is good news, but we must remain alert to ensure that he is welcomed with all the guarantees and that his human rights are respected. ■

Javier Otazu (Pamplona, 1966) és delegat de l'Agència EFE al Perú des del 2008. Abans va dirigir la delegació del Pròxim Orient, amb seu al Caire, i va treballar a la del Marroc. A Amèrica Llatina ha estat enviat especial al recent terratrèmol d'Haití, i a Bolívia, Cuba i Trinitat i Tobago. Va cobrir la darrera guerra del Líban, la postguerra a l'Iraq, la caiguda dels talibans a l'Afganistan, i ha viatjat a Síria, Arabia Saudita, el Iemen, Jordània, el Sàhara Occidental, l'Iran, Pakistan, Guinea Equatorial i diversos països de l'Europa de l'Est postcomunista.

Javier Otazu (Pamplona, 1966) es delegado de la Agencia EFE en Perú desde 2008. Previamente dirigió la delegación de Oriente Medio, con sede en El Cairo, y trabajó en la de Marruecos. En Latinoamérica ha sido enviado especial en el reciente terremoto de Haití, además de Bolívia, Cuba y Trinidad y Tobago. Ha cubierto la última guerra del Líbano, la posguerra en Irak, la caída de los talibanes en Afganistán, y misiones en Siria, Arabia Saudí, Yemen, Jordania, el Sáhara Occidental, Irán, Pakistán, Guinea Ecuatorial y varios países de la Europa del Este postcomunista.

Javier Otazu (Pamplona, 1966) has been the EFE Agency bureau chief in Peru since 2008. He was previously the director of the Middle East bureau, with its headquarters in Cairo, and worked in the bureau in Morocco. In Latin America, he has been a special envoy to the recent earthquake in Haiti, and to Bolivia, Cuba and Trinidad and Tobago. He covered the last war in the Lebanon, the aftermath of the war in Iraq, the fall of the Taliban in Afghanistan, and was a special envoy to Syria, Saudi Arabia, Yemen, Jordan, the Western Sahara, Iran, Pakistan, Equatorial Guinea and a number of countries in post-communist Eastern Europe.

ELS NETS DEL CHE

JAVIER OTAZU

Milers de seguidors d'Evo Morales marxen cap a La Paz el 2008 exigint el referèndum sobre la nova Constitució boliviana / Miles de seguidores de Evo Morales marchan en 2008 hacia La Paz para exigir el referèndum sobre la nueva Constitución boliviana / Thousands of supporters of Evo Morales march toward La Paz in 2008 in support of a constitutional referendum vote /

LOS NIETOS DEL CHE CHE GUEVARA'S GRANDCHILDREN

La 'nova' esquerra
l'latinoamericana recull
una bandera que no
s'havia enarborat mai
abans: l'indigenisme

La 'nueva' izquierda
latinoamericana recoge
una bandera nunca
antes enarbolada: el
indigenismo

Latin America's 'new'
left is championing
a new cause:
'indigenismo'

Piquets de productors de coca, pagesos i transportistes assetjaven a mitjan setembre del 2008 la pròspera ciutat de Santa Cruz, bressol de l'autonomisme bolivià oposat a mort al govern d'Evo Morales. Els piquets, integrats per homes i dones aimares fidels al president bolivià, arribats de l'altiplà o emigrats de fa dècades per treballar a les riques plantacions de la plana de Santa Cruz, amenaçaven d'assaltar la ciutat amb les armes i rebentar la rica fira comercial que s'hi celebrava al cap de pocs dies.

Acompanyat d'un fotògraf peruà, tan blanc com jo i com els odiats *cruceños*, em

van detenir en una cruïlla de carreteres de les que encerclaven Santa Cruz i em van sotmetre al judici d'una assemblea popular. Tot i identificar-nos com a reporters, vam despertar les sospites d'aquells indis acostumats a la manipulació secular de l'home blanc, que tan sovint es fa mitjançant documents i paraules. "Aquests homes que diuen que són periodistes, no deuen ser espies enviats per aquestes sangoneres oligarquies dels *cruceños*?", preguntava un sindicalista, i tots asseñien mentre mastegaven fulles de coca. Aquella barreja d'assemblea i judici popular va durar tres hores; tothom que ho va voler

Piquetes de cocaleros, campesinos y transportistas sitiaban a mediados de septiembre de 2008 la próspera ciudad de Santa Cruz, cuna del autonomismo boliviano opuesto a muerte al gobierno de Evo Morales. Los piqueteros, hombres y mujeres aymaras fieles al presidente boliviano, llegados desde el altiplano o emigrados desde hace décadas para trabajar a la vera de las ricas plantaciones de la vega cruceña, amenazaban con asaltar Santa Cruz con las armas y reventar la rica feria comercial que se celebraba en unos pocos días.

Acompañado de un fotógrafo peruano, tan blanco como yo y como los odiados *cru-*

ceños, fui detenido en un cruce de carreteras de los que cercaban Santa Cruz y sometido al juicio de una asamblea popular. Pese a identificarnos como reporteros, despertamos las sospechas de aquellos indios acostumbrados a la secular manipulación del hombre blanco, que tantas veces se hace mediante documentos y palabras. "Estos hombres, dízque periodistas, ¿no serán espías enviados por esos cruceños, oligarcas chupasangres?", preguntaba un sindicalista, y todos asentían mientras mascaban hojas de coca. Aquella mezcla de asamblea y juicio popular duró tres horas; todo el que quiso tomó la pala-

up the prosperous trade fair due to be held there a few days later.

I was travelling with a Peruvian photographer, who was as white as me and the hated *cruceños*, when I was arrested at a crossroads outside Santa Cruz and put on trial before a people's assembly. Although we identified ourselves as reporters, we aroused the suspicions of those *Indios*, who are accustomed to the centuries-old manipulation by the white man, which is so often achieved by documents and papers. "Couldn't these men, who are supposedly journalists, be spies sent by the blood-sucking *cruceño*

oligarchs?" asked a unionist, and they all nodded in agreement while they chewed their coca leaves. This mixture of assembly and people's court lasted for three hours, everyone who wanted to had the chance to speak and, after a raised-hand, unanimous vote, they decided to release us under the condition that we tell the truth.

I bring up this anecdote because I believe that it encapsulates certain characteristics of what has come to be called the new Latin American left: more or less horizontal movements, free of hierarchies, reflecting the pride of the copper-coloured race. These

In the middle of September 2008, picket lines of coca growers, peasant farmers and lorry drivers besieged the prosperous city of Santa Cruz, the cradle of Bolivian autonomism, which opposes Evo Morales' government tooth and nail. The picketers were Aymara men and women loyal to the Bolivian president and who had come from the altiplano or emigrated decades ago to work near the productive plantations on the fertile plains of Santa Cruz; they threatened to storm the city with weapons and break

hi va prendre la paraula i, després d'una votació a mà alçada i per unanimitat, es va decidir que ens deixaven anar amb l'encàrrec d'explicar la veritat.

Porto aquesta anècdota a col·lació perquè em sembla que expressa molt bé algunes de les característiques del que s'està anomenant com la *nova esquerra llatinoamericana*: uns moviments més o menys horitzontals, sense jerarquies, amb l'orgull de la raça morena, sorgits dels camps i fins i tot dels camins, que ja han renunciat a la lluita armada però que poden fer tremolar un govern, encara que altres vegades

bra y se decidió soltarnos con el encargo de contar la verdad tras una votación a mano alzada y por unanimidad.

Traigo esta anécdota a colación porque creo que expresa muy bien algunas de las características de lo que se ha venido en llamar la *nueva izquierda latinoamericana*: movimientos más o menos horizontales, sin jerarquías, con el orgullo de la raza cobriza, surgidos de los campos y hasta de los caminos, que ya han renunciado a la lucha armada pero que pueden hacer temblar un gobierno, aunque otras veces decidan aliarse con él, como entonces sucedía en la Bolivia de Evo.

movements, which have emanated from the fields and roads, and renounced the armed struggle, can still send shockwaves through a government, although, at other times, they may decide to form an alliance with it, as happened at the time in Evo's Bolivia.

A bit of history. In 1993, the prestigious Mexican political scientist Jorge Castañeda certified the death of real socialism on the American continent in a famous article, particularly following the defeat – this time at the ballot box – of the Nicaraguan Sandinista National Liberation Front in 1990. He was right up to this point. However,

decideixin aliar-s'hi, com passava aleshores a la Bolívia d'Evo.

Una mica d'història. El 1993 el prestigiós politòleg mexicà Jorge Castañeda certificava en un famós article la mort del socialisme real al continent americà, sobretot després de la derrota el 1990 –i aquest cop a les urnes– del Front Sandinista d'Alliberament Nacional nicaragüenc. Fins aquí ho encertava. Però quan vaticinava la conversió pacífica de tot el continent a la causa del lliure mercat i la democràcia liberal, s'equivocava.

Molt poc temps després d'aquell article, l'1 de gener del 1994, l'Exèrcit Zapatista

Un poco de historia. En 1993 el prestigioso politólogo mexicano Jorge Castañeda certificaba en un famoso artículo la muerte del socialismo real en el continente americano, sobre todo tras la derrota en 1990 –y esta vez en las urnas– del Frente Sandinista de Liberación Nacional nicaragüense. Hasta ahí acertaba. Pero cuando vaticinaba la conversión pacífica de todo el continente a la causa del libre mercado y la democracia liberal, se equivocaba.

Muy poco tiempo después de aquel artículo, el 1 de enero de 1994, el Ejército Zapatista de Liberación Nacional se suble-

when he predicted the peaceful conversion of the entire continent to the cause of the free market and liberal democracy, he was wrong.

On 1st January 1994, very shortly after this article was published, the Zapatista Army of National Liberation staged an uprising in Chiapas, in order to provide a voice for the forgotten people on the Earth. On the same day, the North American Free Trade Agreement came into effect, this great deal which, according to the Mexican sociologist Armando Bartra meant the following for his country: “exporting ruined farmers

d'Alliberament Nacional es va revoltar a Chiapas, i així va donar veu als oblidats de la terra. Aquell mateix dia entrava en vigor l'Acord Nord-americà de Lliure Comerç, aquell negoci rodó que segons el sociòleg mexicà Armando Bartra va significar per al seu país “exportar agricultors arruïnats i importar productes agrícoles”. No era cap coincidència: néts del Che, els nous moviments d'esquerra han trobat en el neoliberalisme el nou enemic a batre, després que als anys noranta les institucions financeres internacionals imposessin una onada de polítiques d'ajust al continent, unes polítiques que no

vó en Chiapas, para dar así voz a los olvidados de la tierra. Ese mismo día entraba en vigor el Tratado de Libre Comercio de Norteamérica, ese negocio redondo que según el sociólogo mexicano Armando Bartra significó para su país “exportar agricultores arruinados e importar productos agrícolas”. No era una coincidencia: nietos del Che, los nuevos movimientos de izquierda, han encontrado en el neoliberalismo el nuevo enemigo a batir, después de que las instituciones financieras internacionales impusieran una oleada de políticas de ajuste en el continente en los años noventa, unas

and importing farm produce”. This was no coincidence: Che Guevara's grandchildren, the new left-wing movements found a new enemy to defeat in neoliberalism, after the financial institutions imposed a wave of adjustment policies on the continent in the 1990s, policies that failed to bring the much-promised wealth for all, and instead caused greater divisions on a continent already riddled with inequalities.

It could be said that the main cause that had always mobilised the left – inequality – remained as valid as it always was. Except that now the old socialist and communist

>>

>>

>>

La retòrica de Chávez i Evo recull vots i popularitat però aterreix els rics i espanta els empresaris

<<

van portar la riquesa promesa per a tothom, sinó fins i tot una fractura més gran en un continent ja podrit de desigualtats.

Diguem que la raó principal que sempre havia mogut l'esquerra, la desigualtat, continuava tan vigent com sempre. L'únic és que ara els antics partits socialistes, comunistes, deutors del marxisme-leninisme o els admiradors del castrisme cubà ja no podien oferir als pobres de Llatinoamèrica la vella recepta ideològica que havia resultat tan indigesta a Rússia i a tot l'est d'Europa. Els altres partits polítics tampoc no podien recollir les il·lusions dels desheretats. Al

final del mil·lenni, el desprestigi afectava completament tant els qui estaven abonats a l'alternança bipolar –l'Uruguai, amb els partits Blanco i Colorado; Colòmbia, amb els liberals i els conservadors; Veneçuela, amb COPEI i Acció Democràtica– com els antics partits que jugaven a l'autenticitat i gairebé el monopoli, com el peronista argentí, l'APRA peruà o el PRI mexicà.

Així, en la segona meitat dels noranta es gesten a gairebé tots els països uns moviments que, tot i presentar una gran diversitat, comparteixen alguns trets. Encara que no tenen models teòrics, ja no reivindiquen el

marxisme-leninisme, raó per la qual els partits comunistes, que abans havien articulat o intentat articular tots els moviments d'esquerra, han perdut força de manera definitiva, paral·lelament a la caiguda de la URSS. Tampoc no obeeixen una estructura jeràrquica o vertical, sinó que es constitueixen de manera assembleària i adopten noms com *front*, *associació* o *coordinadora*, i la presa de decisions és efectivament col·legiada. Recullen una bandera que l'esquerra no havia enarborat mai abans: l'indigenisme. Ja sigui el zapatisme a Mèxic, els aimares de Bolívia o la CONAIE a l'Equador, en tots els

<<

polítiques que no trajeron la prometeda riquesa para todos, sino incluso una mayor fractura en un continente ya podrido de desigualdades.

Digamos que la principal razón que siempre había movido a la izquierda, la desigualdad, seguía tan vigente como siempre. Sólo que ahora los viejos partidos socialistas, comunistas, deudores del marxismo-leninismo o los admiradores del castrismo cubano, ya no podían ofrecer a los pobres

de Latinoamérica la vieja receta ideológica que había resultado tan indigesta en Rusia y todo el este de Europa. Los otros partidos políticos no podían recoger tampoco las ilusiones de los desheredados. A fines del milenio, el desprestigio alcanzaba por completo tanto a aquellos abonados a la alternancia bipolar –Uruguay, con los blancos y colorados; Colombia, con liberales y conservadores; Venezuela, con COPEI y Acción Democrática– como a los viejos partidos que jugaban a la autenticidad y casi el monopolio, como el peronista argentino, el APRA peruano o el PRI mexicano.

Así, en la segunda mitad de los noventa se gestan en casi todos los países unos movimientos que, pese a su tremenda diversidad, guardan rasgos comunes. Aunque no carecen de modelos teóricos, ya no reivindican el marxismo-leninismo, por lo que los partidos comunistas, que antaño articularon o pretendieron hacerlo a todos los movimientos de izquierda, han perdido definitivamente fuerza, paralelamente a la caída de la URSS. Tampoco obedecen a una estructura jerárquica o vertical sino que se constituyen de forma asamblearia y adoptan nombres como *frente*, *asociación* o *coordinadora*, y la toma

<<

parties, who owe a debt to Marxism-Leninism or were admirers of Cuban Castrism, were no longer able to offer the poor people of Latin America the old ideological recipe which had proved so hard to digest in Russia and throughout Eastern Europe. The other political parties were also unable to rekindle the hopes of the dispossessed. At the end of the millennium, those who adhered to two-party systems were totally discredited – Uruguay, with the Blancos and Colorados; Colombia, with the liberals and conservatives; Venezuela, with COPEI and Acción Democrática – as were the old parties who

played the card of authenticity and held a virtual monopoly, like the Argentine Peronist, the Peruvian APRA and the Mexican PRI.

From the mid- to late-nineties, movements emerged in almost every country which, despite their great diversity, shared common traits. Although they weren't short of theoretical models, they no longer defended Marxism-Leninism, meaning that the communist parties, which had previously expounded this doctrine, or claimed to do so, in all the left-wing movements, lost their force for good, tying in with the fall of the USSR. They didn't follow a hierarchical or

vertical structure either, but were made up of assemblies and adopted names such as 'front', 'association' and 'coordinator', with the decision-making process being shared among their members. They are championing a new cause: *indigenismo*. Whether it be Zapatism in Mexico, the Aymara in Bolivia or the CONAIE in Ecuador, in every case, the voice of the *Indio*, who was sidelined for centuries, contrasts with the left of the seventies and eighties, which was dominated by white intellectual elites.

The movements share the need to abandon all dalliances with weapons. With the

La retórica de Chávez y Evo cosecha votos y popularidad pero aterra a los ricos y ahuyenta a los empresarios

casos el clamor de l'indi relegat secularment contrasta amb l'esquerra dels anys setanta i vuitanta, dominada per les elits intel·lectuals blanques.

Aquests moviments també coincideixen amb l'abandonament de tota vel·leïtat armada: tret del zapatisme, que encara va cultivar l'èpica de l'"exèrcit" i va coquetejar amb la idea de prendre el poder per la força, la nova esquerra accepta en general els canals polítics, no forçosament institucionals, i la lluita al carrer mitjançant marxes, manifestacions, aturades, etc. Hereva dels moviments de rebuigi de les dictadures militars (mares

de decisiones es efectivamente colegiada. Recogen una bandera nunca antes enarbolada por la izquierda: el indigenismo. Ya sea el zapatismo en México, los aymaras de Bolivia o la CONAIE de Ecuador, en todos los casos el clamor del indio secularmente relegado contrasta con la izquierda de los años setenta y ochenta, dominada por las élites intelectuales blancas.

Los movimientos coinciden también en el abandono de toda veleidat armada: con excepción del zapatismo, que todavía cultivó la épica del "ejército" y coqueteó con la idea de tomar el poder por la fuerza, la nueva

exception of Zapatism, which continued to cultivate the "army" epic and flirted with the idea of taking power by force, the new left generally accepts the political channels, which are not necessarily institutional, and struggle on the streets through marches, demonstrations, strikes, etc. The legatee of the movements that rejected military dictatorships (mothers and wives, Catholic movements, feminist movements...), it has prioritised struggle by society and on the street over the overthrow of governments, to the extent that some have warned of the risk of "NGOisation" and leaving the trans-

i dones, moviments catòlics, feministes...), ha privilegiat la lluita en la societat i al carrer abans que la conquesta del govern, fins al punt que alguns han advertit del risc d'"oenageització" i de deixar la transformació de l'estat en mans de la dreta.

El preu de la popularitat. Costaria molt fer un repàs país per país sobre com l'esquerra ha coquetejat amb el poder, l'ha combatut o l'ha conquerit, però és interessant observar què ha passat als països on ha arribat realment a governar.

Com assenyala el polític espanyol Mikel Barreda, professor dels Estudis de Dret i

izquierda acepta en general los cauces políticos, no forzosamente institucionales, y la lucha en la calle mediante marchas, manifestaciones, paros, etc. Heredera de los movimientos de rechazo a las dictaduras militares (madres y mujeres, movimientos católicos, feministas...), ha privilegiado la lucha en la sociedad y la calle antes que la conquista del gobierno, hasta el punto de que algunos han advertido contra el riesgo de "onegeización" y de dejar la transformación del estado en manos de la derecha.

El precio de la popularidad. Sería costoso realizar un repaso país por país sobre

formation of the state in the hands of the right.

The price of popularity. It would be time-consuming to review, country by country, the way in which the left has flirted with, fought or conquered power, but it is interesting to look at what has happened in those countries where it actually has come to power.

As the Spanish political scientist Mikel Barreda, lecturer in Studies in Law and Political Science at the UOC and the UOC-IDHC M.A. in Human Rights and Democracy, there is a clear gap between the model re-

Chávez and Evo's rhetoric garners much popularity but it drives away businesspeople and terrifies the rich

Ciència Política de la UOC i del Màster de Drets Humans i Democràcia UOC-IDHC, hi ha un tall molt clar entre el model que representen Xile, el Brasil i l'Uruguai (bàsicament democràtic) i el que correspon a Veneçuela, Bolívia i, amb certs matisos, l'Equador (bàsicament populista).

Els primers han fet una aposta inequívoca pel sistema parlamentari de partits i pel sistema econòmic liberal amb alguns "frens" o correccions de caràcter socialdemòcrata. Pel que fa als populistes, arriben al poder i comencen a soscavar verbalment la legitimitat del sistema amb qualificatius com *democràcia*

>>

cómo la izquierda ha coqueteado, combatido o conquistado el poder, pero es interesante observar qué ha sucedido en aquellos países donde ha llegado realmente a gobernar.

Como señala el politólogo español Mikel Barreda, profesor de los Estudios de Derecho y Ciencia Política de la UOC y del Máster de Derechos Humanos y Democracia UOC-IDHC, hay un corte muy claro entre el modelo representado por Chile, Brasil y Uruguay (básicamente democrático) y el que corresponde a Venezuela, Bolivia y, con ciertos matices, Ecuador (básicamente populista).

>>

presented by Chile, Brazil and Uruguay (basically democratic) and the one in Venezuela, Bolivia and, with some variations, Ecuador (basically populist).

The former have made a firm commitment to the parliamentary party system and the liberal economic system with some Social-Democrat style "brakes" or amendments. As far as populist governments are concerned, they take power and begin to verbally undermine verbally the legitimacy of the system with terms such as 'bourgeois democracy', 'formal democracy' and similar epithets that Chávez is so fond of using.

>>

El discurs menys unilateral i més respetuós d'Obama ha descol·locat l'esquerra del continent

≤

burguesa, democràcia formal i epítets de l'estil dels que tant fa servir Chávez.

I no és només el discurs. Després arriben les reeleccions, els canvis constitucionals sempre en benefici del cap, la mordassa als mitjans de comunicació crítics, l'ocupació contínua de l'espai públic en programes de ràdio i de televisió obligatoris; la deslegitimació en resum de la democràcia. Juntament amb aquesta deriva política, també hi ha la temptació estatista en l'economia tant del gust de la vella esquerra: davant el lliure mercat, aquests governs d'esquerres aposten per un estat fort, interventor i clientelista,

que a vegades ha aconseguit revertir els contractes abusius gasístics o petrolers (com a l'Equador i Bolívia), però a costa d'espantar la inversió estrangera i d'asfixiar la iniciativa privada amb tota mena de traves.

Si es mesura en resultats electorals, tan recixits són un model com l'altre: Hugo Chávez, Evo Morales i Rafael Correa no han parat de guanyar eleccions i referèndums; però Luis Inácio Lula da Silva, Michelle Bachelet i Tabaré Vázquez han gaudit de quotes altíssimes de popularitat durant els seus regnats, sense que l'exercici del poder semblés haver desgastat la seva imatge. Una visita recent del

≤

Los primeros han hecho una apuesta inequívoca por el sistema parlamentario de partidos y por el sistema económico liberal con algunos “frenos” o correcciones de corte socialdemócrata. En cuanto a los gobiernos populistas, éstos se hacen con el poder y comienzan a socavar verbalmente la legitimidad del sistema con calificativos como *democracia burguesa, democracia formal* y epítetos del estilo de los que tanto gusta Chávez.

Y no sólo es el verbo, luego llegan las reelecciones, los cambios constitucionales en beneficio siempre del jefe, la mordaza a los

space on compulsory radio and television programmes; the wholesale discrediting of democracy. Along with this political drift, there is also the statist temptation of the economy that proved so costly to the old left: when faced with the free market, these left-wing governments make a commitment to a strong, interventionist, clientelist state, which has sometimes managed to reverse the abusive gas and oil contracts (in Ecuador and Bolivia, for instance), but at the expense of driving away foreign investment and stifling private initiative by placing all kinds of obstacles in the way.

president brasiler al Perú va deixar clar que el carisma d'aquest home supera les fronteres ideològiques: Lula clausurava unes jornades amb la flor i nata de l'empresariat del Perú i del Brasil en un luxós hotel, i era impressionant veure com l'antic sindicalista es ficava els assistents a la butxaca amb un parlar senzill i efectiu. A la sortida, però, va dedicar uns quants minuts de la seva agenda al nacionalista Ollanta Humala, l'esperança de l'esquerra peruana, i va deixar clar amb una fotografia de l'entrevista que continua tenint el cor a l'esquerra.

Davant de Lula, la retòrica de Chávez o d'Evo obté una gran popularitat i molts vots

medios de comunicación crítics, la continua ocupación del espacio público en programas de radio y televisión obligatorios; la deslegitimación en suma de la democracia. Junto a esta deriva política, está además la tentación estatista en la economía tan cara a la vieja izquierda: frente al libre mercado, estos gobiernos izquierdistas apuestan por un estado fuerte, interventor y clientelar, que a veces ha logrado revertir los abusivos contratos gasísticos o petroleros (como en Ecuador y Bolivia), pero a costa de ahuyentar a la inversión extranjera y asfixiar con todo tipo de trabas la iniciativa privada.

If we gauge electoral results, they prove to be equally successful in both models: Hugo Chávez, Evo Morales and Rafael Correa have continued to win elections and referendums; but Luis Inácio Lula da Silva, Michelle Bachelet and Tabaré Vázquez have enjoyed extremely high popularity levels throughout their mandates, without their exercise of power seeming to have eroded their image. A recent visit to Peru by President Lula clearly showed how the charisma of the man transcended ideological boundaries: he concluded a series of meetings with the crème de la crème of Peru and Brazil's

The less-unilateral and more respectful discourse of Obama has thrown the left on the continent into disarray

≤

And it is not only the terminology, then come the re-elections, the constitutional changes that are always to the benefit of the leader, the gag placed on the critical media, the continuous occupation of public

entre les masses desheretades, però espanta els empresaris, aterreix els rics i preocupa les classes mitjanes. En uns països amb unes estructures econòmiques tan febles, amenaçar constantment els empresaris no és una bona idea per al futur, quan el preu del gas o del petroli baixin i calgui diversificar les fonts d'ingressos i crear riquesa d'alguna cosa més que del subsòl.

La relació amb els EUA. Si hi ha alguna cosa que ha caracteritzat l'esquerra llatinoamericana és el recel, i fins i tot l'antipatia o l'odi, cap al *gringo* del nord. Pràcticament fins fa quatre dies, qualsevol manifestació

≥≥

Si se mide en resultados electorales, tan exitosos son uno como el otro modelo: Hugo Chávez, Evo Morales y Rafael Correa han ganado sin cesar elecciones y referendos; pero Luis Inázio Lula da Silva, Michelle Bachelet y Tabaré Vázquez han gozado de cuotas altísimas de popularidad durante sus reinados, sin que el ejercicio del poder parezca haber desgastado su imagen. Una reciente visita del presidente Lula a Perú dejó claro cómo el carisma de este hombre rebasa las fronteras ideológicas: en un lujoso hotel clausuraba unas jornadas con la flor y nata del empresario de Perú y Brasil, y era impresionante ver

business class at a luxury hotel, and it was impressive to see how the old trade unionist had them eating out of the palm of his hand with a simple and effective turn of phrase. However, as he left the hotel, Lula devoted precious minutes from his schedule to the nationalist Ollanta Humala, the hope of the Peruvian left, and made it clear, with a photograph of their meeting, that his heart is still firmly on the left.

In comparison with Lula, Chávez and Evo's rhetoric garners much popularity among the dispossessed masses but it drives away businesspeople, terrifies the rich and

Evo Morales i Hugo Chávez durant la cimera de l'Aliança Bolivariana (ALBA), el desembre del 2009 a l'Havana / Evo Morales y Hugo Chávez durante la cumbre de la Alianza Bolivariana (ALBA) de diciembre de 2009 en La Habana / Evo Morales and Hugo Chávez during the summit of the ALBA (Bolivarian Alliance for the Americas) in December 2009 in Havana / Alejandro Ernesto/Efe

cómo el viejo sindicalista se los metía en el bolsillo con un verbo sencillo y efectivo. Pero a la salida, dedicó unos preciosos minutos de su agenda al nacionalista Ollanta Humala, la esperanza de la izquierda peruana, y dejó claro con una fotografía de la entrevista que todavía tiene el corazón a la izquierda.

Frente a Lula, la retórica de Chávez o Evo cosecha mucha popularidad y votos entre las masas desheredadas, pero ahuyenta a los empresarios, aterra a los ricos y preocupa a las clases medias. En unos países con estructu-

causes concern among the middle classes. In countries like these, which have such weak economic structures, brandishing threats against businesspeople isn't a good idea for the future, when the price of gas and oil goes down and it becomes necessary to diversify sources of revenue and create wealth from something more than the subsoil.

The relationship with the U.S. If anything characterises the Latin American left it is the mistrust, not to say dislike and hatred, of the northern gringo. Until relatively recently, any demonstration considered worthy of note in any street south of the Rio

ras económicas tan débiles, blandir continuas amenazas contra los empresarios no es buena idea para el futuro, cuando el precio del gas o el petróleo bajen y sea necesario diversificar las fuentes de ingresos y crear riqueza de algo más que el subsuelo.

La relació amb EEUU. Si hay algo que ha caracterizado a la izquierda latinoamericana es el recelo, y hasta la antipatía o el odio, hacia el *gringo* del norte. Hasta hace cuatro días, como quien dice, toda manifestación que se preciara en cualquier calle del

≥≥

Grande ended with the burning of an effigy of Uncle Sam and flags bearing the stars and stripes. Along with the Arab world, this was perhaps the region of the planet where the Americans were the most widely loathed.

The policies of Ronald Reagan or, in more recent times, George W. Bush, with their brazen incursions into Nicaragua and Panama, or previously into Chile, amply justified this mistrust. Farid Kahhat, lecturer in International Relations at the Pontifical Catholic University of Peru, considers it a cliché that the Latin American left is anti-United States; for him, it has mainly been anti-Bush, just

≥≥

<<

com cal en qualsevol carrer del sud del Río Grande acabava amb la crema d'un ninot que representava l'oncle Sam i alguna bandera amb barres i estrelles. Segurament aquesta sigui la regió del planeta, juntament amb el món àrab, on més s'odiava els nord-americans.

La política de Ronald Reagan o de George W. Bush en els temps recents, amb intervencions tan descarades com les de Nicaragua o Panamá, o anteriorment a Xile, justificava amb escreix aquest recel. Per a Farid Kahhat, professor de Relacions Internacionals a la Pontificia Universidad Católica del Perú,

<<

sur del Río Grande terminaba con la quema de un muñeco representando al Tío Sam y alguna bandera con barras y estrellas. Tal vez esta era la región del planeta, junto al mundo árabe, donde más se aborrecía a los americanos.

La política de Reagan o de George W. Bush en los tiempos recientes, con intervenciones tan descaradas como las de Nicaragua o Panamá, o anteriormente en Chile, justificaba con creces este recelo. Para Farid Kahhat, profesor de Relaciones Internacionales en la Pontificia Universidad Católica de Perú, es un lugar común que la izquierda latinoameri-

que l'esquerra llatinoamericana sigui anti-Estats Units és un tòpic; per a ell, ha estat sobretot anti-Bush, igual que ho ha estat a la resta del món com a reacció a les intervencions dels EUA a l'Iraq i l'Afganistan.

En suport a aquesta tesi, Kahhat recorda que l'Obamania que va subjugar el món sencer també va tenir un moment àlgid a l'Amèrica Llatina. En la Cimera de les Amèriques celebrada a Trinitat i Tobago l'abril del 2009, Barack Obama es va presentar davant els governants llatinoamericans. Que Alan García o Álvaro Uribe es disputessin seure al seu costat durant el dinar de gala no va

cana es anti-Estados Unidos; para él, ha sido sobre todo anti-Bush, al igual que lo ha sido en el resto del mundo como reacción a las intervenciones de EEUU en Irak y Afganistán.

En apoyo de su tesis, Kahhat recuerda que la Obamania que subyugó al mundo entero también tuvo su momento en América Latina. En la Cumbre de las Américas celebrada en Trinidad y Tobago en abril de 2009, Barack Obama se presentó ante los gobernantes latinoamericanos. Que Alan García o Álvaro Uribe se disputaran el sentarse a su vera durante el almuerzo de gala no sorprendió a nadie. Hugo Chávez tam-

<<

like the rest of the world as a reaction to the US incursions into Iraq and Afghanistan.

To support his thesis, Kahhat remembers that the Obamania that enthralled the whole world also had its time in Latin America. At the Americas Summit held in Trinidad and Tobago in April 2009, Barack Obama introduced himself to the Latin American leaders. The fact that Alan García and Álvaro Uribe fought to sit next to him at the gala lunch came as no surprise to anyone. Hugo Chávez also had kind words for the American president, although he ostentatiously presented him with the key book

sorprendre ningú. Hugo Chávez tampoc no va estalviar qualificatius afectuosos al president nord-americà, tot i que li va regalar ostentament el llibre de referència de la (vella) esquerra: *Las venas abiertas de América Latina*.

Però qui va definir millor el desconcert de l'esquerra va ser l'aleshores president hondureny Manuel Zelaya, tret del seu palau i del seu país al cap de pocs mesos en un incident que encara avergonyeix el continent. Zelaya, flamant soci de l'Aliança Bolivariana (ALBA), parlava amb fervor d'Obama en una roda de premsa: "S'ha guanyat la voluntat de l'Amèrica Llatina", va resumir. "És

poco ahorró calificativos cariñosos para con el presidente americano, aunque le regaló ostentosamente el libro de referencia de la (vieja) izquierda: *Las venas abiertas de América Latina*.

Pero quien mejor definió el desconcierto de la izquierda fue el entonces presidente hondureño Manuel Zelaya, sacado de su palacio y de su país a los pocos meses en un incidente que aún abochorna al continente. Zelaya, flamante socio de la Alianza Bolivariana (ALBA), hablaba en una rueda de prensa con fervor de Obama: "Se ganó la voluntad de América Latina", resumió. "Es

of the (old) left: *The Open Veins of Latin America*.

However, the person who best defines the discomfiture of the left was the then Honduran president Manuel Zelaya, ejected from his palace and country just a few months later in an incident that is still a source of embarrassment to the continent. Zelaya, a newly signed-up partner of the Bolivarian Alliance (ALBA), spoke enthusiastically about Obama at a press conference: "He has won over Latin America", he summed up. "He's a man who has come to open the door to a dialogue that didn't exist." Such was

La Vanguardia: El giro hacia la denominada 'izquierda nueva'
tinyurl.com/yhssocf

El País. Fernando Lugo: "Es una victoria de la nueva izquierda latinoamericana"
tinyurl.com/yl5o9v2

Open Democracy: Latin America's new left: dictators or democrats?
www.opendemocracy.net/democracyprotest/latin_america_left_3947jsp

Revista Reflexiones: La "nueva" izquierda latinoamericana: características y retos futuros
tinyurl.com/yz989fy

Portal de información indígena
indigena.nodo50.org/links.htm

un home que ha vingut a obrir una porta de diàleg que no existia." Era tal la passió de Zelaya que un periodista li va preguntar per quina porta volia passar ell, per la que li obria Obama o per la que obre l'ALBA. L'hondureny es va embolicar i no va saber què contestar, atrapat encara sota la seducció del president ianqui.

L'actitud de Zelaya il·lustra perfectament com Obama ha descol·locat l'esquerra del continent: un discurs menys unilateral, més respectuós i més curós amb les formes.

El 12 de gener del 2010 un terrible terratrèmol va sacsejar Haití i va matar almenys

150.000 persones, si bé la xifra definitiva va potser no se sabrà mai. L'ajuda va començar a arribar de tot arreu, de manera desordenada i caòtica. El govern haitià, sobrepasat pels esdeveniments, va demanar a Washington ajuda per controlar l'aeroport. I l'aeroport va començar a funcionar, i tot seguit van arribar els soldats ianquis per intentar posar una mica d'ordre als carrers del país, cosa que va posar en evidència la paràlisi i la ineficiència dels soldats de l'ONU.

Ben aviat França i el trio de l'ALBA – Raúl Castro, Chávez i Daniel Ortega – van

començar a queixar-se de la nova "ocupació" dels Estats Units a Haití. Però als carrers de Port-au-Prince no semblava que molestés la presència dels nois de l'imperi, ben al contrari. Una pintada resumia bé el sentiment de la població: "Welcome USA. We need US *occupazion*".

Els Estats Units eren abans el gendarme del món, i això sempre va molestar l'esquerra i la dreta. Avui, però, sembla que s'hagin convertit en el lampista del planeta, i acudeixen cada cop que les canonades es reben-ten i ningú no sap com arreglar-les. Mal que pesi a l'esquerra. ■

un hombre que ha venido a abrir una puerta de diálogo que no existía." Era tal la pasión en las palabras de Zelaya que un periodista le preguntó por qué puerta quería pasar él, por la que le abría Obama o la que abre el ALBA. El hondureño se enredó entonces en sus propias palabras y no supo qué responder, pues la seducción del presidente yanqui todavía le duraba.

La actitud de Zelaya ilustra perfectamente el descolocamiento en que Obama ha sumido a la izquierda del continente: un discurso menos unilateral, más respetuoso y más cuidadoso de las formas.

the passion in Zelaya's words that a journalist asked him which door he wanted to go through, the one opened by Obama or the one opened by ALBA. The Honduran became tongue-tied and didn't know what to answer, as he was still under the spell of the American president.

Zelaya's attitude perfectly illustrates to what extent Obama has thrown the left on the continent into disarray: a less-unilateral discourse, which is more respectful and careful in approach.

On 12th January 2010, a terrible earthquake shook Haiti and killed 150,000

El 12 de enero de 2010 un terrible terremoto sacudió Haití y mató al menos a 150.000 personas, si bien la cifra definitiva tal vez nunca se sabrá. La ayuda empezó a llegar de todas partes, desordenada, caóticamente. El gobierno haitiano, sobrepasado por los acontecimientos, pidió a Washington que le ayudara a hacerse con el control del aeropuerto. Y el aeropuerto empezó a funcionar, y tras él llegaron los soldados yanquis a intentar poner un poco de orden en las calles del país, poniendo en evidencia la parálisis e ineficiencia de los soldados de la ONU.

Pronto Francia y el trío del ALBA –Raúl

people, although the actual figure may never be known. Aid began to trickle in from around the world, in a haphazard and chaotic fashion. Overwhelmed by events, the Haitian government asked Washington to help it gain control of the airport. The airport started running again, and as a result American soldiers arrived to try and restore order to the streets of the country, thereby highlighting the paralysis and inefficiency of the UN soldiers.

France and the ALBA trio – Raúl Castro, Chávez and Daniel Ortega – soon began to complain about the new "occupation" of

Castro, Chávez y Daniel Ortega – comenzaron a quejarse de la nueva "ocupación" de Estados Unidos en Haití. Pero en las calles de Puerto Príncipe no parecía molestarles la presencia de los muchachos del imperio, bien al contrario. Una pintada resumía bien el sentimiento de la población: "Welcome USA. We need US *occupazion*".

Estados Unidos era antes el gendarme del mundo, y eso siempre molestó a la izquierda y a la derecha. Pero hoy parece haberse convertido en su fontanero, y acude cada vez que los canales se revientan y nadie sabe cómo repararlos. Mal que le pese a la izquierda. ■

Haiti by the United States. However, in the streets of Port-au-Prince people didn't seem bothered by the presence of the boys of the empire, quite the contrary in fact. A piece of graffiti aptly summarised the feelings of the population: "Welcome USA. We need US *occupazion*".

The United States was once the world's policeman, and this always bothered the left and right. However, today it seems to have become the world's plumber, and comes on the scene when the pipes burst their banks and nobody knows how to repair them. Whether the left likes it or not. ■

BRUCE BIMBER

“LA TECNOLOGIA NO CANVIARÀ ELS POLÍTIQS”

PER JORDI ROVIRA

Facebook, Twitter, YouTube, Flickr, Google, Yahoo, LinkedIn, MySpace... L'entorn digital provoca nous hàbits i supera les distàncies físiques entre els ciutadans, un fenomen que fascina experts de tot el món. Bruce Bimber, professor dels departaments de Ciències Polítiques i Comunicació de la Universitat de Califòrnia, és un d'ells. Estudiós del paper de les noves tecnologies (ell prefereix referir-se als *mitjans digitals*) en la participació política i el compromís cívic als Estats Units, Bimber assegura que hi ha diferències en la

Facebook, Twitter, YouTube, Flickr, Google, Yahoo, LinkedIn, MySpace... El entorno digital provoca nuevos hábitos y supera las distancias físicas entre los ciudadanos, un fenómeno que fascina a expertos de todo el mundo. Bruce Bimber, profesor de los departamentos de Ciencias Políticas y Comunicación de la Universidad de California, es uno de ellos. Estudioso del papel de las nuevas tecnologías (él prefiere referirse a los *medios digitales*) en la participación política y el compromiso cívico en Estados Unidos, Bimber asegura que hay diferencias en la implicación ciudadana a uno y otro lado del Atlántico. La proporción de norteamericanos que pertenecen a algún movimiento social, cívico o deportivo dobla la media europea y triplica el porcentaje español.

De visita en Barcelona, Bimber reflexionó sobre cómo los movimientos sociales refuerzan las democracias en la conferencia

Facebook, Twitter, YouTube, Flickr, Google, Yahoo, LinkedIn, MySpace... The digital environment is triggering new habits and bridging the physical distances between citizens, a phenomenon that fascinates experts all over the world. Bruce Bimber, a professor in the Political Science and Communication departments at the University of California, is one of them. He studies the role of the new technologies (he prefers to call them the 'digital media') in political participation and civic engagement in the United States, and contends that there are differences in civic engagement on either side of the Atlantic Ocean. The proportion of Americans who belong to some kind of social, civic or sports organisation is twice the rate in Europe and three times that in Spain.

On a trip to Barcelona, Bimber reflected on how social movements reinforce democracies in his lecture entitled “Organisations

implicació ciutadana a banda i banda de l'Atlàntic. La proporció de nord-americans que pertanyen a algun moviment social, cívic o esportiu dobla la mitjana europea i triplica el percentatge espanyol.

De visita a Barcelona, Bimber va reflexionar sobre com els moviments socials reforcen les democràcies a la conferència “Participació política i de les organitzacions a l'era dels mitjans digitals”, que va impartir el gener a l'institut de recerca de la UOC, IN3. “La teoria clàssica diu que per tenir una democràcia forta cal una societat civil forta i implicada en moviments socials, perquè aporten valors democràtics i s'impliquen amb les institucions públiques”, afirma. Però totes les normes tenen excepcions. “La Transició espanyola no tenia els ingredients que haurien de donar-se en aquest tipus de situacions i va tenir lloc en absència de moviments cívics forts; per això va estar tan lligada i liderada per les institucions”, apunta.

>>

“Participación política y de las organizaciones en la era de los medios digitales”, que impartió en enero en el instituto de investigación de la UOC, IN3. “La teoría clásica dice que para tener una democracia fuerte es necesaria una sociedad civil fuerte e implicada en movimientos sociales, porque aportan valores democráticos y se implican con las instituciones públicas”, afirma. Pero todas las normas tienen excepciones. “La Transición española no tenía los ingredientes que deberían darse en este tipo de situaciones y tuvo lugar en ausencia de movimientos cívicos fuertes; por esto estuvo tan ligada y liderada por las instituciones”, apunta.

Tres décadas más tarde, la democracia está consolidada en España y en muchos otros países. En este contexto, ¿qué papel desempeñan las nuevas tecnologías dentro del movimiento asociativo? El profesor californiano centra el análisis en el contexto norteamericano.

>>

and Political Participation in the Age of Digital Media”, which he delivered in January at the UOC's research institute, IN3. “Classical theory states that in order to have a strong democracy you must have a strong civil society that is engaged in social movements, because they bring democratic values and get involved with the public institutions,” he says. But there is an exception to every rule. “The Spanish Transition did not have the ingredients it was supposed to have and took place in the absence of strong civic movements; that's why it was so closely linked to and led by the institutions,” he states.

Three decades later, democracy is consolidated in Spain and many other countries. So what role do the new technologies play in collective action? Bimber focuses his analysis on the United States. “Some young people are beginning to get involved in politics thanks to the new technologies, because ICTs allow them to do it on their own

>>

“LA TECNOLOGÍA NO CAMBIARÁ A LOS POLÍTICOS”
“TECHNOLOGY WILL NOT CHANGE POLITICIANS”

Joan Roca de Yñals

“A la Xina no hi ha demandes democràtiques massives en línia”

“En China no hay demandas democráticas masivas en línea”

“In China there are no massive demands for democracy online”

≤≤

Tres dècades després, la democràcia està consolidada a Espanya i a molts altres països. En aquest context, quin paper tenen les noves tecnologies dins el moviment associatiu? El professor californià centra l'anàlisi en el context nord-americà. “Alguns joves es comencen a implicar en política gràcies a les noves tecnologies, perquè els permet fer-ho amb la seva terminologia en lloc de la que fan servir els partits, *lobbies* o institucions.” “Poden parlar amb els amics sobre coses que els preocupen i compartir afiliació política a Facebook o enviar-se missatges pel Twitter sobre temes que els interessin”, segueix. “Per a molts és una manera més autèntica d'implicar-se en política que no pas amb accions tradicionals com donar diners a un *lobby* o participar en unes eleccions primàries.”

A aquest nou tipus d'implicació s'hi suma la massiva transmissió de dades i imatges per internet. “Ara cada ciutadà és un fotògraf i

≤≤

“Algunos jóvenes empiezan a implicarse en política gracias a las nuevas tecnologías, porque les permite hacerlo con su terminología en lugar de la que utilizan los partidos, los *lobbies* o las instituciones.” “Pueden hablar con los amigos sobre lo que les preocupa y compartir afiliación política en Facebook o mandarse mensajes por el Twitter sobre temas que les interesan”, prosigue. “Para muchos es una manera más auténtica de implicarse en política que con acciones tradicionales como dar dinero a un *lobby* o participar en unas elecciones primarias.”

A este nuevo tipo de implicación se suma la masiva transmisión de datos e imágenes por internet. “Ahora cada ciudadano es un fotógrafo y un periodista en potencia; casi todo el mundo lleva en el bolsillo un móvil con cámara y puede enviar una información determinada a través de la red sin la responsabilidad que se exige a

tographer and journalist by default; almost everyone carries a mobile phone with a camera in their pocket and can send information via the Web without the same responsibility incumbent upon a journalist,” he elaborates. But can this change the attitude of politicians, who sense they are being more closely watched? “I’d like to think so, but human nature doesn’t change. I can’t imagine politicians changing because of technology,” Bimber answers with a touch of scepticism.

Politicians might maintain the status quo, but social movements are indeed undergoing a profound change. Membership in organisations is not limited to NGOs like Greenpeace and Amnesty International, rather social networks and organisations are being created in the digital environment, “a highly interesting development because they break down the borders between people who share the same interests”. Another important point is the visibility of the Web,

≤≤

terms instead of those used by the parties, lobbies or institutions.” “They can speak with their friends about the things they are concerned about and share their political affiliation on Facebook or send each other messages via Twitter on issues that interest them,” he continues. “For many of them, this is a more authentic way of getting involved in politics than traditional actions like donating money to a lobby or voting in the primaries.”

This new kind of engagement is joined by the massive transmission of data and images via the Internet. “Now every citizen is a pho-

un periodista en potència, quasi tothom porta a la butxaca un mòbil amb càmera i pot enviar una determinada informació a través de la xarxa sense la responsabilitat que s'exigeix a un periodista", explica. I això pot modificar l'actitud d'uns polítics que se sentin més vigilats? "M'agradaria que fos així, però la natura humana no canvia. No m'imagino els polítics canviant per culpa de la tecnologia", respon Bimber amb un punt d'escepticisme.

Potser els polítics seguiran igual però els moviments socials sí que viuen una profunda transformació. El panorama associatiu ja no es limita a grans ONG com Greenpeace o Amnistia Internacional, sinó que en l'entorn digital s'estan creant xarxes socials i organitzacions, "un aspecte molt interessant perquè trenquen les fronteres que hi havia entre persones amb els mateixos interessos". Un altre punt a tenir en compte és la visibilitat que aporta la xarxa, tot i que Bimber

un periodista", explica. ¿Y esto puede modificar la actitud de unos políticos que se sientan más vigilados? "Me gustaría que fuera así, pero la naturaleza humana no cambia. No me imagino a los políticos cambiando por culpa de la tecnología", responde Bimber con un punto de escepticismo.

Quizá los políticos seguirán igual, pero los movimientos sociales sí que viven una profunda transformación. El panorama asociativo ya no se limita a grandes ONG como Greenpeace o Amnistía Internacional, sino que en el entorno digital se están creando redes sociales y organizaciones, "un aspecto muy interesante porque rompen las fronteras que había entre personas con los mismos intereses". Otro punto a tener en cuenta es la visibilidad que aporta la red, aunque Bimber alerta de que "si bien es más fácil dar a conocer las demandas de los distintos movimientos, también es cierto que tienen

although Bimber warns that while "it's easier for the different movements to publicise their demands, the competition for attention is also getting stiffer". Precisely this vast number of actors operating on the Internet prompts one of its dangers: the tendency towards dispersion, with the exception of people who are deeply involved in a given issue: for them, technology only reinforces their cause. "For example, if you're interested in climate change, you have loads of information available from all over the world and you can send it to and get in touch with the right people," he contends.

Although he acknowledges that the Web offers unparalleled speed in certain situations ("The earliest information on the earthquake in Haiti came via Twitter") and that the Internet focalises the interest groups ("Some social movements only operate online because they know exactly whom they are targeting"), Bimber does not believe

alerta que "si bé és més fàcil donar a conèixer les demandes dels diferents moviments, també és cert que han de competir cada cop més per cridar l'atenció". Precisament aquest gran nombre d'actors que operen a internet provoca un dels perills de la xarxa: la tendència a la dispersió. Se'n salven les persones molt implicades en un aspecte determinat, a qui la tecnologia reforça en la seva causa. "Si estàs interessat, per exemple, en el canvi climàtic, tens molta informació disponible de tot el món i pots enviar-la i connectar-te amb les persones adequades", afirma.

Tot i reconèixer que en determinades situacions la xarxa comporta una rapidesa difícilment superable ("Les primeres informacions del terratrèmol d'Haití van arribar a través de Twitter") i que internet focalitza els grups d'interès ("Alguns moviments socials tan sols operen en línia perquè saben molt bé a qui s'adrecen"), Bimber no creu

>>

que competir cada vez más para llamar la atención". Precisamente esta gran cantidad de actores que operan en internet provoca uno de los peligros de la red: la tendencia a la dispersión. Se salvan las personas muy implicadas en un aspecto determinado, a quienes la tecnología refuerza en su causa. "Si estás interesado, por ejemplo, en el cambio climático, tienes mucha información disponible de todo el mundo y puedes mandarla y conectarte con las personas adecuadas", afirma.

Aun reconociendo que en determinadas situaciones la red comporta una rapidez difícilmente superable ("Las primeras informaciones del terremoto de Haití llegaron a través de Twitter") y que internet se focaliza en los grupos de interés ("Algunos movimientos sociales sólo operan en línea porque saben muy bien a quién se dirigen"), Bimber no cree que las herramientas digitales supongan la

>>

that digital tools are heralding a crisis in or the disappearance of the traditional media. "What is truly important in the digital media in the United States," he contends, "is that they are not replacing politicians' TV appearances." As an example, he cites Obama's presidential campaign, which was successful mainly due to the 500 million dollars he raised via the Internet. "But how did they spend that money?" Bimber asks. "On TV commercials."

We cannot talk about the new technologies' role in strengthening social movements without reflecting on dictatorships. "Many people hope that the new technologies will be a democratising force in authoritarian regimes like China, Iran and Cuba," he says. "There is very little censure of online contents in Cuba, but they do control who has access to the Internet. In contrast, China censors both the contents and access to the Web."

>>

<<

que les eines digitals comportin la crisi o desaparició dels mitjans tradicionals. “El que és realment important en els mitjans digitals als Estats Units”, apunta, “és que no substitueixen les aparicions televisives dels polítics.” I, a tall d'exemple, cita la campanya presidencial d'Obama, exitosa sobretot pels 500 milions de dòlars que va aconseguir a través d'internet. “Però, com gastaven els diners?”, es pregunta. “En anuncis a la televisió.”

No es pot parlar del paper de les noves tecnologies en l'enfortiment dels moviments socials sense reflexionar sobre els països amb règims dictatorials. “Molta gent espera que les noves tecnologies siguin un factor democratitzador en règims autoritaris com el xinès, l'iranià o el cubà”, diu. “A Cuba hi ha molt poca censura dels continguts en línia però controlen qui accedeix a internet. En canvi a la Xina es censura els continguts i l'accés als webs.”

<<

crisis o la desaparición de los medios tradicionales. “Lo realmente importante en los medios digitales en Estados Unidos”, apunta, “es que no sustituyen a las apariciones televisivas de los políticos.” Y, a modo de ejemplo, cita la campaña presidencial de Obama, exitosa sobre todo por los 500 millones de dólares que consiguió a través de internet. “Pero ¿cómo gastaban el dinero?”, se pregunta. “En anuncios en la televisión.”

No se puede hablar del papel de las nuevas tecnologías en el fortalecimiento de los movimientos sociales sin reflexionar sobre los países con regímenes dictatoriales. “Mucha gente espera que las nuevas tecnologías sean un factor democratizador en regímenes autoritarios como el chino, el iraní o el cubano”, dice. “En Cuba hay muy poca censura de los contenidos en línea, pero controlan quién accede a internet. En cambio en China se censura los contenidos y el acceso a los webs.”

<<

Bimber is cautious as to whether the Internet will affect these regimes in the near future. “Many people thought that the new technologies would be much more threatening to these countries than they have really been,” he admits. But he then points out that in China, “there are no massive demands for democracy online, rather many people are using the Web to support the regime, Chinese nationalism and the Chinese identity as opposed to the West. And this does not exactly alarm the State,” he argues.

What about developing countries? How will the digital environment affect future social and political movements? Bimber predicts a much more atomised setting in constant transformation. The last question, as a sort of epilogue, is brief and direct. Will the new technologies bring about a better world? “Not necessarily a better one,” he concludes, “but it will be a different world.” ■

Bimber és cautelós sobre si internet afectarà el futur immediat d'aquests règims. “Molts creien que en aquests països les noves tecnologies tindrien un efecte molt més amenaçador del que han tingut fins ara”, admet, i recorda que a la Xina “no s'estan donant demandes democràtiques massives en línia, sinó que molta gent utilitza la xarxa per donar suport al règim, al nacionalisme xinès, a la identitat xinesa contra Occident. I això precisament no és el que espanta a l'Estat”, argumenta.

I als països desenvolupats? Com afectarà l'entorn digital als moviments socials i polítics del futur? Bimber pronostica un context molt més atomitzat i en transformació constant. La darrera pregunta, a tall d'epíleg, és breu i directa. Les noves tecnologies faran un món millor? “No necessàriament”, conclou, “però serà un món diferent”. ■

Bimber es cauteloso sobre si internet afectará al futuro inmediato de estos regímenes. “Muchos creían que en estos países las nuevas tecnologías tendrían un efecto mucho más amenazador del que han tenido hasta ahora”, admite, y recuerda que en China “no se están dando demandas democráticas masivas en línea, sino que mucha gente utiliza la red para apoyar el régimen, el nacionalismo chino, la identidad china contra Occidente. Y esto precisamente no es lo que asusta al Estado”, argumenta.

¿Y en los países desarrollados? ¿Cómo afectará el entorno digital a los movimientos sociales y políticos del futuro? Bimber pronostica un contexto mucho más atomizado y en constante transformación. La última pregunta, a modo de epílogo, es breve y directa. ¿Las nuevas tecnologías harán un mundo mejor? “No necesariamente”, concluye, “pero será un mundo diferente.” ■

Bruce Bimber website

www.polsci.ucsb.edu/faculty/bimber/

Articles Open Acces of Bruce Bimber (eScholarship- University of California)

www.escholarship.org/uc/search?keyword=Bruce+Bimber+

Los movimientos sociales en internet

www.uoc.edu/web/cat/articles/castells/m_castells8.html

OBJECTIUS QÜESTIONATS

VÍCTOR M. SÁNCHEZ

Director del Programa de Dret dels Estudis de Dret i Ciència Política de la UOC; director del Màster Drets humans i democràcia UOC-IDHC / Director del Programa de Derecho de los Estudios de Derecho y Ciencia Política de la UOC; director del Máster Derechos humanos y democracia UOC-IDHC / Director of the Law Programme at the UOC's Law and Political Science Department; director of the Master's Human Rights and Democracy UOC-IDHC /

Quan es compleixen deu anys de la Declaració del Mil·lenni (2000), tot indica que al ritme actual els objectius de reducció dels nivells de pobresa i de fam, malalties i mortalitat materna i infantil, etc., fixats per al 2015, no es podran aconseguir totalment. Les raons que explicarien aquesta situació

Cuando se cumplen diez años desde la Declaración del Milenio (2000), todo parece indicar que, al ritmo actual, los objetivos de reducción de los niveles de pobreza y de hambre, enfermedades y mortalidad materna e infantil, etc., fijados para el 2015 no podrán ser plenamente satisfechos. Las razones que explicarían esta situación son muy complejas. Ban Ki-moon, secretario general de las Naciones Unidas, ha convocado a los jefes de estado y de gobierno del mundo a asistir a una cumbre que tendrá lugar del 20 al 22 de septiembre de este año en Nueva York. Su finalidad será analizar la situación y

Now that ten years has passed since the Millennium Declaration (2000), everything seems to indicate that at the pace we are going today, the objectives of lowering the levels of poverty, hunger and child mortality and improving maternal health, etc. will not be fully met by 2015. The reasons behind this situation are very complex. Ban Ki-moon, the Secretary General of the United Nations, has asked the heads of state and government from all over the world to attend a summit scheduled for the 20th to 22nd of September 2010 in New York. The purpose of the summit will be to analyse the situation and give a new im-

són molt complexes. Ban Ki-moon, secretari general de les Nacions Unides, ha convocat els caps d'estat i de govern del món a assistir a una cimera que tindrà lloc del 20 al 22 de setembre d'aquest any a Nova York. La finalitat d'aquesta cimera és analitzar la situació i atorgar un nou impuls als esforços per aconseguir complir els Objectius de Desenvolupament del Mil·lenni (ODM).

L'últim informe sobre els Objectius del Mil·lenni (juliol de 2009) ha fet saltar les alarmes en els organismes de les Nacions Unides. Per exemple, mentre que entre 1990 i 2005 el nombre de persones que

otorgar un nuevo impulso a los esfuerzos por lograr cumplir los Objetivos de Desarrollo del Milenio (ODM).

El último informe sobre los Objetivos del Milenio (julio 2009) ha hecho saltar las alarmas en los organismos de las Naciones Unidas. Mientras que entre 1990 y el 2005, por ejemplo, el número de personas que vivían con menos de 1,25 dólares al día disminuyó de 1.800 millones a 1.400 millones, la crisis económica ha hecho que creciera entre 55 y 90 millones de personas más de lo previsto la cifra de seres humanos que viven por debajo del umbral de la pobreza.

petus to the efforts to achieve the Millennium Development Goals (MDGs).

The last report on the Millennium Goals (July 2009) set off alarms in United Nations organisations. For example, while between 1990 and 2005 the number of people living on less than \$1.25 per day dropped from 1.8 billion to 1.4 billion, the economic crisis has led the number of people living under the threshold of poverty to rise between 55 and 90 million more than forecasted. The year 2008 also witnessed an inversion of the steady progress towards the eradication of hunger, which rose in the

OBJETIVOS CUESTIONADOS GOALS IN QUESTION

vivien amb menys d'1,25 dòlars al dia va disminuir de 1.800 a 1.400 milions, la crisi econòmica ha fet que creixés entre 55 i 90 milions de persones més del previst la xifra d'éssers humans que viuen per sota del llinyar de la pobresa. El 2008 també va ser un any d'inversió de la tendència continuada de l'eradicació de la fam, que va augmentar a les regions en desenvolupament d'un 16% el 2006 a un 17% el 2008.

Tanmateix, no tot són dades negatives per als Objectius del Mil·lenni. Per exemple, en el conjunt de països en desenvolupament, la matrícula d'ensenyament primari va pujar

fins al 88% de nens en edat de cursar-lo respecte al 83% registrat el 2000. Però aquest objectiu no és decisiu com a mesura del desenvolupament humà en els països, ja que no aporta informació addicional sobre la qualitat de l'ensenyament ni sobre l'impacte que té a llarg termini en benefici del desenvolupament, i en canvi sí que ho és el nivell d'escolarització en l'ensenyament secundari, no inclòs dins dels ODM.

En línies generals, darrere de l'estancament dels objectius de reducció de la fam i la pobresa, així com d'altres indicadors, hi ha la greu crisi econòmica i financera mundial.

Alguns països donants han reduït des de fa dos anys els pressupostos d'assistència oficial per al desenvolupament. Alhora, com en crisis anteriors, els estats han recorregut a mesures proteccionistes per evitar caigudes de la producció nacional. I altres factors, com l'augment del preu dels medicaments essencials o dels aliments en els mercats locals dels països menys avançats, estan afectant negativament el progrés dels Objectius del Mil·lenni en conjunt. Però és probable que hi hagi altres claus estructurals que expliquin l'avanç tan lent cap als objectius i l'incompliment futur.

>>

El 2008 fue también un año de inversión de la tendencia continuada de la erradicación del hambre, que ha aumentado en las regiones en desarrollo de un 16% en 2006 a un 17% en 2008.

Ciertamente, no todo son datos negativos para los Objetivos del Milenio. Ilustrativamente, en el conjunto de países en desarrollo, la matrícula de enseñanza primaria subió hasta el 88% de niños en edad de cursarla, un aumento respecto al 83% registrado en el 2000. Pero este objetivo no es decisivo como medidor del desarrollo humano en los países ya que no aporta in-

formación adicional sobre la calidad de esa enseñanza y su impacto a largo plazo en beneficio del desarrollo, y sí lo son los niveles de escolarización en la enseñanza secundaria, no incluidos dentro de los ODM.

En líneas generales, detrás del estancamiento de los objetivos de reducción del hambre y la pobreza, así como de otros indicadores, se encuentra la severa crisis económica y financiera mundial. Algunos países donantes han reducido desde hace dos años sus presupuestos de asistencia oficial para el desarrollo. A la par, como en crisis anteriores, los estados han recurrido a medi-

das proteccionistas para evitar caídas de la producción nacional. Y otros factores, como el aumento del precio de los medicamentos esenciales o de los alimentos en los mercados locales de los países menos avanzados, están afectando negativamente al progreso de los Objetivos del Milenio en su conjunto. Pero cabe pensar la existencia de otras claves estructurales que explicarían el lento avance hacia los objetivos y su incumplimiento futuro.

Conviene no olvidar que las críticas más importantes a los ODM, tal y como fueron proyectados en el 2000 por la Asamblea

>>

developing regions from 16% in 2006 to 17% in 2008.

Obviously not all the figures on the Millennium Goals are negative. For example, in the developing countries as a whole, the attendance rate at primary schools has risen to 88% among school-aged children, an increase over the 83% recorded in 2000. However, this particular goal does not play a decisive role to measure the countries' human development, as it provides no additional information on the quality of this education and its long-term impact on development, as do attendance rates in

secondary school, which are not included in the MDGs.

Generally speaking, lurking behind the stagnation in the goals to reduce hunger and poverty, as well as the other indicators, is the severe, worldwide economic and financial crisis. Some donor countries lowered their official aid for development budgets two years ago. Likewise, just as in previous crises, the states have resorted to protectionist measures in an effort to forestall drops in national production. And other factors like the rise in the price of essential medicines or foods at the local markets in less developed

countries are negatively affecting progress towards achieving the Millennium Development Goals as a whole. Yet we must also consider other structural reasons behind the slow headway towards these goals and their future noncompliance.

We should not forget that the harshest criticisms of the MDGs, as they were framed by the UN General Assembly in 2000, were levelled by human rights defenders. Even though at first the Millennium Declaration seemed to be grounded on a desire to improve the guarantees of certain fundamental rights, like the right to a decent life, the right

>>

L'agenda del desenvolupament econòmic i la del progrés dels drets s'han separat

La agenda del desarrollo económico y la del progreso de los derechos se han separado

<<

Cal no oblidar que les crítiques més importants als ODM, tal com els va projectar l'Assemblea General de l'ONU l'any 2000, procedien del camp dels defensors dels drets humans. Encara que a l'origen la Declaració del Mil·lenni semblava estar fonamentada en la voluntat de millorar la garantia de certs drets fonamentals, com el dret a una vida digna, el dret a la salut i el dret a l'educació, entre d'altres, els instruments d'aplicació i seguiment dels objectius fixats han patit d'una metodologia excessivament economicista i assistencial des del començament.

Fixar objectius quantitius de reducció de la pobresa i de la fam (reduir a la meitat, entre 1990 i 2015, la proporció de persones amb ingressos inferiors a 1 dòlar per dia) o de reducció de la mortalitat dels nens menors de cinc anys (en dues tercers parts, entre 1990 i 2015) semblava que només tenia a veure amb la injecció de recursos econòmics a les regions del planeta més desfavorides mitjançant l'assistència oficial al desenvolupament, l'al·leugeriment del deute extern i la millora de les regles de comerç mundial per facilitar les exportacions des dels països menys desenvolupats cap als

països més rics. La consolidació dels marcs normatius i polítics que a priori garanteixen millor l'efectivitat a mitjà i llarg termini de les necessitats socials més bàsiques, i la filtració de la riquesa generada a totes les capes de la societat, van quedar relegades a un segon pla amb el nou aire tecnòcrata dels Objectius del Mil·lenni.

Com ja va passar a finals dels anys quaranta del segle passat, l'agenda del desenvolupament econòmic i la de progrés dels drets humans civils, polítics, econòmics, socials i culturals, s'han separat en el programa dels Objectius del Mil·lenni, en lloc

<<

General de la ONU, procedían del campo de los defensores de los derechos humanos. Aunque en su origen la Declaración del Milenio parecía estar fundamentada en la voluntad de mejorar la garantía de ciertos derechos fundamentales, como el derecho a una vida digna, el derecho a la salud y el derecho a la educación entre otros, los instrumentos de aplicación y seguimiento de los objetivos fijados han padecido, desde sus orígenes, de una metodología excesivamente economicista y asistencial.

La fijación de objetivos cuantitativos de reducción de la pobreza y del hambre (reducir a la mitad, entre 1990 y 2015, la proporción de personas con ingresos inferiores a 1 dólar por día); o de reducción de la mortalidad de los niños menores de cinco años (en dos terceras partes, entre 1990 y 2015), parecían tener sólo que ver con la inyección de recursos económicos en las regiones del planeta más desfavorecidas a través de la asistencia oficial al desarrollo, el alivio de la deuda externa y la mejora de las reglas de comercio mundial para facilitar las exportaciones desde los países menos desarrollados hacia los paí-

ses más ricos. La consolidación de los marcos normativos y políticos que a priori mejor garantizan la efectividad a medio y largo plazo de las necesidades sociales más básicas, y la filtración de la riqueza generada a todas las capas de la sociedad, quedaron relegadas a un segundo plano bajo el nuevo aliento tecnocrata de los Objetivos del Milenio.

Como ya ocurrió a finales de los años cuarenta del siglo pasado, la agenda del desarrollo económico y la de progreso de los derechos humanos civiles, políticos, económicos, sociales y culturales, se han separado de nuevo en el programa de los Objetivos del

<<

to health and the right to education, the instruments designed to enforce and monitor the goals have suffered from an excessively economicist and aid-oriented methodology from the start.

Setting quantitative goals to reduce poverty and hunger (to halve the proportion of people with income under one dollar per day between 1990 and 2015) or lowering the mortality rate of children under the age of five (by two-thirds between 1990 and 2015) seemed to be linked solely to injections of economic resources in the least fortunate regions of the planet through official

development aid, external debt relief and improvements in the rules of world trade in order to facilitate exports from less developed countries to the richer ones. Consolidating the regulatory and political frameworks that *a priori* best ensure the medium- and long-term effectiveness of the most basic social needs and the trickle-down effect of wealth generated at all strata of society was relegated to secondary status under the new technocratic vein of the Millennium Goals.

Just like in the 1940s, the economic development agenda and progress in human, civil, political, economic, social and cultural

rights have once again been divorced from each other in the new Millennium Goals programme, instead of working in tandem. Thus, we have relinquished the possibility of cooperation between both spheres in order to make headway towards universal social justice. The downturn in economic growth spurred by globalisation and "charity" from the more developed countries is jeopardising attainment of the Millennium Development Goals, except for cases like China and India where the progress has more to do with internal development dynamics than with the world alliance to drive the MDGs.

The economic development agenda and progress in rights have been divorced from each other

de funcionar com a vasos comunicants. I amb això s'ha perdut la possibilitat que els dos plans col·laborin per avançar en la justícia social universal. Així, un cop frenat el creixement econòmic induït per la globalització i la "caritat" dels països més desenvolupats, perilla la consecució dels Objectius de Desenvolupament del Mil·lenni, excepte en aquells casos, com la Xina i l'Índia, on l'avanç té més a veure amb dinàmiques de desenvolupament intern que amb l'aliança mundial per a l'impuls dels ODM.

És difícil predir en quina mesura els pròxims cinc anys serviran per avançar en

la consecució dels Objectius del Mil·lenni. Però també continua sent qüestionable que l'estratègia dels ODM hagi de ser la que atregui més atenció dels programes mundials de desenvolupament humà. Darrere del compliment de les xifres dels objectius, no es percep amb claredat que hi hagi polítiques públiques globals que ajudin a enfortir la capacitat dels països més desfavorits per encarar la seva responsabilitat principal en la millora del benestar social de les seves societats. Per descomptat, els països en vies de desenvolupament s'han de beneficiar de l'ajuda oficial al desenvolupament, de l'obertura

més àmplia dels mercats occidentals a les exportacions dels seus productes primaris, de l'alleugeriment del deute –la congelació del pagament del deute extern– i de l'increment de la transferència de recursos financers i tecnològics. Però per sortir del subdesenvolupament i l'excessiva dependència externa no n'hi haurà prou amb cap d'aquests elements si no s'acompanya d'un avanç gradual d'aquests estats cap a la garantia de certs drets civils i polítics bàsics, inclòs el dret a la llibertat sindical i la recerca nacional de formes d'exercici dels poders públics que promoguin amb garanties l'interès general. ■

Milenio, en lugar de funcionar como vasos comunicantes, y se han perdido las posibilidades de colaboración entre ambos planos para avanzar en la justicia social universal. Así, una vez frenado el crecimiento económico inducido por la globalización y la "caridad" de los países más desarrollados, peligra el logro de los Objetivos de Desarrollo del Milenio, salvo en aquellos casos, como en China y en India, donde el avance tiene más que ver con dinámicas de desarrollo interno que con la alianza mundial para el impulso de los ODM.

Resulta difícil anticipar en qué medida los próximos cinco años van a servir para

avanzar en la consecución de los Objetivos del Milenio. Pero también sigue siendo cuestionable que la estrategia de los ODM deba ser la que atraiga la mayor atención de los programas mundiales de desarrollo humano. Detrás del cumplimiento de las cifras de los objetivos, no se percibe con claridad la existencia de políticas públicas globales que ayuden a fortalecer la capacidad de los países más desfavorecidos para encarar su responsabilidad principal en la mejora del bienestar social de sus sociedades. Los países en vías de desarrollo, ciertamente, deben beneficiarse de la ayuda oficial al desarrollo, de la apertura más amplia de los

mercados occidentales a las exportaciones de sus productos primarios, del alivio de su deuda –la congelación del pago de la deuda externa– y del incremento de la transferencia de recursos financieros y tecnológicos. Pero ninguno de estos elementos será suficiente para salir del subdesarrollo y la excesiva dependencia externa si no se acompaña de un avance gradual de estos estados hacia la garantía de ciertos derechos civiles y políticos básicos, incluido el derecho a la libertad sindical y la búsqueda nacional de formas de ejercicio de los poderes públicos que promuevan con garantías el interés general. ■

It is difficult to anticipate to what extent the next five years will help to nudge us towards attaining the Millennium Goals. Yet it is also questionable that the strategy of MDGs should attract the most attention from world human development programmes. Behind attainment the goals' figures we cannot clearly discern the existence of global public policies that help to strengthen more disadvantaged countries' capacity to shoulder their bulk of the responsibility for improving the social welfare of their own societies. There is no doubt that the developing countries should benefit from official

aid for development, from the opening of Western markets to exports of their primary products, from debt relief – freezes on payments of external debt – and from a rise in the transference of financial and technological resources. However, none of these elements will be enough for them to emerge from underdevelopment if they do not come hand in hand with these states' gradual shift towards guaranteeing certain basic civil and political rights, including the right to join trade unions and the national quest for ways of exercising public power that promote the general interest with guarantees. ■

Declaración del Milenio

www.un.org/spanish/milenio/ares552s.htm

Objetivos de Desarrollo del Milenio

www.un.org/spanish/millenniumgoals

Plataforma 2015 y más. La situación de los Objetivos del Milenio a diez años para 2015

www.2015ymas.org/IMG/pdf/Anuario_2006_01_A_LASITUACION.pdf

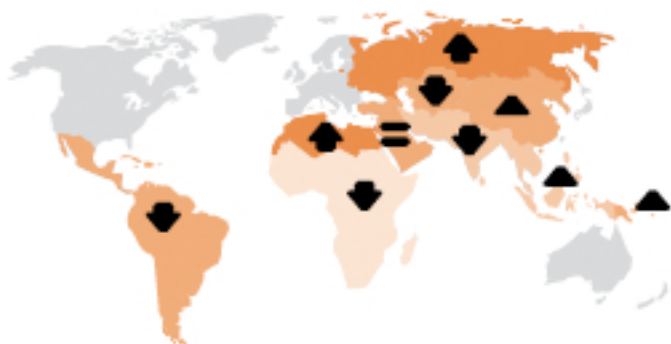
YouTube: Inmyname

www.youtube.com/inmyname#p/a

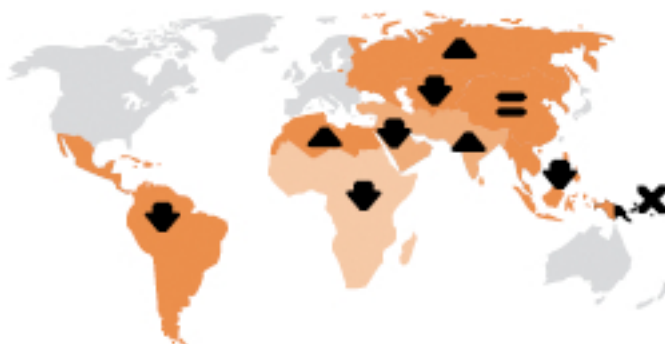
1 ERADICAR LA POBRESA EXTREMA I LA FAM

Reducir la fam a la meitat
Reducir el hambre a la mitad
Reduce hunger by half

2 ASSOLIR L'ENSENYAMENT PRIMARI UNIVERSAL

Ensenyament primari universal
Enseñanza primaria universal
Universal primary schooling

Objectius de Desenvolupament del Mil·lenni

Progrés assolit en 8 de les 21 fites dels ODM per al 2015

Progreso alcanzado en 8 de las 21 metas de los ODM para el 2015

Progress achieved on eight of the 21 MDG for 2015

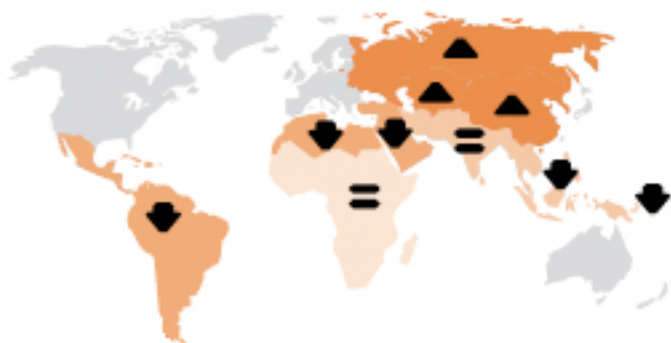

FONT: ODM: TÀULA DE PROGRESSOS 2009 / TABLA DE PROGRESOS 2009 / PROGRESS CHART 2009 WWW.UN.ORG / MILLENIUMGOALS

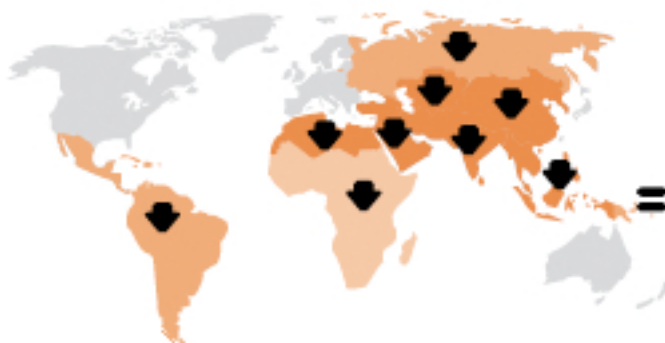
5 MILLORAR LA SALUT MATERNA

Reducir la mortalitat materna en tres quartes parts
Reducir la mortalidad materna en tres cuartas partes
Reduce maternal mortality by three quarters

6 COMBATRE EL VIH/SIDA, EL PALUDISME I ALTRES MALALTIES

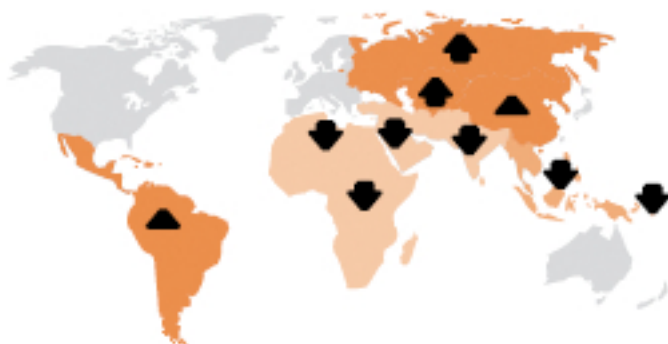
Aturar i començar a reduir la propagació del VIH/SIDA
Detener y comenzar a reducir la propagación del VIH/SIDA
Halt and reverse spread of HIV/AIDS

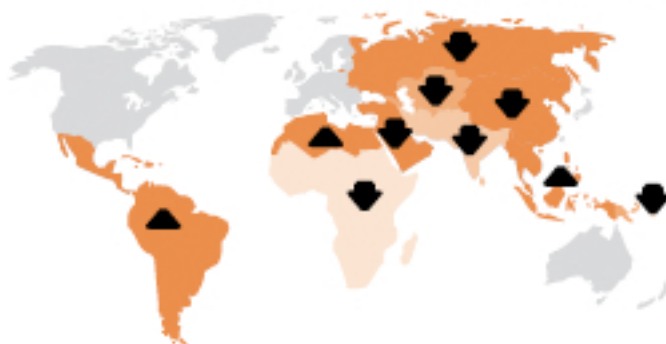
3 PROMOURE LA IGUALTAT DE GÈNERE I L'AMPODERAMENT DE LA DONA

Percentatge de dones amb feina remunerada
Porcentaje de mujeres con trabajo remunerado
Women's share of paid employment

4 REDUIR LA MORTALITAT DELS NENS MENORS DE 5 ANYS

Reduir en dues tercers parts la mortalitat de menors de cinc anys
Reducir en dos terceras partes la mortalidad de menores de cinco años
Reduce mortality of under-five-year-olds by two thirds

NIVELL ACTUAL DE COMPLIMENT DE LA FITA NIVEL ACTUAL DE CUMPLIMIENTO DE LA META PRESENT DEGREE OF COMPLIANCE WITH THE TARGET

- Molt alt / Muy alto / Very high
- Alt / Alto / High
- Moderat / Moderado / Moderate
- Baix / Bajo / Low
- Molt baix / Muy bajo / Very low
- Sense dades / Sin datos / Missing data

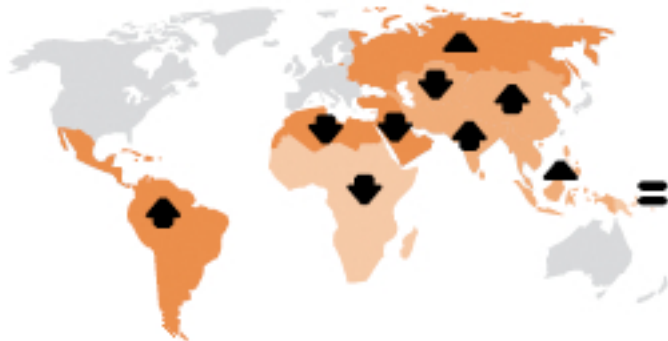
TENDÈNCIA CAP A L'ASSOLIMENT DE LA FITA TENDENCIA HACIA EL LOGRO DE LA META PROGRESS TOWARDS THE TARGET

- Ja ha assolit la fita o està molt a prop d'assolir-la
Ya alcanzó la meta o está muy cerca de alcanzarla
Already met the target or very close to meeting the target
- Progrés suficient per assolir la fita si es manté la tendència actual / Progreso suficiente para alcanzar la meta si se mantiene la tendencia prevaeciente / Progress sufficient to reach the target if prevailing trends persist
- No s'observa progrés ni deteriorament / No se observa progreso ni deterioro / No progress or deterioration
- Progrés insuficient per assolir la fita si es manté la tendència actual / Progreso insuficiente para alcanzar la meta si se mantiene la tendencia prevaeciente / Progress insufficient to reach the target if prevailing trends persist
- Insuficiència o manca de dades / Insuficiencia o falta de datos / Missing or insufficient data

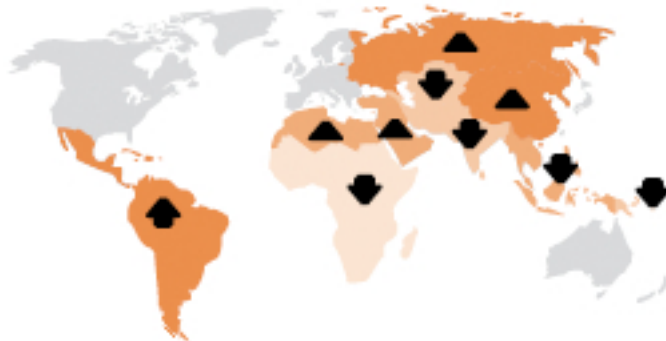
7 GARANTIR LA SOSTENIBILITAT DEL MEDI AMBIENT

Reduir a la meitat el percentatge de persones sense accés a l'aigua potable
Reducir a la mitad el porcentaje de personas sin acceso a agua potable
Halve proportion without improved drinking water

8 FOMENTAR UNA ALIANÇA MUNDIAL PER AL DESENVOLUPAMENT

Usuaris d'internet
Usuarios de internet
Internet users

NOUS DRETS PER A NOVES NECESSITATS

JAUME SAURA ESTAPÀ

Jaume Saura Estapà (Barcelona, 1966) presideix l'Institut de Drets Humans de Catalunya des del 2004. Doctor en Dret, és professor titular de Dret Internacional Públic de la Universitat de Barcelona i professor visitant de la Loyola Law School de Los Angeles. Ha estat observador internacional a diversos processos electorals, entre els quals els de Sud-àfrica, Palestina, Bòsnia i Hercegovina o Timor Oriental.

Jaume Saura Estapà (Barcelona, 1966) preside el Instituto de Derechos Humanos de Cataluña desde 2004. Doctor en Derecho, es profesor titular de Derecho Internacional Público de la Universidad de Barcelona y profesor visitante de la Loyola Law School de Los Ángeles. Ha sido observador internacional en varios procesos electorales, entre ellos en Sudáfrica, Palestina, Bosnia-Herzegovina o Timor Oriental.

Jaume Saura Estapà (Barcelona, 1966) is the president of the Institute of Human Rights of Catalonia since 2004. He is a Doctor of Law, professor of International Public Law at the University of Barcelona and visiting professor at the Loyola Law School, Los Angeles. He has been an international observer of a number of electoral processes, in countries including South Africa, Palestine, Bosnia-Herzegovina and East Timor.

Nuevos derechos para nuevas necesidades

Los derechos humanos son un conjunto de facultades que concretan los valores de la dignidad, la libertad y la igualdad humanas y que están reconocidas positivamente por los ordenamientos jurídicos. Responden a necesidades humanas básicas, que no son estáticas, sino que cambian con el tiempo y la evolución de las sociedades. Cuando nos referimos a derechos humanos *emergentes* hablamos de aspiraciones que no han sido explícitamente recogidas en textos jurídicos vinculantes, pero que constituyen una respuesta coherente y jurídicamente viable a los retos y necesidades de las sociedades contemporáneas.

Desde el fin de la Segunda Guerra Mundial se han elaborado unos setenta instrumentos y convenios internacionales relativos a la pro-

New rights for new necessities

Human rights are a series of faculties which enshrine the values of dignity, freedom and human equality and are recognised positively by legal guidelines. They respond to basic human needs, which are not static but change over time and with the evolution of societies. When we refer to 'emerging' human rights we talk about aspirations that have not been explicitly gathered in binding legal texts, but which constitute a coherent and legally viable response to the challenges and necessities of contemporary societies.

Since the end of the Second World War, some 70 international instruments and conventions have been drawn up concerning the protection of human rights, beginning with the Universal Declaration

Els drets humans són un conjunt de facultats que concreten els valors de la dignitat, la llibertat i la igualtat humanes i que estan reconegudes positivament pels ordenaments jurídics. Responen a necessitats humanes bàsiques, que no són estàtiques, sinó que canvien amb el temps i l'evolució de les societats. Quan ens referim a drets humans *emergents* parlem d'aspiracions que no han estat explícitament recollides en textos jurídics vinculants, però que constitueixen una resposta coherent i jurídicament viable als reptes i necessitats de les societats contemporànies.

Des del final de la Segona Guerra Mundial s'han elaborat una setantena d'instruments i convenis internacionals referents a la protecció dels drets humans, començant per la Declaració Universal de 1948. No cal insistir en el fet que, malauradament, molts d'aquests documents pateixen un grau de vulneració considerable. En aquest

context, és legítim plantejar-se el perquè de la reivindicació de nous drets i instruments de drets humans.

Si ens fixem en la història veiem que en el segle XIX, quan es van començar a reivindicar els drets socials a l'educació, a la salut o al treball, encara no estaven completament realitzats els drets civils i polítics. La dona, per exemple, no va poder votar en molts països fins ben entrat el segle XX. A les Nacions Unides, durant els anys setanta i vuitanta es van començar a reivindicar drets que anomenem de *solidaritat* o de *tercera generació*, en favor de la pau, del medi ambient, del desenvolupament, malgrat que molts estats membres estaven lluny de ser democràtics. Si d'acord amb el principi d'indivisibilitat dels drets humans, la realització d'uns drets no ha de ser excusa per negar-ne d'altres, de la mateixa manera la manca de realització d'alguns drets fonamentals en alguns llocs del món no ha d'aturar les

>>

tección de los derechos humanos, empezando por la Declaración Universal de 1948. No hace falta insistir en que, desgraciadamente, muchos de estos documentos adolecen de un grado de vulneración considerable. En este contexto, es legítimo plantearse el porqué de la reivindicación de nuevos derechos e instrumentos de derechos humanos.

Si nos fijamos en la historia vemos que en el siglo XIX, cuando se empezaron a reivindicar los derechos sociales en la educación, la salud o el trabajo, aún no estaban completamente realizados los derechos civiles y políticos. La mujer, por ejemplo, no pudo votar en muchos países hasta bien entrado el siglo XX. En las Naciones Unidas, durante los años setenta y ochenta, se empezaron a reivindicar los derechos que denominamos de *solidaridad* o de *tercera generación*, en favor de la paz, del medio ambiente, del desarrollo,

a pesar de que muchos estados miembros estaban lejos de ser democráticos. Si, de acuerdo con el principio de indivisibilidad de los derechos humanos, la realización de unos derechos no ha de ser excusa para negar otros, de la misma manera la falta de realización de algunos derechos fundamentales en algunos lugares del mundo no debe detener las reivindicaciones de nuevos derechos humanos. En este sentido, las sociedades actuales afrontan retos que en otros tiempos eran marginales o desconocidos, como los avances tecnológicos, el subdesarrollo, la globalización o el deterioro medioambiental. Se trata de dar una respuesta adecuada a estos fenómenos con una lectura actualizada de los derechos humanos tradicionales.

En este contexto destaca, como texto programático, la Declaración de Derechos Humanos Emergentes, adoptada en

>>

of 1948. There is no need to underline the fact that, unfortunately, many of these documents are infringed to a considerable extent. In this context, it is legitimate to wonder about the whys and wherefores of demanding new rights and new instruments for human rights.

If we look at history we will see that, in the 19th century, when people began to call for social rights in education, healthcare and in the workplace, civil and political rights had not yet been fully realised. Women, for instance, couldn't vote in many countries until well into the 20th century. In the United Nations, during the seventies and eighties, people began to call for rights we refer to as 'solidarity' or 'third-generation' rights, in favour of peace, the environment and development, in spite of the fact that many member states were far from being democratic. Although the realisation of certain rights shouldn't be an excuse to deny others, in accordance with

the principle of indivisibility of human rights, in the same way, the lack of realisation of certain fundamental rights in some parts of the world should not stop calls for new human rights. In this regard, present-day societies are facing challenges which, at other times, were marginal or unknown, such as technological breakthroughs, underdevelopment, globalisation and environmental deterioration. It is a question of providing a suitable response to these phenomena with an up-to-the-minute reading of traditional human rights.

In this context, we highlight, as a programmatic text, the Declaration of Emerging Human Rights, adopted in Monterrey in November 2007. The Declaration includes a catalogue of some 50 rights, which have democracy as their linking thread, because all human rights can only be fully satisfied through democracy. Among the values enshrined in the Declaration we find the right to

>>

Els drets humans emergents són una resposta jurídica viable als reptes de les societats contemporànies

<<

reivindicacions de nous drets humans. En aquest sentit, les societats actuals afronten reptes que en altres temps eren marginals o desconeguts, com ara els avenços tecnològics, el subdesenvolupament, la globalització o el deteriorament mediambiental. Es tracta de donar una resposta adequada a aquests fenòmens amb una lectura actualitzada dels drets humans tradicionals.

En aquest context destaca, com a text programàtic, la Declaració de Drets Humans Emergents, adoptada a Monterrey el novembre de 2007. La Declaració incorpora un catàleg de prop de cinquanta drets, que tenen la democràcia com a eix vertebrador, perquè només en democràcia es poden satisfer plenament tots els drets humans. Entre d'altres, hi trobem el dret a l'aigua potable i al sanejament; el dret a una renda bàsica; el dret a una formació continuada i inclusiva; el dret a la pau; el dret a viure en un entorn de riquesa cultural, de coneixement

derecho a la ciencia, a la tecnología y al saber, y el derecho a la verdad y a la justicia.

El conjunto es ciertamente heterogéneo y ambicioso, pero no carece de realismo ni es técnicamente inviable. La jurisprudencia del Tribunal Europeo de Derechos Humanos (TEDH) y otras instancias internacionales han demostrado que, si se quiere, se puede ir bastante más allá de la literalidad de los instrumentos jurídicos al uso. El TEDH ha reconocido diversos aspectos del derecho al medio ambiente a partir de una interpretación amplia del derecho a la vida privada y familiar; y ha hecho lo mismo con los derechos de las personas gays, lesbianas y transexuales, sobre la base del principio de no discriminación y del derecho a la intimidad. La Comisión Africana de Derechos Humanos y de los Pueblos ha reconocido y ha aplicado en casos concretos el derecho colectivo a la democracia y

different aspects of the right to the environment based on a broad interpretation of the right to a private and family life; and it has done the same thing with the rights of gay, lesbian and transgender people, based on the principle of non-discrimination and the right to privacy. The African Commission on Human and Peoples' Rights has recognised and applied, in specific cases, the collective right to democracy and the right to permanent sovereignty over the natural resources of a people. The Inter-American Court of Human Rights has a wealth of jurisprudence pertaining to the specific rights of indigenous peoples .

In short, the political will to make emerging rights a reality is what is required. We, the actors in civil society have the responsibility to foster them, but it is up to the public powers to transform them into existing and effective human rights. Meanwhile, they will be a

<<

Monterrey en noviembre de 2007. La Declaración incorpora un catálogo de aproximadamente cincuenta derechos, que tienen la democracia como eje vertebrador, porque sólo en democracia se pueden satisfacer plenamente todos los derechos humanos. Entre otros, se encuentran el derecho al agua potable y al saneamiento; el derecho a una renta básica; el derecho a una formación continuada e inclusiva; el derecho a la paz; el derecho a vivir en un entorno de riqueza cultural, de conocimiento recíproco y respeto mutuo entre personas y grupos de orígenes, lenguas, religiones y culturas distintas; el derecho a la diversidad sexual; el derecho a participar activamente en los asuntos públicos; el derecho a la movilidad universal; el derecho a ser consultado; el derecho al desarrollo; el

<<

drinking water and sanitation; the right to a basic income; the right to ongoing and inclusive training; the right to peace; the right to live in an environment of cultural richness, of reciprocal knowledge and mutual respect among people and groups of different origins, languages, religions and cultures; the right to sexual diversity; the right to play an active part in public affairs; the right to universal mobility; the right to be consulted; the right to development; the right to science, technology and knowledge; and the right to truth and justice.

The set of values is certainly heterogeneous and ambitious, but it is not devoid of realism, nor is it technically unviable. The jurisprudence of the European Court of Human Rights and other international bodies has proven that, if we wish, we can go way beyond the literality of the legal instrument in use. The ECHR has recognised

recíproc i respecte mutu entre persones i grups d'orígens, llengües, religions i cultures diferents; el dret a la diversitat sexual; el dret a participar activament en els afers públics; el dret a la mobilitat universal; el dret a ser consultat; el dret al desenvolupament; el dret a la ciència, la tecnologia i el saber, i el dret a la veritat i a la justícia.

El conjunt és certament heterogeni i ambiciós, però no li manca realisme ni és tècnicament inviable. La jurisprudència del Tribunal Europeu de Drets Humans (TEDH) i altres instàncies internacionals han demostrat que, si es vol, es pot anar força més enllà de la literalitat dels instruments jurídics a l'ús. El TEDH ha reconegut diversos aspectes del dret al medi ambient a partir d'una interpretació àmplia del dret a la vida privada i familiar, i ha fet el mateix amb els drets de les persones gais, lesbianes i transsexuals, sobre la base del principi de no-discriminació i del dret a la intimitat. La Comissió

Africana de Drets Humans i dels Pobles ha reconegut i ha aplicat en casos concrets el dret col·lectiu a la democràcia i el dret a la sobirania permanent sobre els recursos naturals d'un poble. La Cort Interamericana de Drets Humans té una rica jurisprudència referent als drets específics dels pobles indígenes.

En definitiva, el que cal és voluntat política per fer realitat els drets emergents. Els actors de la societat civil tenim la responsabilitat d'impulsar-los, però correspon als poders públics convertir-los en drets humans vigents i efectius. Mentrestant, seran una utopia, que no és poca cosa. Diu Eduardo Galeano que la utopia és com aquell miratge que es veu a l'horitzó, que cada cop que ens hi apropem s'allunya una mica més. Per què serveix la utopia, si mai no l'hem d'assolir? Doncs per caminar. Els drets humans emergents ens fan caminar vers una societat més justa, més lliure i més inclusiva. ■

Los derechos humanos emergentes son una respuesta jurídicamente viable a los retos de las sociedades contemporáneas

el derecho a la soberanía permanente sobre los recursos naturales de un pueblo. La Corte Interamericana de Derechos Humanos cuenta con una rica jurisprudencia relativa a los derechos específicos de los pueblos indígenas.

En definitiva, lo que se necesita es voluntad política para hacer realidad los derechos emergentes. Los actores de la sociedad civil tenemos la responsabilidad de impulsarlos, pero corresponde a los poderes públicos convertirlos en derechos humanos vigentes y efectivos. Entretanto, serán una utopía, que no es poca cosa. Dice Eduardo Galeano que la utopía es como aquel espejismo que se ve en el horizonte, que cada vez que nos acercamos se aleja un poco más. ¿Para qué sirve la utopía, si jamás la vamos a alcanzar? Pues para caminar. Los derechos humanos emergentes nos hacen caminar hacia una sociedad más justa, más libre y más inclusiva. ■

Emerging human rights are a legally viable response to the challenges of contemporary societies

utopia, which is no mean feat. Eduardo Galeano says that a utopia is like a mirage you see on the horizon, which, as we approach, moves a little further away. What is utopia there for if we can never achieve it? Well, it is there so we can walk. Emerging human rights make us walk towards a more just, more free and more inclusive society. ■

Institut de Drets Humans de Catalunya (IDHC)
www.idhc.org/

Declaració Universal de Drets Humans Emergents
www.idhc.org/esp/documents/CDHE/DDHE.pdf

Projecte de carta de drets humans emergents
www.idhc.org/cat/documents/CartaDHE.pdf

Universal Declaration of Human Rights (1948)
www.ohchr.org/EN/UDHR/Pages/Introduction.aspx

Entrevista a Jaume Saura
www.icev.es/entrevista_jaumesaura.pdf

Drets humans

Olga Martín Ortega

Consultora del Màster Drets Humans i Democràcia UOC-IDHC. Senior Research Fellow, Centre de Drets Humans en conflicte, Universitat d'East London

Miguel Ángel Martín López

Consultor del Màster Drets Humans i Democràcia UOC-IDHC. Director de Cooperació al Desenvolupament de la Diputació de Còrdova

Aida Guillén López

Consultora del Màster de Drets Humans i Democràcia UOC-IDHC. Directora gerent de l'Institut de Drets Humans de Catalunya

...i multinacionals

Les multinacionals s'han beneficiat en les darreres dècades d'un sistema econòmic basat en la privatització i liberalització i d'un sistema jurídic que els proporciona importants drets i limitades obligacions. Un dels principals reptes actuals del dret internacional és proporcionar respostes jurídiques a les amenaces de la globalització econòmica i desenvolupar instruments adequats per regular i sancionar les conductes d'aquestes entitats, que violen drets humans i agredeixen el medi ambient als països en què operen.

Derechos humanos y multinacionales

Las multinacionales se han beneficiado en las últimas décadas de un sistema económico basado en la privatización y liberalización y de un sistema jurídico que les proporciona importantes derechos y limitadas obligaciones. Uno de los mayores retos actuales del derecho internacional es proporcionar respuestas jurídicas a las amenazas de la globalización económica y desarrollar instrumentos adecuados para regular y sancionar las conductas de estas entidades, que violan derechos humanos y agreden el medio ambiente en los países en los que operan.

Human rights and multinationals

Over the past few decades, multinationals have benefited from an economic system based on privatisation and liberalisation and a legal system which provides them with important rights and limited obligations. One of the greatest challenges currently facing international law is how to provide legal responses to threats of economic globalisation and to develop suitable tools in order to regulate and sanction the behaviour of these organisations, which violate human rights and harm the environment in the countries where they operate.

...i crisi alimentària

La crisi mundial ha posat en evidència la fragilitat dels drets humans. El dret bàsic a l'alimentació ha quedat greument perjudicat. La crisi s'ha de resoldre també des de la perspectiva dels drets humans, reforçant els mecanismes de protecció davant els nous reptes i problemes i permetent que arribin nous drets, els anomenats *emergents*. Cal prestar una atenció particular als drets de col·lectius concrets més necessitats, com ara els pobles indígenes o els petits camperols.

Derechos humanos y crisis alimentaria

La crisis mundial ha puesto en evidencia la fragilidad de los derechos humanos. El derecho básico a la alimentación ha quedado gravemente perjudicado. La crisis ha de ser resuelta también desde la perspectiva de los derechos humanos, reforzando los mecanismos de protección ante los nuevos desafíos y problemas y permitiendo la llegada de nuevos derechos, los llamados *emergentes*. Se ha de prestar una atención particular a los derechos de colectivos concretos más necesitados, como los pueblos indígenas o los pequeños campesinos.

Human rights and the food crisis

The world crisis has called attention to the fragility of human rights and had an adverse effect on the basic right to food. The crisis must also be resolved from the viewpoint of human rights, by reinforcing the protective mechanisms in the face of the new challenges and problems and allowing new, so-called 'emerging rights' to arrive on the scene. Particular notice needs to be taken of the rights of the most needy specific groups, such as indigenous peoples or peasant farmers.

...i 'glocalització'

Més del 50% de la població mundial habita a zones urbanes. És a les ciutats on vivim, treballem, descensem, tenim fills, morim; on gaudim dels nostres drets i també on es violen més drets humans. Els problemes globals, com la pobresa, l'exclusió social o la corrupció, es reflecteixen i es pateixen en l'àmbit local. És el fenomen de la *glocalització*. Per afrontar-lo cal enfortir el paper de les ciutats i de les administracions subestatals en la protecció i defensa dels drets dels seus ciutadans i ciutadanes.

'Glocalización' y derechos humanos

Más del 50% de la población mundial habita en zonas urbanas. En las ciudades es donde vivimos, trabajamos, descansamos, tenemos hijos, morimos; donde disfrutamos de nuestros derechos y también donde se violan más derechos humanos. Los problemas globales, como la pobreza, la exclusión social o la corrupción, se reflejan y se padecen en el ámbito local. Es el fenómeno de la *glocalización*. Para hacerle frente hay que fortalecer el papel de las ciudades y de las administraciones subestatales en la protección y defensa de los derechos de sus ciudadanos y ciudadanas.

'Glocalisation' and human rights

More than 50% of the world's population lives in urban areas. It is in the cities where we live, work, rest, have children and die; where we enjoy our rights and where the most human rights' violations occur. Global problems, such as poverty, social exclusion and corruption, are reflected and suffered in the local sphere. This is the phenomenon known as 'glocalisation'. In order to tackle it, we need to strengthen the role of cities and sub-state governments in protecting and defending their citizens' rights.

David Martínez Zorrilla

Professor agregat de Filosofia del Dret de la UOC

Tomás Jiménez Araya

Professor consultor del Màster de Drets Humans i Democràcia UOC-IDHC. Exfuncionari del Fons de Població de Nacions Unides

Ignasi Beltrán de Heredia

Professor agregat de Dret del Treball de la UOC

...i tradicions

A les nostres societats, cada vegada més plurals i multiculturals, poden sorgir conflictes entre el caràcter universal dels drets humans i el respecte dels trets culturals i tradicionals de les diferents comunitats que hi conviuen. Aquestes tradicions poden estar molt arrelades i les exigències de respecte dels drets humans es poden percebre com una imposició cultural d'Occident. És molt important poder oferir arguments sòlids de justificació dels drets humans que puguin ser racionalment acceptats pels membres de qualsevol cultura.

Derechos humanos y tradiciones

En nuestras sociedades, cada vez más plurales y multiculturales, pueden surgir conflictos entre el carácter universal de los derechos humanos y el respeto de los rasgos culturales y tradicionales de las distintas comunidades que conviven en ellas. Estas tradiciones pueden estar muy arraigadas y las exigencias de respeto de los derechos humanos se pueden percibir como una imposición cultural de Occidente. Es muy importante poder ofrecer argumentos sólidos de justificación de los derechos humanos que puedan ser racionalmente aceptados por los miembros de cualquier cultura.

Human rights and traditions

In our increasingly plural and multicultural societies, conflicts may arise between the universal nature of human rights and respect for the cultural and traditional traits of the different communities that live there. These traditions can be firmly rooted and demands for respect for human rights can be perceived as a cultural imposition by the West. It is very important to be able to offer solid arguments to justify human rights which can be accepted rationally by the members of any culture.

...i població

Els factors de població importen a l'hora de promoure l'aplicació dels drets humans i de formular polítiques per eliminar les iniquitats socials. Hi ha una dimensió demogràfica de la desigualtat que es manifesta al llarg de tot el cicle de vida de les persones. Els grups de població amb més necessitats bàsiques insatisfetes pateixen també una vulneració més gran dels seus drets humans. Les famílies pobres i excloses tenen una alta vulnerabilitat demogràfica: taxes més altes de fecunditat no desitjada i baix estatus de la dona.

Derechos humanos y población

Los factores de población importan a la hora de promover la aplicación de los derechos humanos y de formular políticas públicas para eliminar las inequidades sociales. Existe una dimensión demográfica de la desigualdad que se manifiesta a lo largo del ciclo de vida de las personas. Los grupos de población con más necesidades básicas insatisfechas sufren una mayor vulneración de sus derechos humanos. Las familias pobres y excluidas tienen una alta vulnerabilidad demográfica: tasas más altas de fecundidad no deseada y bajo estatus de la mujer.

Human rights and population

Population factors are important when advocating the application of human rights and formulating public policies to eradicating social inequities. There is a demographic dimension to inequality which manifests itself throughout the life cycle of people. The groups of the population whose most basic needs remain unfulfilled are the ones who suffer from the most human rights' violations. Poor families have high levels of demographic vulnerability: higher unwanted fertility rates and low status of women.

...i drets laborals

El contracte de treball pot implicar, potencialment, importants limitacions a nombrosos drets humans. El treballador queda sotmès als poders organitzatius i directius de l'empresari, i això compromet la seva dignitat i llibertat. Tot i que l'ordenança jurídica impedeix que el treballador es desprengui dels seus drets quan "creua la porta de la fàbrica", també és cert que la mateixa dinàmica contractual no sempre garanteix que aquests drets es proclamïn amb caràcter universal.

Derechos laborales fundamentales

El contrato de trabajo puede implicar, potencialmente, importantes limitaciones a numerosos derechos humanos. El trabajador queda sometido a los poderes organizativos y directivos del empresario, lo que compromete su dignidad y libertad. Aunque el ordenamiento jurídico impide que el trabajador se desprenda de sus derechos al "cruzar la puerta de la fábrica", también es cierto que la propia dinámica contractual no siempre garantiza que tales derechos se proclamen con carácter universal.

Fundamental rights at work

The job contract can potentially involve major restrictions to many human rights. Workers are subjected to the organisational and managerial powers of the bosses thereby compromising their dignity and freedom. Although legal guidelines prevent workers from being deprived of their rights when they "cross the factory threshold", it is also true that the contractual dynamic itself doesn't always guarantee that such rights are universally proclaimed.

Gènere, cultura i drets humans

Thoraya Ahmed Obaid

Thoraya Ahmed Obaid és directora executiva del Fons de Població de Nacions Unides (UNFPA) des de gener de 2001 i ha estat sempre una defensora incansable dels drets i de l'autonomia de la dona. Nascuda a Aràbia Saudita i educada al Caire, el 1963 va ser la primera dona del seu país que va guanyar una beca per estudiar en una universitat dels Estats Units, on es va doctorar en Literatura Anglesa i Antropologia Cultural. Aquest text és un extracte adaptat per a *Walk In* del discurs amb què va acceptar el prestigiós premi Louis B. Sohn el 10 de desembre passat, coincidint amb el Dia Internacional dels Drets Humans.

Thoraya Ahmed Obaid es directora ejecutiva del Fondo de Población de Naciones Unidas (UNFPA) desde enero de 2001 y ha sido siempre una incansable defensora de los derechos y la autonomía de la mujer. Nacida en Arabia Saudí y educada en El Cairo, en 1963 fue la primera mujer de su país en ganar una beca para estudiar en una universidad de Estados Unidos, donde se doctoró en Literatura Inglesa y Antropología Cultural. Este texto es una extracto adaptado para *Walk In* del discurso con el que aceptó el prestigioso premio Louis B. Sohn el 10 de diciembre pasado, coincidiendo con el Día Internacional de los Derechos Humanos.

Thoraya Ahmed Obaid has been executive director of the United Nations Populations Fund (UNFPA) since January 2001 and has always been a staunch defendant of the rights and autonomy of women. She was born in Saudi Arabia and educated in Cairo. In 1963 she was the first woman in her country to be awarded a scholarship to study at a university in the United States, where she obtained a doctorate in English Literature and Cultural Anthropology. This text is an extract adapted for *Walk In* of her acceptance speech for the prestigious Louis B. Sohn Human Rights Award last 10th of December, on International Human Rights Day.

Avui, 61 anys després de l'adopció de la Declaració Universal dels Drets Humans, continuem lluitant per acostar els drets humans a milions de persones. Enguany se celebren dues ocasions històriques i prometedores que cal esmentar, perquè han donat més visibilitat a recerca universal dels drets humans i de la dignitat humana per a tothom.

Aquest any commemorem el 30è aniversari de la Convenció de les Nacions Unides sobre l'Eliminació de totes les Formes de Discriminació contra la Dona –la carta internacional de drets de totes les dones del

món–, i també celebrem el 15è aniversari de la Conferència Internacional sobre la Població i el Desenvolupament, que guia la tasca feta per l'UNFPA. A més, aquest any l'Assemblea General de les Nacions Unides ha aprovat la creació d'un nou òrgan per a la igualtat de gènere en el marc de la reforma de l'ONU per la coherència i l'harmonització.

En aquesta Conferència Internacional sobre la Població i el Desenvolupament celebrada fa 15 anys al Caire, delegats de 179 països, representants de totes les cultures i creences, van proclamar per primer cop que tothom té dret a la salut reproductiva.

>>

Género, cultura y derechos humanos

Hoy, 61 años después de la adopción de la Declaración Universal de los Derechos Humanos, seguimos luchando para acercar los derechos humanos al hogar de millones de personas. Este año se celebran dos acontecimientos históricos y propicios cuya relevancia ha dado mayor visibilidad al intento de conseguir los derechos humanos y la dignidad humana para todos.

Este año conmemoramos el 30 aniversario de la Convención de las Naciones Unidas

sobre la Eliminación de todas las Formas de Discriminación contra la Mujer, la declaración internacional de derechos para las mujeres del mundo. Y celebramos el 15 aniversario de la Conferencia Internacional sobre la Población y el Desarrollo que guía las actuaciones del UNFPA. Y este año la Asamblea General de las Naciones Unidas ha aprobado la creación de una nueva entidad de género dentro del contexto de la reforma de las Naciones Unidas para la coherencia y la armonización.

En esta Conferencia Internacional sobre la Población y el Desarrollo, celebrada hace 15 años en El Cairo, delegados de 179 países,

>>

Gender, Culture and Human Rights

Today, 61 years after the adoption of the Universal Declaration of Human Rights, we continue to struggle to bring human rights close to home for millions of people. This year marks two auspicious and historic occasions worth mentioning that have shined further light on the universal quest for human rights and human dignity for all.

This year we commemorate the 30th anniversary of the United Nations Convention on the Elimination of All Forms of Discrim-

ination against Women – the international bill of rights for the world's women. And we celebrate the 15th anniversary of the International Conference on Population and Development that guides the work of UNFPA. And this year the General Assembly of the United Nations approved the establishment of a new gender entity within the context of the UN reform for coherence and harmonization.

It was at this International Conference on Population and Development 15 years ago in Cairo that delegates from 179 nations, representing all cultures and faiths, proclaimed for the first time that everyone has the right

>>

El dret a la salut sexual i reproductiva és fonamental per empoderar les dones

El derecho a la salud sexual y reproductiva es fundamental para empoderar a las mujeres

<<

També van acordar que a causa de les responsabilitats que les dones tenen en la societat i de les seves funcions procreadores, tenien dret a la salut reproductiva al llarg de les diferents fases de la vida, sense violència ni coerció. Van afirmar que aquest dret és una de les bases per a l'empoderament de les dones i van adoptar com un clar objectiu l'accés universal a la salut reproductiva per a l'any 2015, cosa que els dirigents mundials van reafirmar en la declaració del 2005 i que es va convertir després en una de les fites del cinquè Objectiu de Desenvolupament del Mil·lenni, centrat en la millora de la salut materna.

<<

representando todas las culturas y creencias, proclamaron por primera vez que todo el mundo tenía derecho a la salud reproductiva. Asimismo acordaron que debido a las responsabilidades que tienen las mujeres en la sociedad y a sus funciones procreadoras, tenían derecho a la salud reproductiva a lo largo de las distintas fases de su vida, sin violencia ni coerción. Reivindicaron que este derecho es una de las bases para el empoderamiento de las mujeres y se plantearon como claro propósito el acceso universal a la salud reproductiva para 2015, lo que reiteraron los líderes mundiales en su declaración de 2005 y

<<

to reproductive health. They also agreed that due to the responsibilities that women carry in the society and their reproductive functions, they had the right to reproductive health through the different phases of their life, free of violence and coercion. They asserted that this right is a foundation for the empowerment of women. They adopted in 1994 a clear goal of universal access to reproductive health by 2015, which the leaders of the world reiterated in their declaration in 2005 and which then became a target under Millennium Development Goal 5 on Improving Maternal Health.

Al llarg dels anys hem fet un llarg camí junts. Un total de quatre conferències mundials de l'ONU sobre les dones han ajudat a impulsar un moviment global de dones. La salut, els drets i la participació de la dona estan ara definits en diverses resolucions del Consell de Seguretat de les Nacions Unides sobre la pau i la seguretat. Quan treballem per als drets de les dones en conflictes i guerres, hem de recordar que les dones donen a llum, sagnen, tenen avortaments, s'infecten amb el VIH i moren independentment de si hi ha guerres, inundacions, tsunamis o sequeres. Hem de deixar ben clar que rebutgem

que posteriormente se convirtió en una meta del Objetivo 5 de Desarrollo del Milenio para mejorar la salud materna.

Con el paso de los años hemos recorrido juntos un largo camino. Las cuatro conferencias mundiales de las Naciones Unidas en favor de las mujeres han contribuido a impulsar un movimiento general de mujeres. La salud, los derechos y la participación de las mujeres se proclaman ahora en varias resoluciones del Consejo de Seguridad de las Naciones Unidas que tratan de la paz y la seguridad. Puesto que trabajamos en favor de los derechos de las mujeres en conflictos y

Over the years, we have come a long way together. A total of four UN global conferences for women have helped galvanize a global women's movement. The health, rights and participation of women are now proclaimed in various resolutions of the United Nations Security Council dealing with peace and security. As we work for the rights of women in conflicts and wars, we must remember that women give birth, bleed, miscarry, get infected with HIV, and also die regardless of war, flood, tsunami or drought. We must speak loudly against categorizing women's special needs as development ver-

que es classifiquin les necessitats especials de les dones com de desenvolupament o humanitàries. Els cossos de les dones no noten aquestes diferències i funcionen sempre igual.

Cada cop està més acceptat que els drets de les dones són bàsics per al progrés social i econòmic i per a la pau i la seguretat internacionals. I també hi ha un compromís més gran que mai perquè les dones participin en la prevenció de conflictes i en la construcció de la pau, ja que elles són les que teixeixen les estructures familiars i comunitàries. (...) Avui, 15 anys després de la Conferència del Caire, els drets reproductius estan cada cop

guerras, debemos recordar que las mujeres dan a luz, sangran, sufren abortos, se infectan de SIDA y también mueren independientemente de guerras, inundaciones, tsunamis o sequías. Debemos oponernos decididamente a que se clasifiquen las necesidades especiales de las mujeres como de desarrollo o humanitarias. El cuerpo de las mujeres no reconoce tales diferencias y funciona siempre de la misma manera.

Crece la aceptación de que los derechos de las mujeres son cruciales para el progreso social y económico, así como para la paz y la seguridad internacionales. Y es mayor que

sus humanitarian. Women's bodies do not recognize such differences; they function the same all the time.

There is growing understanding that women's rights are central to social and economic progress and to international peace and security. And there is greater commitment than ever before to engage women in conflict prevention and peacebuilding because women are the weavers of the fabric of families and communities. (...) Today 15 years after the Cairo Conference, reproductive rights are increasingly recognized as universal human rights. Don't we all recog-

The right to sexual and reproductive health is fundamental to women's empowerment

més reconeguts com a drets humans universals. ¿No reconeixem tots com a universal el sofriment d'un marit i d'una família quan una dona mor innecessàriament a causa de l'embaràs o el part? ¿No ens compadim d'una noia que es queda embarassada perquè no ha tingut accés a la informació ni als serveis sanitaris i ha de deixar els estudis? ¿No compartim el dolor de les persones que s'infecten amb el VIH i són estigmatitzades i discriminades? ¿No entenem el tràngol d'una persona refugiada o desplaçada que ha estat violada però que té massa por, o massa vergonya, de demanar ajuda?

nunca el compromiso para involucrar a las mujeres en la prevención de conflictos y la construcción de la paz, puesto que son ellas quienes urden el tejido de las familias y las comunidades. (...) Hoy, 15 años después de la Conferencia de El Cairo, los derechos reproductivos son cada vez más reconocidos como derechos humanos universales. ¿Acaso no reconocemos como universal el sufrimiento de un marido y de una familia cuando una mujer muere innecesariamente por complicaciones derivadas del embarazo y el parto? ¿No sentimos compasión por una muchacha que queda embarazada porque carece de in-

nize as universal the suffering of a husband and family when a woman dies needlessly from complications of pregnancy and childbirth? Don't we feel compassion for a young girl who gets pregnant because she lacked health information and services, and drops out of school? Don't we share the pain of people who get infected with HIV and suffer stigma and discrimination? Don't we understand the plight of a refugee or displaced person who has been raped but is too afraid, or too ashamed, to ask for help?

Today more and more people believe that everyone has the right to sexual and repro-

Avui cada cop més persones creuen que tothom té dret a la salut sexual i reproductiva. Hi ha més conscienciació que tothom té dret a decidir, amb llibertat i responsabilitat, quants fills vol tenir i quan, i a prendre decisions sobre la reproducció sense cap coerció, discriminació o violència.

El dret a la salut sexual i reproductiva és fonamental per a l'empoderament de les dones i per a la igualtat de gènere, ja que si les dones no poden prendre una decisió tan bàsica com aquesta no en podran prendre sobre cap altre aspecte de la seva vida. Aquest dret també és

formación y servicios sanitarios y debe abandonar la escuela? ¿No compartimos el dolor de las personas que se contagian de SIDA y sufren el estigma de la discriminación? ¿No comprendemos la angustia de una persona refugiada o desplazada a la que han violado pero siente demasiado miedo o vergüenza para pedir ayuda?

Actualmente cada vez hay más personas que creen que todo el mundo tiene derecho a una salud sexual y reproductiva. Existe una mayor conciencia de que cada persona tiene derecho a decidir, libre y responsablemente, la cantidad, el momento y el espaciado de sus

ductive health. There is growing awareness that everyone has the right to freely and responsibly determine the number, timing and spacing of their children, and to make decisions about reproduction free of coercion, discrimination and violence.

The right to sexual and reproductive health is fundamental to women's empowerment and gender equality; for if women cannot make such a basic decision, they would not be able to make decisions about any other aspect of their lives. This right is also essential to the prevention of HIV and the improvement of maternal health and stop-

essencial per prevenir el VIH, millorar la salut materna i evitar que mori una dona cada minut, com passa ara, durant l'embaràs i el part. Quan una mare mor, sovint l'infant també mor, però a més la família es desfà i tots en pateixen la pèrdua. El preu que paguen les famílies i les comunitats és molt alt, mentre que la inversió necessària per garantir la salut materna és reduïda.

Sabem que hi ha 215 milions de dones que voldrien planificar la seva família però no tenen mitjans per fer-ho, i també sabem que hi ha molts països que no assoliran el cinquè Objectiu del Mil·lenni sobre salut materna,

>>

alumbramientos, así como a tomar decisiones acerca de la reproducción sin coerción, discriminación ni violencia.

El derecho a la salud sexual y reproductiva es fundamental para el empoderamiento de las mujeres y la igualdad entre los sexos, puesto que si las mujeres no pueden tomar una decisión tan básica, no serán capaces de tomar decisiones en ningún otro aspecto de su vida. Este derecho es asimismo esencial para la prevención del VIH y la mejora de la salud materna, así como para impedir que siga muriendo una mujer cada minuto, como ocurre actualmente, durante el embarazo y el parto.

>>

ping one woman from dying each minute, as occurs today, during pregnancy and childbirth. When a mother dies, the infant often dies but also the family unravels and all suffer the loss. It is high price to pay by families and communities and it is a small investment to make to ensure maternal health.

We know that there are 215 million women who would like to plan their families but have no means to do so and we know that many countries will not achieve MDG 5 on maternal health including the target of universal access to reproductive health by 2015. It is imperative that we all work

>>

Els indicadors sobre la mortalitat materna no han canviat en els darrers vint anys

Los indicadores de mortalidad materna no han variado en las últimas dos décadas

The indicators on maternal death have not changed in the past two decades

≤

Cuando muere una madre, a menudo muere también el niño, pero asimismo la familia se desmembra y todos sufren la pérdida. Es muy alto el precio que pagan las familias y las comunidades pero muy baja la inversión necesaria para asegurar la salud materna.

Sabemos que hay 215 millones de mujeres que desearían planificar su familia pero que no tienen medios para hacerlo, y sabemos que muchos países no cumplirán el Objetivo 5 de Desarrollo del Milenio de mejorar la salud materna, incluido la meta del acceso universal a la salud reproductiva para 2015. Es imperativo que todos trabajemos conjuntamente

≤

together and ensure that the needed investment in reproductive health programmes, including family planning, is made and that our commitment is not impacted by the financial crisis or the funds needed for climate change. We agreed that women's lives are worth saving and therefore we must protect the programmes that save their lives.

≤

inclosa la fita de l'accés universal a la salut reproductiva per a l'any 2015. És imprescindible que treballem conjuntament perquè es faci la inversió necessària en programes de salut reproductiva, inclosa la planificació familiar, i perquè la crisi financera o els fons destinats a aturar el canvi climàtic no afectin aquest compromís. Estem d'acord que cal salvar la vida de les dones i per tant hem de protegir els programes que ho garanteixen.

para asegurar que se haga la inversión necesaria en programas de salud reproductiva, incluida la planificación familiar, y que nuestro compromiso no se vea afectado por la crisis financiera o los fondos destinados al cambio climático. Estamos de acuerdo en que la vida de las mujeres es muy valiosa y por consiguiente debemos proteger los programas que les salvan la vida.

Este año, por primera vez, el Consejo de Derechos Humanos de las Naciones Unidas ha adoptado una resolución que condena la inmensa falta de equidad en la mortalidad materna y declara que la salud materna es un

This year, for the first time, the United Nations Human Rights Council adopted a resolution decrying the large inequities in maternal mortality and declaring that maternal health is a human right. Together with partners, UNFPA will continue to work to ensure universal access to reproductive health guided by the belief that no woman should die while giving life. Though we say that MDG 5 to improve maternal health is the mother of all the Millennium Development Goals, the indicators on maternal death and disability have not changed in the past two decades. So let us on this Human

Aquest any, per primer cop, el Consell de Drets Humans de les Nacions Unides ha adoptat una resolució que condemna les grans desigualtats en mortalitat materna i afirma que la salut materna és un dret humà. Juntament amb altres socis, l'UNFPA continuarà treballant per garantir l'accés universal a la salut reproductiva, guiat pel convenciment que cap dona no ha de morir donant a llum. Tot i que diem que el cinquè Objectiu és la mare de tots els Objectius de Desenvolupament del Mil·lenni, els indicadors sobre la mortalitat i la discapacitat materna no han canviat en els darrers 20 anys.

derecho humano. El UNFPA, junto con otras asociaciones, seguirá trabajando para asegurar el acceso universal a la salud reproductiva guiado por la convicción de que ninguna mujer debe morir cuando da a luz. Aunque decimos que el Objetivo 5 para mejorar la salud materna es la madre de todos los objetivos de Desarrollo del Milenio, los indicadores de muertes y discapacidades por maternidad no han variado en las últimas dos décadas. En este Día de los Derechos Humanos comprometámonos, pues, a conseguir el derecho de las mujeres a una salud reproductiva que incluya la planificación familiar.

Rights Day commit ourselves to achieving the right of women to reproductive health including family planning.

Today UNICEF, WHO, The World Bank and UNFPA are working together at the global, regional and country levels to end high maternal death rates in 60 countries. We feel that the goal is achievable if political will, leadership and investment are realized. As Executive Director of UNFPA, I have travelled to many corners of the world. As I have seen the challenges faced by women and families, I also have also seen hope and progress.

Per tant, en aquest Dia dels Drets Humans comprometem-nos a assolir el dret de les dones a la salut reproductiva i a la planificació familiar.

Avui la UNICEF, l'OMS, el Banc Mundial i l'UNFPA treballen junts en l'àmbit global, regional i estatal per posar fi als alts índexs de mortalitat materna en 60 països. Creiem que l'objectiu és factible si s'hi ha voluntat política, lideratge i inversió. Com a directora executiva de l'UNFPA, he viatjat a molts llocs del món i, de la mateixa manera que he vist els reptes que afronten les dones i les famílies, també he vist esperança i avenços.

Actualmente UNICEF, la OMS, el Banco Mundial y el UNFPA trabajan conjuntamente en el ámbito internacional, regional y nacional para erradicar los elevados índices de mortalidad materna en 60 países. Consideramos que el objetivo es alcanzable si hay voluntad política, liderazgo e inversión. En mi cargo de directora ejecutiva del UNFPA he viajado a numerosos lugares del mundo. Y de la misma manera que he presenciado los retos a los que se enfrentan las mujeres y las familias, también he visto esperanza y progreso.

Hoy hay más niñas que van a la escuela, y esto es un paso importante hacia la equidad.

Today more girls are going to school, taking important steps towards equality. Today after a devastating genocide, Rwanda has the highest percentage of women in parliament, and education and health standards are rising. Today Africa can boast its first woman Head of State, the fearless leader and human rights champion, Ellen Johnson Sirleaf, leading her country to rise from years of conflict and devastation.

Today progress is being made to end harmful practices such as female genital mutilation and cutting, and the devastating childbirth disability of fistula. Throughout

Avui hi ha més nenes que van a escola i això és un pas important cap a la igualtat. Avui, després d'un genocidi devastador, Ruanda té el percentatge més alt de dones al parlament, i la qualitat de l'educació i la sanitat estan augmentant. Avui l'Àfrica pot presumir que la primera dona a ser cap d'estat: l'audaç defensora dels drets humans Ellen Johnson Sirleaf, governa el seu país per reconstruir-lo després d'anys de conflicte i devastació.

La lluita per posar fi a pràctiques nocives com la mutilació genital femenina, i la devastadora fistula vaginal han progressat.

Hoy, tras un genocidio devastador, Ruanda tiene el porcentaje más alto de mujeres en el parlamento, y los índices de educación y salud aumentan. Hoy África puede enorgullecerse de que la primera mujer que es jefe de estado, la valiente dirigente y defensora de los derechos humanos Ellen Johnson Sirleaf, gobierna el país para reconstruirlo tras años de conflicto y devastación.

Hoy se progresa en la lucha para acabar con una práctica tan nefasta como la mutilación genital femenina, y la devastadora lesión de la fistula obstétrica. A lo largo de mi ejercicio como directora ejecutiva del UNFPA he

my tenure as UNFPA Executive Director, I have championed a culturally sensitive approach to promote the health and rights of women and young people. I have done so to bring human rights closer to individual's lives and realities, as Eleanor Roosevelt said, to bring human rights closer to home.

I believe that human rights cannot be imposed from the outside, to be lasting they must come from within. People must achieve their own human rights. Our role as development agents is to provide moral and material support. ■

Mentre he estat directora executiva de l'UNFPA, he defensat un enfocament culturalment sensible per promoure la salut i els drets de les dones i els joves. Ho he fet per acostar els drets humans a les vides i les realitats individuals, com va dir Eleanor Roosevelt, per portar els drets humans més a prop de casa.

Crec que els drets humans no es poden imposar des de fora, que per durar han de venir de dins. Les persones han d'assolir els propis drets humans. El nostre paper com a agents del desenvolupament és donar-los suport moral i material. ■

abogado por un enfoque culturalmente sensible para promover la salud y los derechos de las mujeres y los jóvenes. Lo he hecho para acercar los derechos humanos a la vida y la realidad de los individuos, como dijo Eleanor Roosevelt, para acercar los derechos humanos al hogar.

Estoy convencida de que los derechos humanos no se pueden imponer desde el exterior, y que para ser perdurables deben venir desde dentro. La gente debe conseguir sus propios derechos humanos. Nuestra función como agentes del desarrollo es proporcionar ayuda moral y material. ■

UNFPA-Gender
www.unfpa.org/gender/rights.htm

54th session of the Commission on the Status of Women
www.un.org/womenwatch/daw/beijing15/index.html

The International Initiative on Maternal Mortality and Human Rights (IIMHR)
righttomaternalhealth.org/

SATISH KUMAR

“No hi ha futur sense espiritualitat”

PER GLORIA ZORRILLA

És un activista incansable, que recorre el món parlant a favor de la sostenibilitat i del compromís amb l'entorn. Però, en comptes de pintar un retrat catastrofista del futur que ens espera, Satish Kumar veu en el canvi climàtic i en la crisi econòmica un repte positiu i un moment magnífic per canviar les coses i redissenyar la nostra societat materialista. Editor de la prestigiosa revista *Resurgence*, fundador de l'Schumacher College (Devon, Gran Bretanya), autor de diversos llibres que promouen la no-violència i la filosofia holística, Kumar inspira un gran nombre de moviments ecologistes, espirituals i educatius. “Terra, ànima i societat” va ser el títol de la conferència magistral que va pronunciar en el primer Congrés sobre EcoUniversitat organitzat per la UOC l'octubre passat.

Es un activista incansable que recorre el mundo hablando a favor de la sostenibilidad y del compromiso con el entorno. Pero, en vez de pintar un retrato catastrofista del futuro que se nos acerca, Satish Kumar ve en el cambio climático y en la crisis económica un reto positivo y un momento magnífico para cambiar las cosas y rediseñar nuestra sociedad materialista. Editor de la prestigiosa revista *Resurgence*, fundador del Schumacher College (Devon, Gran Bretaña), autor de varios libros que promueven la no violencia y la filosofía holística, Kumar inspira a un gran número de movimientos ecologistas, espirituales y educativos. “Tierra, alma y sociedad” fue el título de la conferencia magistral que pronunció en el primer Congreso sobre EcoUniversidad organizado por la UOC en octubre pasado.

A tireless activist who travels the world speaking out in favour of sustainability and commitment to the environment, Satish Kumar paints a picture of the future that is far from being a vision of looming catastrophe. Instead, he sees climate change and the economic crisis as positive challenges and a wonderful opportunity to change things and redesign our materialistic society. Editor of the prestigious journal, *Resurgence*, founder of Schumacher College in Devon (UK), author of a number of books promoting non-violence and holistic philosophy, Kumar has inspired a large number of ecological, spiritual and educational movements. “Earth, Spirit and Society” was the title of the brilliant speech which he gave at the First Congress on the EcoUniversity organised by the UOC last October.

Com és la seva visió de l'ecologia? *Eco* en grec significa llar. El planeta és la nostra llar i aquesta llar, un lloc on tot està interrelacionat. *Logos* significa coneixement, és a dir, coneixement del planeta, de la nostra llar, i economia ve de *knosos*, gestió. La gestió de la nostra llar. A les universitats actuals s'ensenya economia però no ecologia profunda. Però, com pots gestionar casa teva si no la coneixes de debò? No s'ensenya perquè no es coneix ni s'entén. La nostra cultura és individualista. “El meu cotxe, la meva casa, la meva...”, fins i tot a la universitat t'ensenyen a interessar-te només en el teu èxit personal, en comptes de fer-ho en allò universal.

Potser cal un canvi de consciència. Tenim un punt de vista molt egocèntric. Pensem en la naturalesa en un sentit utilitari: si ens pot ser útil o servir-nos als éssers humans. Si passem de l'egocentrisme a un altre punt de vista centrat en l'ecologia –ecocentrisme–, farem un

>>

¿Cómo es su visión de la ecología? *Eco* en griego significa hogar. El planeta es nuestro hogar y éste, un lugar donde todo está interrelacionado. *Logos* significa conocimiento, es decir, conocimiento del planeta, de nuestro hogar, y economía viene de *knosos*, gestión. La gestión de nuestro hogar. En las universidades actuales se enseña economía pero no ecología profunda. Pero ¿cómo puedes gestionar tu casa si no la conoces de verdad? No se enseña porque no se conoce ni se entiende. Nuestra cultura es individualista. “Mi coche, mi casa, mi...”, hasta en la universidad te enseñan a interesarte sólo en tu propio éxito personal, en vez de en lo universal.

Quizás sea necesario un cambio de conciencia. Tenemos un punto de vista muy egocéntrico. Pensamos en la naturaleza en un sentido utilitario: si nos puede ser útil o servirnos a los seres humanos. Si nos movemos desde el egocentrismo a otro punto de vista centrado

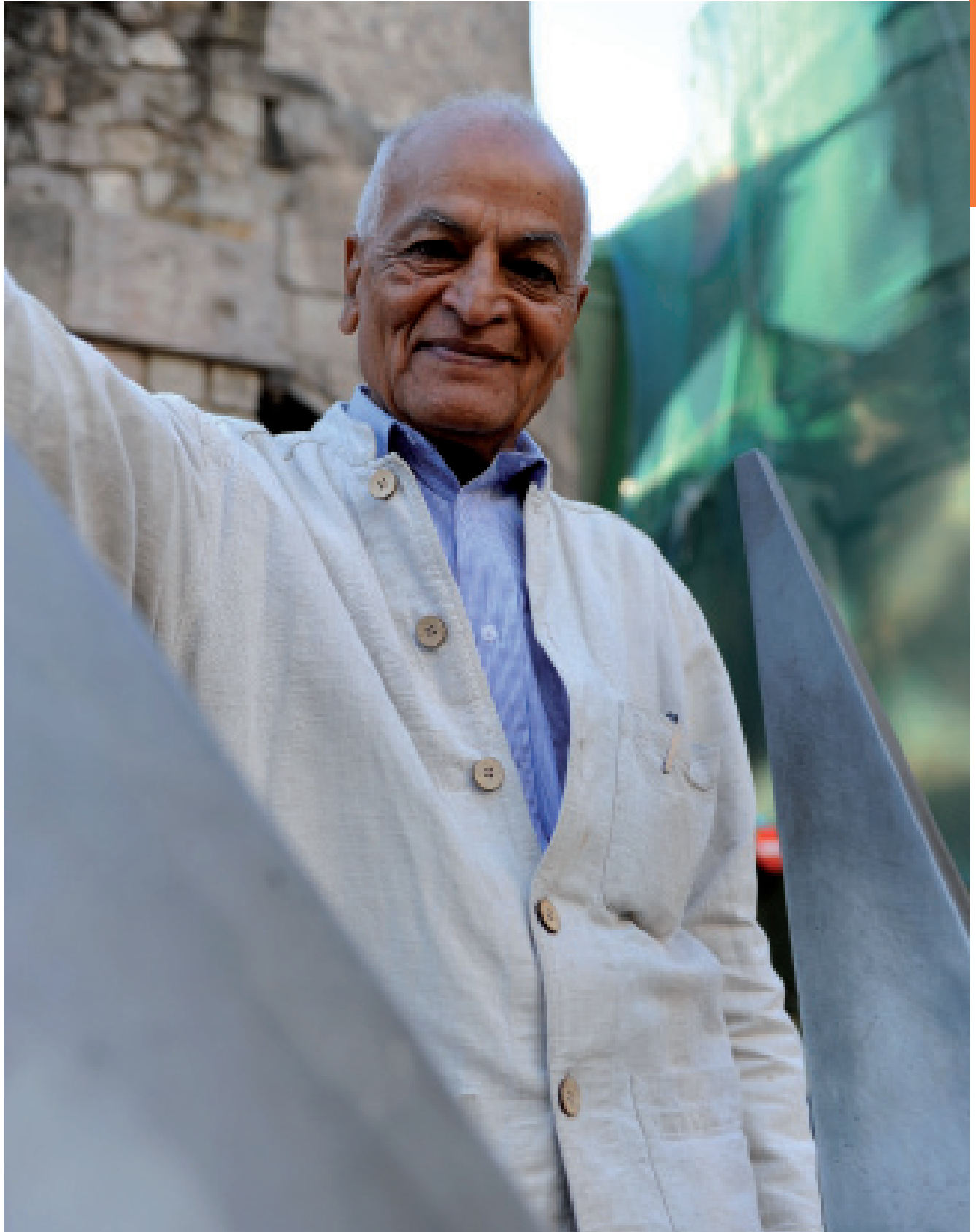
>>

What is your vision of ecology? In Greek ‘eco’ means ‘home’. The planet is our home, and it is a place where everything is interrelated. ‘Logos’ means knowledge; that is, our knowledge of the planet, our home and the economy comes from ‘knosos’, management, managing our home. At universities today we teach economics, but not in-depth ecology. But how can you manage your own house if you don't really know it? We don't teach it because we don't know it or understand it. Our culture is individualistic: “My car, my house, my...”. Even at university they teach you to be concerned with your own personal success alone rather than with the universal.

Perhaps we need to change our awareness. We have a very egocentric point of view. We think of nature in a utilitarian way: how it can be useful \ or serve mankind's needs. If we shift from an egocentric point of view to one that is centred on the environment –ecocen-

>>

“No hay futuro sin espiritualidad”
“Without spirituality there is no future”

David Campos

“Aquesta és una ‘bona’
crisi encara que sembli
una paradoxa”

“Esta es una ‘buena’
crisis aunque parezca
una paradoja”

<<

petit gran pas per a la humanitat. És passar de *C* a *A*, un *quantum leap* (salt de quàntum). Sembla senzill però suposaria un gran canvi. Ens han rentat el cervell. Comença a l’escola primària, després a la secundària, a la universitat, a la feina... Hi ha un punt de vista cartesià. Com deia Descartes: “Penso, per tant existeixo. Penso, per tant sóc”. **El món occidental travessa la pitjor crisi econòmica des de la Segona Guerra Mundial.** És una “bona crisi” encara que sembli una paradoxa. És un moment en què podem parar, reflexionar i rediseñar la nostra societat. Buscar estratègies per moderar el creixement econòmic i el consum, com a condició *sine qua non* per reduir les emissions de CO₂. La recessió i l’escalfament global fan que economia i ecologia conflueixin i també que els estadistes hagin de pensar una mica més. Per exemple, es van reunir a Copenhaguen (en la Cimera del Clima de l’ONU de desembre) per veure com es pot

<<

en la ecología –ecocentrismo–, daremos un pequeño gran paso para la humanidad. Es pasar de *C* a *A*, un *quantum leap* (salto cuántico). Parece simple pero supondría un gran cambio. Nos han lavado el cerebro. Empieza en la escuela primaria, después en la secundaria, en la universidad, en el trabajo... Hay un punto de vista cartesiano. Como decía Descartes: “Pienso, luego existo. Pienso, luego soy”. **El mundo occidental atraviesa la peor crisis económica desde la Segunda Guerra Mundial.** Es una “buena crisis” aunque parezca una paradoja. Es un momento en el que podemos parar, reflexionar y rediseñar nuestra sociedad. Buscar estrategias para moderar el crecimiento económico y el consumo, como condición *sine qua non* para reducir las emisiones de CO₂. La recessión y el calentamiento global hacen que economía y ecología confluyan y también que los estadistas tengan que pensar un poco más. Por ejemplo, se

<<

trism – we would be taking a small yet major step for humanity. It is like going from *C* to *A*, a quantum leap. It sounds simple, but it would entail an enormous change. We have been brainwashed. It begins at primary school, then at secondary, at university, at work... There is a Cartesian point of view. As Descartes said, “I think, therefore I exist. I think, therefore I am”. **The West is going through the worst economic crisis since the Second World War.** Although it sounds paradoxical, this is a “good” crisis. It is a time when we can stop, reflect and redesign our society, to seek out strategies to moderate consumption and economic growth as the *sine qua non* condition for lowering CO₂ emissions. The recession and global warming are causing the economy and the environment to converge, and they are also forcing heads of state to think a little more. They gathered in Copenhagen, for example,

plantejar el futur i molts presidents van convidar economistes de l’Índia. Vandana Shiva, per exemple, assessora Nicolas Sarkozy; fins i tot Zapatero té assessors indis, ja que ells tenen un punt de vista més holístic. Els europeus es mouen amb un sol peu i els indis, amb els dos: ecologia i economia.

Cap a on anem i com veu el futur? Sóc optimista, però no n’hi ha prou només amb l’esperança. Cal passar a l’acció. Hem de dur un estil de vida diferent, reduir el nostre consum d’energies fòssils, per no dependre tant del petroli. Cal consumir aliments produïts localment i potenciar l’economia local i els petits comerciants. Avui en dia vas a un supermercat i el menjar és de tot arreu. Transportar-lo des d’Àfrica fins a Espanya suposa una despesa energètica que es pot evitar consumint productes locals. Evidentment, sóc antiglobalització...

reunieron en Copenhague (en la Cumbre del Clima de la ONU de diciembre) para ver cómo se puede manejar el futuro y muchos presidentes invitaron a economistas de India. Vandana Shiva, por ejemplo, asesora a Nicolas Sarkozy; incluso Zapatero cuenta con asesores indios ya que ellos tienen un punto de vista más holístico. Los europeos se mueven con un solo pie y los indios con los dos: ecología y economía.

¿Hacia dónde vamos y cómo ve el futuro? Soy optimista, pero la esperanza por sí sola no es suficiente. Hay que pasar a la acción. Tenemos que llevar un estilo de vida diferente, reducir nuestro consumo de energías fósiles, para no depender tanto del petróleo. Hay que consumir alimentos producidos localmente y potenciar la economía local y los pequeños comerciantes. Hoy en día vas a un supermercado y la comida es de todas partes del mundo. Transpor-

(the UN Climate Summit in December) to decide how to deal with the future, and many presidents have invited Indian economists. Vandana Shiva, for example, is an advisor to Nicolas Sarkozy; even Zapatero relies on Indian consultants because they have a more holistic point of view. The Europeans move with only one foot, the Indians use both: ecology and economy.

Where are we going and how do you see the future? I am optimistic, but hope alone is not enough. We have to take action. We have to change our way of life and lower our consumption of fossil fuels so we do not rely so heavily on oil. We have to eat locally-produced products and strengthen the local economy and small businesses. Today when you go to the supermarket the food comes from all over the world. Transporting it from Africa to Spain requires huge energy costs that can be avoided by eating local products. Obviously, I am anti-globalisation.

“Although it sounds paradoxical, this is a ‘good’ crisis”

Hi ha qui creu que les multinacionals han portat riquesa als països del Tercer Món. Cada dia hi ha més pobres a l'Índia. Els diners de les multinacionals no repercuteix en el poder adquisitiu dels pobres locals. Fa més de cinquanta anys que les multinacionals hi operen i continua augmentant el nombre de persones per sota del llindar de la pobresa. Només se'n beneficien els rics, que cada vegada són més rics. A més, produir béns de consum a l'Índia per després transportar-los a Europa i els Estats Units l'única cosa que fa és incrementar l'escalfament del planeta. Cal reduir el transport de béns. La principal causa de l'escalfament global és el comerç global, perquè encara depenem de carburants fòssils.

Proposa tornar a mesures econòmiques proteccionistes? Prefereixo fer servir el terme *economia local*, és més positiu i més sostenible. Prefereixo que es moguin les persones que no que es moguin els

tarla desde África hasta España supone un gasto energético que se puede evitar consumiendo productos locales. Evidentemente, soy antiglobalización...

Hay quien cree que las multinacionales han traído riqueza a los países del Tercer Mundo. Cada día hay más pobres en India. El dinero de las multinacionales no repercute en el poder adquisitivo de los pobres locales. Hace más de cincuenta años que las multinacionales operan allí y sigue aumentando el número de personas por debajo del umbral de la pobreza. Sólo se benefician los ricos, que son cada vez más ricos. Además, producir bienes de consumo en India para después transportarlos a Europa y Estados Unidos lo único que hace es incrementar el calentamiento del planeta. Hay que reducir el transporte de bienes. La principal causa del calentamiento global es el comercio global, porque todavía dependemos de carburantes fósiles.

Some people believe that the multinationals have brought wealth to Third World countries. There are more poor people in India every day. The money from the multinationals does not raise the purchasing power of the local poor. The multinationals have operated like this for more than fifty years, and the number of people living below the poverty line continues to grow. The only ones who benefit are the rich, who are getting richer all the time. Furthermore, producing consumer goods in India and then transport them to Europe and the United States only raises planetary warming. The transport of goods has to drop. The primary cause of global warming is global commerce because we are still dependent on fossil fuels.

Do you recommend a return to protectionist economic policies? I prefer to use the term 'local economy', which is more positive and

béns de consum. Les persones vénen a Europa buscant feina i, al final, s'estableixen en el lloc on treballen.

Barack Obama mereixia el Nobel de la Pau? Sé que el guardó va sorprendre molta gent, ja que Obama no feia ni deu mesos que era president. Però a mi em sembla molt bé, perquè així la pròxima vegada que hagi de prendre una decisió s'ho pensarà dues vegades: una com a president dels Estats Units i l'altra com a Nobel de la Pau. El premi el farà ser més conscient del paper que ha de tenir en pro de la pau.

Vostè és deixeble de Mahatma Gandhi? Sí, em considero el seu deixeble i si Gandhi fos viu seria contrari al comerç global. Donaria suport als artesans, als agricultors i als petits productors locals. Gandhi va dir dues coses importants: “No a la producció en massa i sí a la producció per les masses”, i “Sigues el canvi que vols veure al món”,

>>

¿Propone volver a medidas económicas proteccionistas? Prefiero usar el término *economía local*, es más positivo y más sostenible. Prefiero que las personas se muevan, a que se muevan los bienes de consumo. Las personas vienen a Europa buscando trabajo y, al final, se establecen en el lugar donde trabajan.

¿Barack Obama merecía el Nobel de la Paz? Sé que el galardón sorprendió a mucha gente, ya que Obama no llevaba ni diez meses como presidente. Pero a mí me parece muy bien, porque así la próxima vez que tenga que tomar una decisión lo pensará dos veces: una como presidente de Estados Unidos y la otra como Nobel de la Paz. El premio le hará ser más consciente del papel que tiene que desarrollar en pro de la paz.

¿Es usted discípulo de Mahatma Gandhi? Sí, me considero su discípulo, y si Gandhi estuviera vivo sería contrario al comercio global.

>>

more sustainable. I prefer that people move, not consumer goods. People come to Europe in search of work and eventually they settle down in the places where they work.

Did Barack Obama deserve the Nobel Peace Prize? I know that the award surprised many people because Obama had not even been in office as president for ten months. But I think it was a good decision, because the next time he makes a decision he will have to think twice: first as the President of the United States, and secondly as a Nobel laureate. The prize will make him more aware of the role he has to play in terms of furthering peace.

Are you a disciple of Mahatma Gandhi? Yes, I consider myself to be his disciple of his, and if Gandhi were alive today he too would be against global commerce. He would support artisans, farmers and small local producers. Gandhi said two important things: “No to

>>

<<

mass production and yes to production by the masses”, and also, “Be the change you want to see in the world”, which is to say act, participate. We all have to be leaders of small changes, meaning the grain of sand that we can each contribute. We have great potential and we have to unleash it.

Yours is a very spiritual vision. Don't you think that as a concept Westerners might find it too abstract? All relationships are based on spirituality. The word ‘spirit’ comes from ‘to breathe’. We all

<<

és a dir, actua, participa. Tots hem de ser líders dels petits canvis, és a dir, del granet de sorra que podem aportar cadascun. Tenim un gran potencial i cal destapar-lo.

És una visió molt espiritual, no creu que per als occidentals és un concepte massa abstracte? Totes les relacions estan basades en l'espiritualitat. La paraula *esperit* ve de respirar. Tots respirem el mateix aire, la humanitat, els animals, els arbres... Així, doncs, tots ens relacionem a través de la respiració. Som ecologistes per amor a la naturalesa i a les persones, no per por. Les persones materialistes treballen a partir de la por, por de perdre les seves possessions materials. Però, si ets espiritual, la teva visió és que tot pertany a tothom, no poseeixes res. Com pots posseir la naturalesa, un riu, un arbre, la Terra? Nosaltres pertanyem a la Terra, no la Terra a nosaltres. Aquesta és l'essència de l'espiritualitat. A Occident vivim en una

<<

Apoyaría a los artesanos, a los agricultores y a los pequeños productores locales. Gandhi dijo dos cosas importantes: “No a la producción en masa y sí a la producción por las masas”, y “Sé el cambio que quieres ver en el mundo”, es decir, actúa, participa. Todos tenemos que ser líderes de los pequeños cambios, es decir, del granito de arena que podemos aportar cada uno. Tenemos un gran potencial y hay que destaparlo.

Es una visión muy espiritual, ¿no cree que para los occidentales es un concepto demasiado abstracto? Todas las relaciones están basadas en la espiritualidad. La palabra *espíritu* viene de respirar.

breathe the same air: mankind, animals, trees... So we are all related by breathing. We are ecologists because of our love of nature and of people, not out of fear. Materialistic people work on the basis of fear: the fear of losing their material possessions. But if you are spiritual, in your view everything belongs to the whole world, you don't own anything. How can you own nature, a river, a tree, the Earth? We belong to the Earth; the Earth does not belong to us. That is the essence of spirituality. In the West we live in a materialist society that lacks spirituality, and without spirituality there is no future.

There are a lot of movements which criticise unbridled capitalism and advocate a way of life that is slower or more traditional. Do you think we are on the right track? I believe we are headed in the right direction. A lot of things are happening in the West. Every

“Els europeus es mouen amb un sol peu i els indis, amb els dos: ecologia i economia”

“Los europeos se mueven con un pie y los indios con los dos: ecología y economía”

societat materialista que no té espiritualitat, i no hi ha futur sense espiritualitat.

Hi ha molts moviments que critiquen el capitalisme salvatge i aposten per estils de vida més tradicionals o lents. Creu que anem per bon camí? Crec que anem en la direcció correcta. S'estan fent moltes

Todos respiramos el mismo aire, la humanidad, los animales, los árboles... Así es que todos nos relacionamos a través de la respiración. Somos ecologistas por amor a la naturaleza y a las personas, no por miedo. Las personas materialistas trabajan a partir del miedo, miedo a perder sus posesiones materiales. Pero, si eres espiritual, tu visión es que todo pertenece a todo el mundo, no posees nada. ¿Cómo puedes poseer la naturaleza, un río, un árbol, la Tierra? Nosotros pertenecemos a la Tierra, no la Tierra a nosotros. Esta es la esencia de la espiritualidad. En Occidente vivimos en una sociedad materialista que carece de espiritualidad, y no hay futuro sin espiritualidad.

Hay muchos movimientos que critican el capitalismo salvaje y apuestan por estilos de vida más tradicionales o lentos. ¿Cree que vamos por buen camino? Creo que vamos en la dirección correcta. Se están haciendo muchas cosas en los países occidentales. Cada día

day there is more recycling, more cities have bicycle lanes, promote organic food, the Slow Food movement, consumers who are going back to shopping for food at traditional markets... In the future we need to move towards an economy which shows more solidarity, and for that to happen we need three things: imagination, creativity and ingenuity. This crisis is a good opportunity to redesign our economic system. It should help us to encourage creativity and the imagination to be able to develop a better society. So, instead of looking backwards, we must look forwards towards a future where science and spirituality go hand in hand. Einstein said that science without spirituality is blind, and spirituality without science is lame. The Eastern countries are lame and Western countries are blind. On our own we are all headed for the abyss, but if we work together we can make it. ■

“The Europeans move with only one foot, the Indians use both: ecology and economy”

coses en els països occidentals. Cada dia es recicla més, hi ha més ciutats que tenen carrils bici, que promocionen el menjar orgànic, els moviments d'*slow food*, els consumidors tornen a comprar als mercats tradicionals de menjar... En el futur hem d'anar cap a una economia més solidària i, per a això, necessitem tres coses: imaginació, creativitat i ingenuïtat. Aquesta crisi és una bona oportunitat per redissenyar el nostre sistema econòmic. Ens ha de servir per fomentar la creativitat i la imaginació per poder construir una societat millor. Així doncs, deixem de mirar enrere; hem de mirar cap endavant, cap a un futur en què ciència i espiritualitat caminin juntes, de bracet. Einstein va dir que la ciència sense espiritualitat és cega, i l'espiritualitat sense ciència, coixa. Els països orientals són coixos i els occidentals, cecs. Per separat anem tots a l'abisme, però si treballem tots junts ho podem aconseguir. ■

se recicla más, hay más ciudades que cuentan con carriles bicicleta, que promocionan la comida orgánica, los movimientos de *slow food*, los consumidores vuelven a comprar en los mercados tradicionales de comida... En el futuro debemos ir hacia una economía más solidaria y, para ello, necesitamos tres cosas: imaginación, creatividad e ingenuidad. Esta crisis es una buena oportunidad para rediseñar nuestro sistema económico. Nos debe servir para fomentar la creatividad y la imaginación para poder desarrollar una sociedad mejor. Así es que dejemos de mirar atrás; tenemos que mirar hacia delante, hacia un futuro donde ciencia y espiritualidad caminen juntas de la mano. Einstein dijo que la ciencia sin espiritualidad es ciega, y la espiritualidad sin ciencia, coja. Los países orientales son cojos y los occidentales, ciegos. Por separado vamos todos al abismo, pero si trabajamos todos juntos lo podemos conseguir. ■

Resurgence at the heart of earth, art and spirit

www.resurgence.org

Schumacher College - Transformative courses on sustainability

www.schumachercollege.org.uk

Peace Walk - Wikipedia

en.wikipedia.org/wiki/Peace_walk
